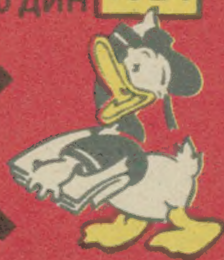
ПОЛИТИКИН
11. 2. 1983. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIV • 20 ДИН
БРОЈ 1624

ЗАБАВНИК

РИП КИРБИ:

ПАНИКА У СТУДИЈУ

NM

Рипли

Веровали или не!

Павијан

ПОКАЗУЈЕ СВОЈ ПОЛОЖАЈ У ДРУШТВУ У ЗАВИСНОСТИ ОД ТОГА КОЛИКО ГА ДРУГИ ПАВИЈАНИ ТРЕБЕ ОД БУВА.

ТОМАС ХАЛБЕРТ

ИЗ КАНЗАСА (САД) И ШЕСТОРО ЊЕГОВЕ ДЕЦЕ ПРОСЛАВИЛИ СУ ЗЛАТНУ СВАДБУ, ТЈ ПЕДЕСЕТ ГОДИНА БРАКА.

600 ДЕВОЈАКА СПАСЛО РИМ ОД РАЗАРАЊА!

КАДА ЈЕ ГАЛСКИ КРАЉ АТЕПОМАР ОПКОЛИО РИМ 301. ПРЕ НАШЕ ЕРЕ, ОДБИО ЈЕ ДА РАЗГОВАРА О ПРИМИРЈУ УКОЛИКО СЕ 600 НАЈЛЕПШИХ ДЕВОЈАКА НЕ УДА ЗА ЊЕГОВЕ ВОЈНИКЕ. ШЕСТО РИМЉАНКИ ЈЕ ПРИСТАЛО ДА СЕ УДА ЗА ГАЛЕ, АЛИ КАДА СУ СЕ НА СВАДБЕНОЈ ЦЕРЕМОНИЈИ ЊИХОВИ МУЖЕВИ ПОНАПИЛИ И МАЛО КАСНИЈЕ ЗАСПАЛИ, БАКЉАМА СУ ТО СИГНАЛИЗИРАЛЕ РИМЉАНИМА КОЈИ СУ ПОТУКЛИ СВЕ ГАЛЕ.

НАЈВЕЋИ СМАРАГД НА СВЕТУ

ЈЕ СТАТУА КВАН ЈИН, КИНЕСКЕ БОГИЊЕ МИЛОСРЂА, КОЈА ЈЕ ВИСОКА 15,5 ЦМ И ИСКЛЕСАНА ИЗ САМО ЈЕДНОГ СМАРАГДА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● морски коњици су заиста јединствене животиње на свету. Код њих младе рађају — мужјаци! Женка снесе јаја у грудну врећицу мужјака, а после шест до осам месеци отац рађа стотине морских коњица које истискује из врећице у море.

●●● први медицински факултет отворен је у Салерну, у Италији. Први документи о његовом постојању потичу из 10. века.

●●● од хиљаду латица ружиног цвета добија се око педесет грама ружиног уља које је већ вековима омиљен мирис.

●●● одонтологија је грана стоматологије која на основу карактеристичног отиска вилице врши идентификацију лица и она све више налази примену у савременој криминологији. Научници тврде да се чељусти сваког човека разликују као што се разликују отисци прстију.

●●● најновија открића показују да ће у блиској будућности човек моћи да утиче на свој раст. Први експерименти већ се врше на универзитету у Калифорнији где су научници успели да одређени ген пацова „уграде" у бактерије, па су тако добили хормон раста пацова. Научници сада експериментишу с одговарајућим генима човека.

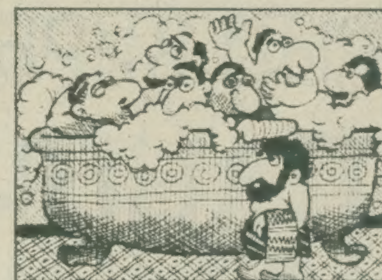
●●● због велике удаљености светлост неких давно угашених звезда још допире до нас. Када би, на пример, због неке катаклизме звезда Ригел из сазвежђа Орион нестала, наши потомци би то сазнали тек кроз 540 година.

●●● стручњаци су покушали да изброје колико на свету има инструмената, па је један набројао 350, други преко 500, док остали врте главом тврдећи да их има много више.

●●● године 1755, за време земљотреса у Лисабону (Португалија), талас висок дванаест метара потпуно је опустошио обалу и однео 30 000 људи који су се тек склонили.

●●● најчувеније купатило у Риму „Каракалине терме" било је дугачко читав километар и имало топлу и хладну воду. У неким данима у недељи ово купатило је, као и остала римска, било бесплатно за грађење.

●●● чјок (што на кинеском значи „распевани брат") врста је инсекта слична окакавцима. Он ствара звук тако што трља једно крило о друго и при том савија, диже и спушта крила, па се чују различити тонови.

Рипли премерава најдуже бркове на свету: два метра и педесет седам центиметара, баш као што је поносни власник Индијац Десар Анџар Дангар и тврдио.

С ВРЕМЕНА НА ВРЕМЕ РИПЛИ ЈЕ ВОЛЕО ДА УСКОМЕША ЈАВНОСТ. У НЕКОЛИКО НАВРАТА ТО МУ ЈЕ ПОШЛО ЗА РУКОМ МОЖДА И БОЉЕ НЕГО ШТО ЈЕ ОЧЕКИВАО. РЕЦИМО, КАДА ЈЕ ОБЈАВИО ДА ЛИНДБЕРГ НИЈЕ ПРВИ ПРЕЛЕТЕО АТЛАНТИК ИЛИ ДА АМЕРИКАНЦИ УОПШТЕ НЕМАЈУ ХИМНУ.

170 ХИЉАДА ЉУТИТИХ ПИСАМА

У потрази за необичним подацима Рипли је пропутовао 198 земаља света. Највећи део је, ипак, добијао поштом: дневно му је стизало око осам хиљада писама!

Роберт Лирој Рипли је 1932. године примио три милиона писама. Другим речима, у тих дванаест месеци стизало му је у просеку нешто више од 8 хиљада писама дневно: до тада ниједан поштански систем ни у једној земљи није испоручио толико поште неком појединцу.

Многе од тих пошиљки стизале су на одредиште без адресе и имена. На ковертима је стајало само „Највећем лажову на свету". Творац рубрике „Веровали или не" није се љутио. Многе од његових тврдњи и јесу биле срачунате на то да узбуде јавност.

Једна марка саградила канал

Американци су први пут побеснели 1927. Маја те године, непосредно пошто је Чарлс Линдберг прелетео Атлантик, освануло је „Веровали или не" у коме је Рипли тврдио: Линдберг уопште није први него шездесет и седми човек коме је то пошло за руком.

Увређена нација је беснела, новине врвеле од чланака у којима се најодлучније захтевало да се „бесрамна и увредљива лаж" повуче. Рипли мирно одговарао на телефонске позиве гневних земљака и слагао брда протестних писама. Тек када је оценио да се дигло довољно буке и прашине, одлучио је да тврдњу и објасни. Учинио је то у њујоршком „Посту".

Линдберг јесте први прелетео Атлантик, али сам. Пре њега учинили су то 1919. године пилоти Алкок и Браун који су у нон-стоп лету прелетели океан од Њуфаундленда до Ирске, тридесет и један путник у једном енглеском дирижаблу и тридесет и четворо њих у немачком цепелину.

Нација се задовољила овим објашњењем, а Рипли задовољно трљао руке. „Веровали или не" са Линдбергом донело му је 170 хиљада љутитих писама!

Другу велику буру. Рипли је изазвао тврдњом да је Панамски канал саградила — обична поштанска марка. Пошто га је количина јавног негодовања и згражања задовољила, Рипли је дао објашњење.

Када је пројекат француске владе да у Панами изгради канал пропао, инжењер Филип Жан Бино-Варила одлучио је да за њега заинтересује амерички конгрес. Бино-Варилу је у Вашингтону сачекала непријатна вест: конгрес само што није изгласао одлуку да се канал сагради у Никарагви јер би то, тврдило се, далеко мање коштало.

Бино-Варила је на брзину набавио неколико стотина никарагванских поштанских марака на којима се лепо видео један омањи вулкан у ерупцији. Потом је Француз сео и сваком конгресмену написао кратко писмо с истим питањем: да ли би било разумно да се — и то по цену велике жртве америчких пореских обвезника — гради канал кроз земљу која има активне вулкане? Уз свако писмо Бино-Варила је приложио по једну марку.

Конгресмени су прочитали писма, видели марке и сложно гласали против одлуке да се канал гради у Никарагви. Две године касније, 1904, Конгрес је одобрио изградњу канала у Панами. То, објаснио је Рипли, доказује његову тврдњу да је поштанска марка саградила Панамски канал. Мало натегнута истина, али истина...

Ко се боји телефона?

Године 1927. Рипли је по други пут грдно увредио своје суграђане. САД уопште немају химну, објавио је мртав хладан. Народ је побеснео: шта је онда „Звездама посут барјак"? Обична енглеска кафанска песмица на коју је амерички правник Френсис Скот Ки 1814. испевао речи. Пезали је ми колико нам драго, та песма ипак није наша химна јер је Конгрес никада није и званично усвојио, објаснио је Рипли.

На хрпе писама којима је овога пута обасут Рипли је одговарао истом реченицом: „Зашто пишете мени? Пишите свом конгресмену!" Преко пет милиона сународника га је послушао и 1931. Конгрес је и званично „Барјак посут звездама" прогласио државном химном.

Они који су га познавали тврде да је Рипли и сам заслуживао да уђе у сопствену рубрику. У једној од своје три куће држао је 8.5 метара дугачког питона. Имао је колекцију скупих аутомобила, али се бојао да их вози. Волео је да попије, али се згражао кад би неко пушио или се картао. Упорно је одбијао да користи телефон са бројчаником — из страха да га не удари струја. Родио се 26. децембра 1893. године, али је својевољно датум рођења променио на 25. тврдећи да више одговара његовој необичној личности. На крају му се ипак догодила сасвим обична ствар: умро је од срчаног удара у педесет и петој години. Рубрика коју је створио 1918. године и коју је већ после првих година читало 80 милиона људи у тридесет и осам земаља излази и данас у листовима широм света.

М. И.

Славна рубрика настала је из очајања: једног дана када у спорту није било баш никаквих новости, Рипли је сео и скицирао девет невероватних атлетских подвига.

ПОЛИКЕН, Париз 1912. ОСТАО ПОД ВОДОМ 8 мин. 29 4/5 сек.

С. Д. СИ НА ЈЕДНОЈ НОЗИ ПРЕСКАКУТАО 100 јарди за 11 сек.

Ј. ДАРБИ из Енглеске СКОЧИО УНАЗАД 3 м 87 cm (са теговима)

Сећате се момка који је препешачио континент уназад?

ТОКИО: СПЕЦИЈАЛНО ЗА

ПОЛИТИКИН Забавник

ИЗА ЗАВЕСА ЈАПАНСКИХ ТВ СТУДИЈА

ЏОН ВЕЈН ГОВОРИ ЈАПАНСКИ

ТЕЧНО КАО ДА ЈЕ ОДРАСТАО У ТОКИЈУ, А ЗАВРШИО ЧУВЕНИ УНИВЕРЗИТЕТ У ОСАКИ. ЗА ЈАПАНСКЕ ДУБЛЕРЕ ЈЕ, ИПАК, НАЈТЕЖЕ КАД ИГРАЈУ У ОПЕРЕТИ!

Група коњаника улази лагано у град, јаше прашњавом главном улицом. Топот коњских копита слаже са ритмом неке старе каубојске баладе. Заустављају се пред крчмом испред које се извалио шериф у наслоњачи и вођа коњаника уљудно пита шерифа: „Коко ва гинко га доко?" Шериф се, иако седи на наслоњачи испред крчме у граду на Дивљем западу где се говори искључиво енглески и можда још по које индијанско наречје, уопште не збуњује и, пошто је разумео да га коњаник пита где се налази банка, одговара му: „Ано кадо но ура да", што опет значи: „Иза оног угла". Убрзо се иза угла зачују пуцњеви, шериф схвати да су коњаници били банда разбојника који су управо опљачкали банку и креће у потеру за њима...

Да би избегли титлове

Дијалог између шерифа и вође разбојника, као и сви остали монолози и дијалози у филму били су на јапанском језику, а филм није био никаква јапанска верзија (по угледу на шпагете вестерне) пиринач вестерна, већ прави амерички филм, снимљен с америчким глумцима који говоре енглески и од којих нико никада није био у Јапану. Како се догодило да они сви говоре тај у свету мало познат језик може да се схвати тек кад се зна да је филм приказан на једном од десетак канала јапанске телевизије и да се на њој сви филмови синхронизују на јапански!

Јапанска телевизија има веома дугу историју. С експерименталним програмима почело се још 1930. године да би се наставило тако све до 1939. и 1940. године кад је експерименте прекинула јапанска ратна инвазија на Хаваје и азијске земље, али је већ 1953. у Токију отворена прва телевизијска станица, данас једина такозвана државна ТВ компанија позната под именом „НХК" (Нипон хосо кјокаи). За њом је убрзо дошла приватна ТВ станица „ТБС", а потом су следиле многобројне телевизијске куће којих само у Токију и ближој околини има десет а дају програме на дванаест канала. Поред ових има много и локалних телевизијских кућа у свим већим градовима и провинцијским седиштима, али од свих њих једино државна НХК, која има два канала, редовни и образовни, на овом свом другом каналу приказује несинхронизоване филмове са исписаним текстом на доњем делу екрана — титловима. Сви остали програми јапанске телевизије служе се много скупљим начином — синхронизацијом гласова страних глумаца које „заступају" јапански професионалци у тој грани.

Колико би било лакше посао око припремања филма за телевизијски аудиторијум поверити преводиоцима чији би текстови били исписивани на титловима! Али, Јапанци се не задовољавају обичним читањем превода у време док глумац на екрану говори. Понекад се данима и недељама тражи глумац који има боју гласа као његов страни колега, нарочито ако се

Најпознатији јапански дублер Масааки Јађима мора, док се на телевизији приказује нека популарна серија да ћути и на улици и у ресторану, а посебно у подземној железници...

ради о познатој личности као што су све холивудске звезде. Дублер филмског глумца подешава и ритам према ритму говора филмског глумца. Можете замислити колико је то тешко с обзиром на природу јапанског језика који готово да нема никаквих сличности са било којим постојећим језиком. Он је стварно оригиналан, реченичне конструкције су другачије, као и у свим различитим језицима дужина речи може да буде различита понекад чак за неколико гласова. А уза све то оно што глумац говори, ма колико се не слагало са ритмом његовог говора, не сме да испадне смешно или апсурдно.

А да снимимо други филм?

Због свега тога посао око синхронизовања филма за јапанску телевизију је толико велик и тежак да има много оних који иронично кажу да би том енергијом Јапанци могли једноставно да сниме други филм. У телевизијским лабораторијама филм прво заједно посматрају преводилац и реализатор и када преводилац обави свој посао грубог буквалног превода, њима се придружују глумац који треба да дублира одређену личност и професионални „скраћивач текста", човек који успева да у сарадњи са дублером поједине реченице буквалног превода по дужини и ритму прилагоди дужини реченица оригиналног текста које изговара глумац у филму. Ти послови за само сат и по трајања филма могу да потрају и данима, а да понекад ни сами актери не буду потпуно задовољни оним што су урадили. Када се још зна да у једном филму има по неколико главних личности (да не говоримо о споредним), веома брзих дијалога, онда може лако да се схвати колико главобоље доносе само припреме за овај процес.

Када се тај посао око припрема обави, онда долази снимање појединих дублерских рола, па техничари, са којима увек сарађују и дублери и преводиоци, све то усинхронизују на једну траку. Ако су у питању филмови са дугим монолозима, људи који се баве овим послом могу макар мало да одахну и брзо да заврше посао, али када се ради о филму са брзим променама ритмова, секвенци или, не дај боже, о оперети, онда и дублери и сви остали могу да беру кожу на шиљак. Али, кад је посао коначно готов, види се колико је све то вредело труда. Нико никада неће ухватити Софију Лорен да „зева", како се то каже кад глумац који је синхронизован отвара уста, а са траке се не чује глас. Често странци који су провели коју годину у Јапану на студијама кажу у шали за Џона Вејна: „Гле, као да се школовао у Осаки!", алудирајући на познату школу за стране језике у том јапанском граду кроз коју мора да прође највећи број страних студената ако хоће да студирају на јапанским универзитетима. А Џон Вејн се уопште не збуњује на све те упадице и вергла ли вергла као да се родио у Токију и одрастао на његовим улицама, уличицама и булеварима.

И Бата Живојиновић зна

Ма колико посао око синхронизације сваког

филма, који ће вероватно бити приказан само једанпут или двапут, био тежак или велик, јапански телевизијски послениици не смеју ни да помисле да се врате готово заборављеном титловању. Јапански телевизијски гледаоци толико су размажени и, пошто имају толико програма на избору, могу увек да окрену дугме бирача, да ниједна телевизијска кућа не сме ни да помисли да покуша са титловањем. Једино то чини образовни програм државне НХК који је и намењен образовању тако

да они који желе да усаврше страни језик гледајући филм са преводом исписаним на екрану или интелектуалци који се грозе синхронизације могу увек да окрену тај канал, али њих је, ипак, у поређењу са стомилионским гледалиштем, релативно мало. У телевизијским кућама тврдоглавост гледалаца који су у свим испитивањима јавног мнења показали да би се успротивили титловању објашњавају познатом јапанском „тврдоћом" за језике. Изоловани стотинама година од иностранства, све до средине деветнаестог века, они једноставно не могу да се навикну на чињеницу да се у осталом делу света не говори јапански и траже да њихови гости, бар на телевизији, говоре њиховим језиком. То је једно, помало саркастично, објашњење овог феномена, а други је разлог вероватно то што читање јапанског текста брзином којом се говори може прилично да замори гледаоца.

Било како било, сви филмови за телевизију синхронизују се али, зачудо, филмови у биоскопима и даље имају титлове на екрану! Могућност постојања таквог система у биоскопима, који и даље имају довољно гледалаца, телевизијски људи објашњавају тако што се у биоскопима углавном приказују хитови, најновији филмови светске продукције. Они се у Токију стварно понекад појављују у исто време кад и у Њујорку и Паризу, па се они који одмах желе да их виде жртвују толико да читају титлове. Е, кад филм већ стигне на телевизију, он је толико стар да треба уложити и мало труда да би га раскомоћени Јапанац гледао. Писац овог текста имао је ретку прилику (или чак задовољство) да пре десетак година на јапанској телевизији гледа Бату Живојиновића и Бориса Дворника како се темпераментно расправљају на јапанском у акционом филму „Мост". И то не једанпут него чак три пута јер се јапанским ТВ дистрибутерима филм изгледа толико свидео да су га неколико пута приказали у различитим терминима.

Богарт с пискавим гласом

Дублери у страним филмовима за телевизију обично су анонимни људи, али има и оних који су улогама у познатим филмовима или дужим америчким ТВ серијама постали познати чак и ширем кругу гледалаца. Имена дублера се иначе редовно исписују на шпицама филмова заједно са именима глумаца, режисера и других, али је јапанска публика можда највише заволела Масаакија Јаћиму који је дублирао најпознатије мушке звезде америчког филма. Почевши као глумац у сопственом позоришту које је таворило у послератним окупационим годинама, Јаћима је убрзо прешао на радио где је, иако врло млад, био добро примљен због свог дубоког гласа, а од 1957. и на телевизију где је увек дублирао холивудске звезде са великом дозом мушкости.

Чим се појави неки бољи филм који се приказује на ТВ екрану или нека популарнија серија, Масааки Јаћима мора да се уздржава да говори на улици, у ресторану или још више у возу градске железнице јер, иако његово лице није сувише познато, глас који сваки други Јапанац даниима слуша у својој кући познат је довољно да га обожаваоци одмах опседну.

— Кад дођу ти дани, ја се правим да сам се прехладио и тако док бура не прође. А са мање популарним филмовима мање ме људи препознаје, па је живот некако лакши — каже овај ветеран који се смеје сећајући се случајева када је један његов колега, изабран на брзину, дублирао Хемфри Богарта и његов толико карактеристичан глас заменио неким пискавим звуковима који би пре могли да се чују из уста неког хистеричног чиновника него из уста онаквог „дасе" какав је био Боги.

Драган Миленковић

ОД ИДУЋЕГ БРОЈА НОВА

НАГРАДНА ИГРА

САСТАВИТЕ СТАРЕ БРОДОВЕ

Као што видите тема нове наградне игре су једрењаци. То није случајно: редовни читаоци „Политикиног забавника" често имају прилике да се на његовим страницама сретну са текстовима који говоре о развоју науке и технике кроз векове. За ову игру ће вам бити потребно пре свега стрпљење да вам рука не задрхти и оно не погреши.

У следећем броју објављујемо први задатак када ћемо вам објаснити правила игре. До тада ево још један важан податак:

ОЧЕКУЈУ ВАС 333

лепе награде за које се вреди мало помучити.

Све о наградама и први задатак у идућем броју „Политикиног забавника".

****

ДА НАМ СПРАВЕ НЕ БИ ДОШЛЕ ГЛАВЕ

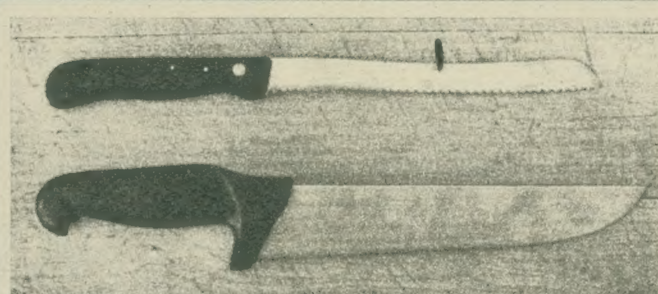
****

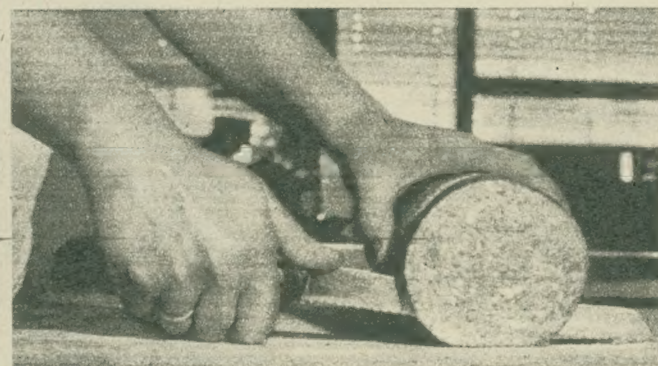

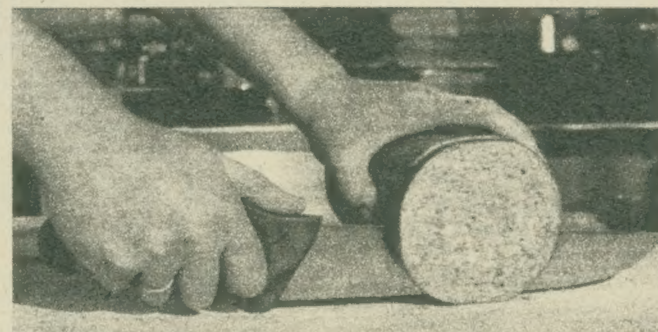
Испробавање нове тастатуре писаће машине: покрети прстију мере се сензорима.

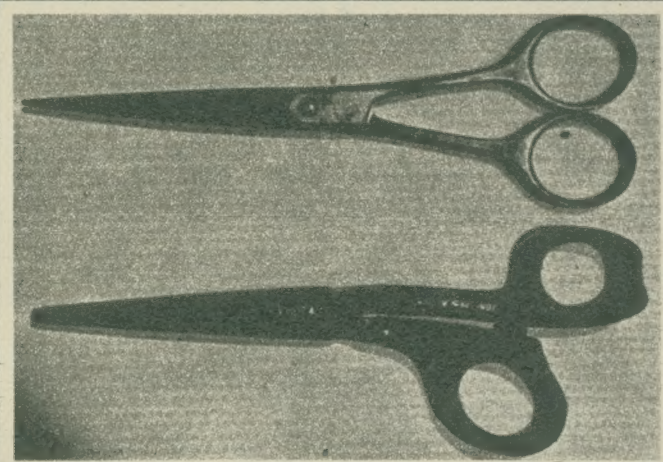
ПРАВА ДРШКА-КРИВА ДРШКА

НИШТА НИЈЕ ПРАВЉЕНО ПО НАШОЈ МЕРИ: НИ ОЛОВКА, НИ МАКАЗЕ НИ ШРАФЦИГЕР... АЛИ, САДА СУ СЕ УМЕШАЛИ НАУЧНИЦИ.

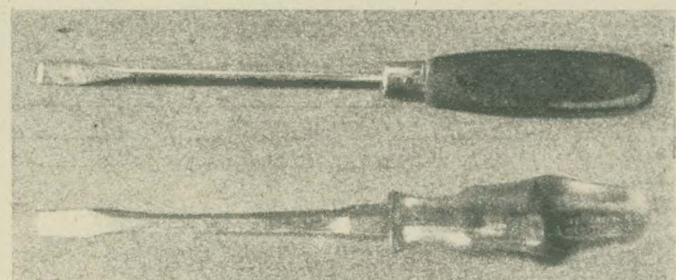

Нове фризерске маказе са скраћеном дршком и лако искривљеним сечивом олакшавају шишање.

У нову дршку ножа прсти једноставно „гону" тако да сечиво продире све до краја па је свако опасно окретање саламе непотребно.

Рука ће теже да клизне: нови, руци анатомски прилагођен одвијач има неравну горњу површину и преносну снагу одвијања јачу за читавих 30 одсто.

Продавачица у једној великој робној кући у Минхену изгубила је и последњу мрву стрпљења. Неколико пута је понудила старијем господину своју помоћ, али узалуд. Тајанствени купац узимао је редом ножеве и маказе са рафова, млатарао њима кроз ваздух, враћао их на место, узимао нове. Прошао је готово цео сат, а „представа" никако да се заврши. Лопов, лудак или нешто треће — питала се продавачица. На крају је изгубила нерве и позвала директора робне куће. Овај је дојурио задихан, али када је угледао муштерију", насмешио се и пружио му пријатељски руку. На највеће запрепашћење продавачице, чак га је упитао:

— Јесте ли задовољни избором?

„Сумњиво лице" је био нико други до познати западнонемачки инжењер-ергоном Јоханес Золф који је овде навратио службено. Хтео је, наиме, да испроба колико су добре неке справе за домаћинство које овде могу да се купе, тачније како „леже" у руци. Закључак је био поразан за трговце: већина оруђа не одговара човеку, доводи до погрешног држања тела а понекад и до повреда. Најчешћи разлог је — неподесна дршка.

— Већи део алата и справа које треба да помогну човеку на послу или код куће је за бацање — тврди Золф.

Оштро о ножу

Инжењер Золф није усамљен. Рат неподесним

дршкама разних алатки најавио је читав тим ергонома — научника који треба да помогну да се направе такве справе за рад које ће више одговарати човеку, односно његовој руци. Већина људи вероватно није ни чула за „тамо неке" ергономе, па зато ето најкраћег објашњења: ергономија је наука која се бави прилагођавањем рада човеку. У њој има и физиологије, и антропометрије, и психологије а тежи да пројектовањем, конструисањем и технологијом достигне склад између човека и посла који он обавља.

На дршци будућности и многим другим побољшањима алата ради и екипа од двадесетак штутгартских научника која је у „разраду" узела нож?! Јер, све се чешће дешава да се уместо хлеба или кобасице посече — прст! А све то захваљујући начину држања и руковања ножем. Сигурно сте и сами приметили да код већине ножева само врх сечива продире до основе онога што се сече пошто је рука око дршке дебља од ивице, па зглавак смета и тако део сечива остаје у ваздуху. Због тога при резању саламе или кобасице рука мора врло вешто да се помера. Многима то не полази за руком и — страда шака. Ергономи су се побринули да убудуће буде мање крви а више исечених кобасица. Код њихове нове конструкције ножа прсти просто утону у дршку и тако се избегава опасно померање.

Фризерске муке

Људи се често и непотребно повреде обртањем обичног завртња. Произвођачи алата очигледно поштују правило: што већи завртањ, то већи одвијач (шрафцигер), а и његова дршка.

— Чиста глупост — каже инжењер Керн — као да људска рука постаје већа са додатном величином одвијача. Осим тога већина дршки уопште не одговара анатомској грађи човека, па је најчешћа последица бол у прстима.

Ергономи су се потрудили и направили нову дршку за шрафцигер која се не само лакше држи већ и боље преноси снагу обртаја за читавих 30 одсто. За бољи пренос снаге врло је значајна неравна горња површина дршке.

— У техничким књигама постоје дугачке табеле о величини трења између два различита материјала — објашњава професор Булингер. — Али, о оном најчешћем трењу у свакодневној пракси, између људске коже и материјала, не постоје никакви употребљиви подаци. Зато најпре морамо да саставимо одговарајуће табеле да бисмо смањили клизање алата.

Типична болест мушких фризера је грчење мишића на потколеници који настају услед положаја тела, нарочито кад подшишују људе нижег раста или косу на затиљку. При том сваки фризер, хтео-нехтео, мора мало да се савије у колену и погрби се. За све то су криве маказе. Ергономи су размишљали и о томе па су отвор за палац приближили оштрици. Наравно, нису остали на томе: мало су искривили сечиво у односу на раван дршке. Тако фризери без грчења могу да раде свој посао.

Помоћ ђацима

Научници су већ дошли до решења која знатно олакшавају употребу пегле, на мотоциклима су увели нове управљаче, изменили су и дршке на турпијама, машинама за стављање етикета, дечјим санкама. Занимљиво је да ниједна од ових измена није повисила трошкове производње.

— Ергономија није скупа — каже Керн — а с друге стране знатно снижава број професионалних обољења и несрећа на раду.

Золф који је једно време радио као ортопедски техничар у болници потврђује ово мишљење:

— Видео сам многе несреће изазване искључиво неподесним алатом. Само у СР Немачкој у домаћинствима се повреди преко два милиона људи годишње! „Кривци" су најчешће управо нож, маказе, шрафцигер али и друге кућне справе.

Ергономска оруђа могу знатно да смање број таквих повреда. Па ипак, велике фирме још не показују довољно занимања за ергономију и њена достигнућа.

— Дуго смо убеђивали представника једног великог произвођача четкица за зубе да ће се уз помоћ боље дршке зуби боље неговати, али узалуд — жали се Керн. — Ни до данас ова фирма није ништа учинила.

Прошле године је више разреда у једној школи испробало држаље новог налив-пера. Налив-перо је било повезано са електронским уређајима који су прецизно мерили утрошену снагу при писању и самом држању налив-пера. „Много интересантније је писати за науку него домаћи задатак", био је коментар ђака после овог интересантног експеримента. Тада је констатовано да због неподесних држаља многа деца морају да се нагињу у страну и тако криве врат и кичму. Нека деца опет пишу читавим телом пошто им је ручни зглоб стално згрчен. Научници се надају да ће ускоро моћи да створе модел пенкала које ће, без опасности по држање и здравље, одговарати разноврсним ђачким потребама. Наравно, пре тога треба убедити произвођача.

Да обе раде подједнако

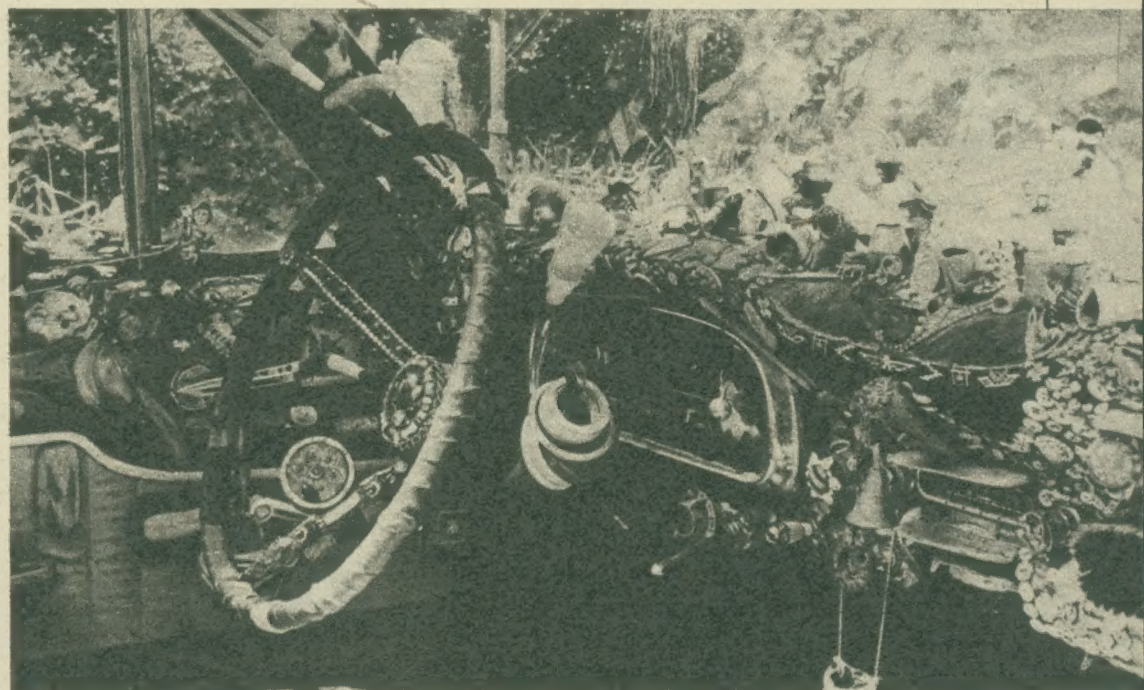
Последњих неколико месеци западнонемачки ергономи посебно су се бацили на истраживања и побољшања својстава писаће машине: ради се о држачу опруге и тастатури. Пре 100 година Американац Фило Ремингтон конструисао је тастатуру писаће машине тако да су се најчешће коришћена слова налазила прилично далеко једна од других. Мада код електричних писаћих машина тај проблем није тако велики код обичних, она ствара приличне потешкоће онсме ко куца јер често мора да удара слова унакрст а то код вишечасовног куцања изазива и те какав напор и кривљење тела. Поред тога превише се оптерећује мали прст, долази до грчења рамена и упале тетива.

Научници сада експериментишу са једним новим распоредом — главно поље тастатуре сада је подељено тако да свака рука обрађује тачно половину знакова с тим што су додатни уграђени напред па је тиме знатно скраћен пут врхова прстију. За дактилографкиње ускоро долазе лепши дани. Али, не само за њих.

М. Ш.

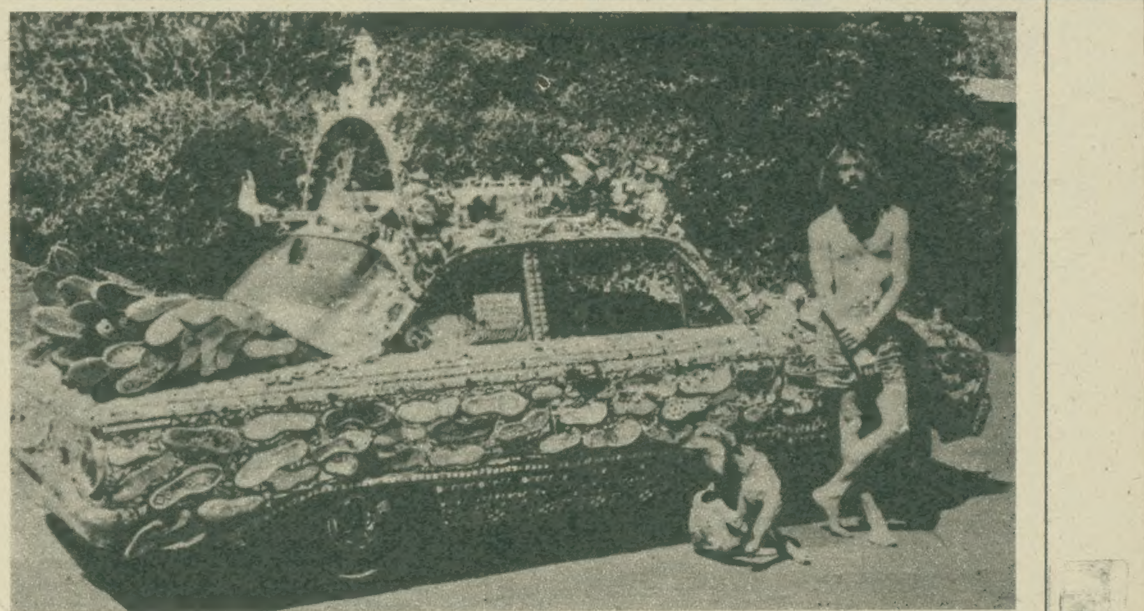
КАЛИФОРНИЈСКЕ ЛУДОСТИ

ПОКРЕТНИ ОТПАД

„Ништа није за бацање!" — каже Американац Баском Дикенс. Он је, прошлог лета, овим својим необичним возилом неуморно шпартао путевима и путељцима калифорнијским — крај равнодушних суграђана навикнутих на свакојака чуда и радозналих туриста и намерника који су овим богатили своје успомене са летовања.

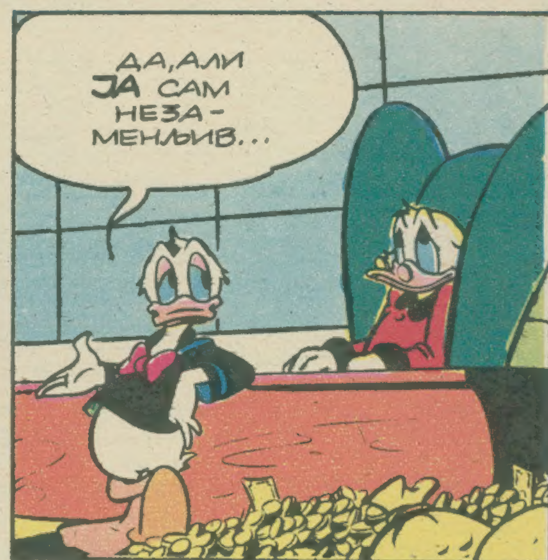
Све што други одбацују Баском сакупља и лепи на свој „форд фалкон". Погледајте га, личи на неку необичну зверку. Папуче, патике, сандале, дугмићи, кликери, сатови, звончићи, каменчићи, перле, зупчаници, шкољке, четкице, новчаници, кваке, шрафови, шрафцигери, играчке — све је то у великом броју и у виду специјалног мозаика налепљено и с унутрашње стране возила. Баском је сметнуо с ума да због прекомерног отпадног терета може да му се догоди да у аутомобил, осим њега, не стане више нико. Изгледа да један пас не мења ствар. А служи му и као маскота.

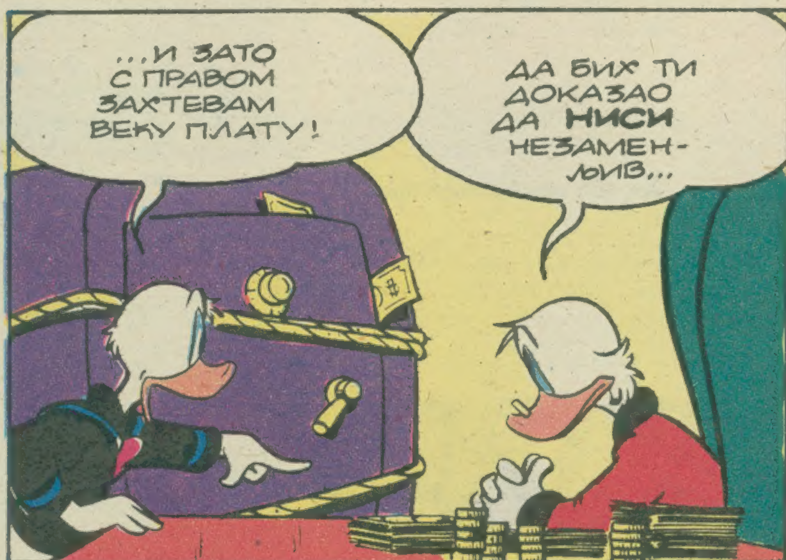

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

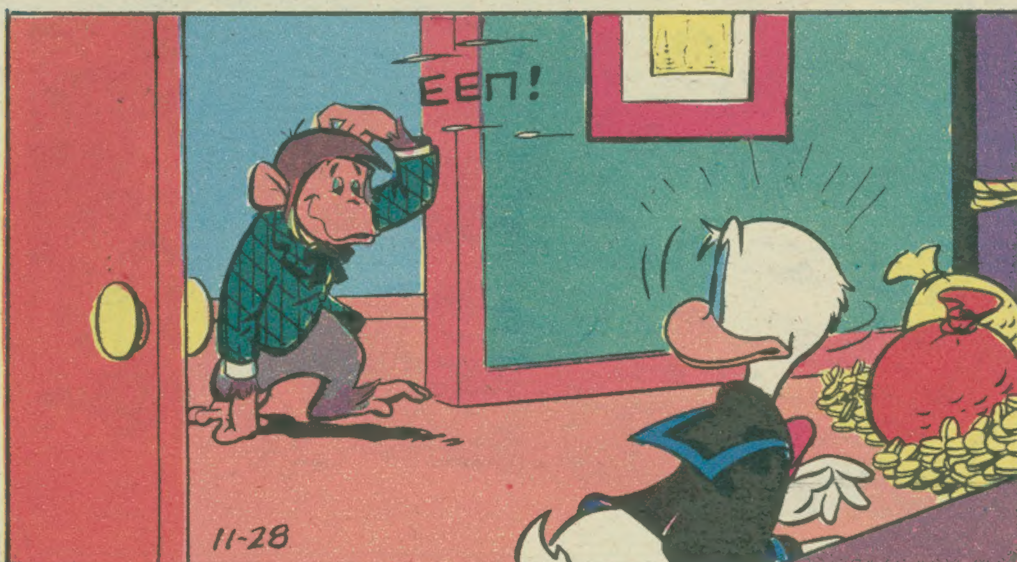

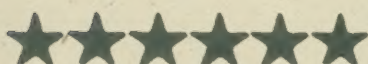

ЧУДАЦИ НА ЕНГЛЕСКИ НАЧИН

ПАЗИ! ЖИВА ОВЧЕТИНА

БРИТАНИЈА ЈЕ ЗЕМЉА ОДМЕРЕНИХ И ПОВУЧЕНИХ ЉУДИ С МНОГО СМИСЛА ЗА ФИНИ ХУМОР. ОНИ С ЉУБАВЉУ ГАЈЕ ОСОБЕ НА СВОЈУ РУКУ И ПОНОСНО ИХ НАЗИВАЈУ ЕНГЛЕСКИМ ЕКСЦЕНТРИЦИМА, ПА СУ ИМ ПОСВЕТИЛИ НИЗ КЊИГА И СТУДИЈА. ПРЕДСТАВИЋЕМО ВАМ НАЈСЛАВНИЈЕ.

Џон Барет ((1753—1821), због вечито прљавог одела и осталог звани Џеки Метла, био је проректор и професор оријенталних језика на колеџу Тринити у Даблину. Течно је говорио и писао и латински и грчки, али је слабо стојао с матерњим језиком. Према речима једног савременика он „толико није имао везе с енглеским да је сваки његов покушај конверзирања био замешатељство погрешно употребљених израза и граматичких бесмислица". Тако је једном латинску реченицу: »Gallia est omnis divisa in portes tres« (Цела Галија подељена је на три дела) превео на енглески као: „Сваки Гал раскомадан је на три половине".

Упркос томе Барет је савршено познавао класичну и филологију уопште и живео је само за науку. Један од његових великих подвига било је откриће старог грчког текста Јеванђела по Матеји, затуреног у рукопису много каснијег датума. Како је саопштио силно се обрадовао кад је приметио „драгу мало јоту (грчко слово) у углу".

Баретова предавања уживала су огромну популарност, сала је била увек дупке пуна студената што се делимично може приписати његовом обичају да гласно псује и проклиње. Он је, иначе, био побожан човек и озбиљно је схватао религију, али је свака реченица коју би изговорио била проткана сочним објашњењима и поређењима која су више приличила кочијашима него професорима.

Сав предан науци Барет је био невероватно неупућен у „тајне" свакодневног живота. Никакво чудо јер је у Тринити колеџ ушао као четрнаестогодишњи ученик и остао у њему до смрти напуштајући универзитетске зидине трипут годишње: једном да би присуствовао традиционалном годишњем скупу свих професора у Дансинку, предграђу Даблина, и двапут да би у банци преко улице подигао новац.

Једном приликом, кад се упустио у авантуру изласка на вечеру с пријатељима, прошли су поред стада оваца које су мирно пасле траву. Барет се заинтересовано загледао у необичне животиње и био одушевљен сазнањем да управо посматра, како је рекао, „живу овчетину". Ни о женама свај научник није био нарочито обавештен. Исте те вечери, док су остали гости пили у здравље својих дама, домаћин је позвао Барета да наздрави својој „драгани" (што се на енглеском пише belle и изговара бел). „У здравље звона (енглески: bell, изговара са бел) нашег колеџа, чуо сам да је најбоље у земљи!" невино је узвикнуо Барет.

Професор је имао две мачке и он је јунак познате приче која се често приписује другима. Пријатељ, који га је једном посетио у колеџу, приметио је два отвора у дну врата његове собе и питао чему служе. Одговор је гласио:

— Да мачке улазе и излазе.

— Зар један отвор није довољан за обе? — запрепастио се посетилац.

— Не буди смешан — одвратио је Барет. — Како би велика мачка могла да прође кроз мали отвор?

— Али, зар мала не може да прође кроз велики?

— Хм, да ... — одговорио је доктор Барет — то ми уопште није пало на памет.

Чувши да се Колеџ спрема да плати да се са школског имања однесе нагомилано ђубре и отпаци, Барет је изнео конструктиван предлог за уштеду новца: зашто се једноставно не би ископала рупа и смеће закопало? Упитан шта да се учини са земљом из рупе научник је смирено одговорио: „Ископаће се друга и земља у њу закопати".

Барет је био доброћудан и племенит човек, али прилично шкрт. Животарио је бедно и плату допуњавао сакупљањем и продајом воска који би преостао од свећа у капели колеџа. Тако је током година стекао знатно богатство. Али, да се не би излагао трошку ложећи камин у својој соби, више је волео да сиђе и седне испред кухињског шпорета. Овај обичај прекинут је на захтев послуге која није трпела његово дроњаво смрдљиво одело. Барет није, као остали професори, за време свечаних прилика, носио перику већ је сипао пудер на косу. Пре него што би легао у кревет, пажљиво је ишчешљавао пудер на лист хартије и чувао га до следеће церемоније.

Вечеравао је у студентској мензи јер је оброк био бесплатан, а током дана ограничавао се на хлеб и млеко за пола пенија које му је доносила његова дугогодишња служавка Кети. Једном се Кети оклизнула и сломила ногу. Барета је ожалостио удес старе пријатељице и похитао је у болницу да је види. Пошто јој је изразио своје најдубље искрено жаљење, прибрао се и упитао је:

— Чуј ме, Кети, где је бокал?

— Ох, докторе, бокал се разбио кад сам пала, нисам могла да га спасем.

— Јасно, Кети, ту заиста није било помоћи, али где је мој кусур од пола пенија?

Б. Дожић

Мезимац Ћи Ћи у свом новом боравишту

ЈЕДИНИ НА СВЕТУ

ЋИ ЋИ — ТРОГОДИШЊИ КИНЕСКИ РЕЧНИ ДЕЛФИН — ВЕЋ ДВЕ ГОДИНЕ ЖИВИ У ЗАТОЧЕНИШТВУ. АЛИ НЕ БУНИ СЕ.

Радозналци окупљени на речној обали угледали су у чамцу који је управо пристајао ни мање ни више него — живог делфина! Хубејски рибари, који лове у средњем току највеће кинеске реке Јангце, враћали су се и овог пута пуних мрежа, али тог јануарског јутра пре две године улов је својом необичношћу заиста премашио сва очекивања...

Прича о спретности хубејских рибара брзо се прочула, па су за њу сазнали и научници Института за поморску биологију у Вухану, главном граду провинције Хубеј.

БРЖИ ОД ТОРПЕДА

Одмах су се заинтересовали и неколико стотина километара од Вухана узводно успели да пронађу рибаре и младог речног делфина, живог али озбиљно повређеног, пренесу у Институт. Тако је Ћи Ћи постао први, а однедавно и једини примерак своје врсте који живи у заробљеништву.

Кинески речни делфин (на латинском Lipctes vex illifer) — познат и као делфин „бела застава" живи само у реци Јангце, и то у њеном средњем току, низводно од језера Дунтина, у провинцији Хунан. Од четири постојећа рода слатководних делфина овај је најмалобројнији — није сачувано више од стотинак примерака.

Као и остале врсте делфина, и овај речни има особине које побуђују радозналост научника широм света: врло је интелигентан, увек спреман за игру, а облик тела, снага и еластичност коже омогућавају му да се кроз воду креће брже од торпеда...

Посебна истраживачка група Института за поморску биологију у Вухану већ неколико година бави се речним делфинима и испитује средњи ток реке Јангце.

Када су га научници из све групе преузели од рибара, Ћи Ћи је био у веома лошем стању. Ухваћен заједно са женком која је била болесна и неухрањена па је убрзо угинула, Ћи Ћи је, поред многих посекотина и огреботина, на леђима имао и две дубоке ране од кука којима су рибари покушавали да га привуку. Десетак дана касније ране су загнојиле и добио је јаку грозницу. Сви су

Серија посебних марака Т. 57, издата 1980. у НР Кини, посвећена је реткој и заштићеној врсти — кинеском речном делфину

страховали да неће преживети. Срећом, захваљујући двојици ветеринара из пекиншког зоолошког врта и особљу Института, лепотан је после два месеца успео сасвим да се опорави.

— Били смо данонoћно поред њега — прича Лео Женђин, асистент Института за поморску биологију и план истраживачке групе за речне делфине. — Сталним посматрањем утврдили смо која врста и количина хране му највише одговара, у каквој води се најбоље осећа...

Тих првих дана, због нове средине и повреда, Ћи Ћи је губио на тежини, па је са 36,5 килограма спао на 34. Сада његова телесна тежина износи читавих 59 килограма, дужина 1,45 метар и има одличан апетит.

— Кад неко од истраживача приђе базену — наставља Лео Женђин — Ћи Ћи се одмах устреми у том правцу, маше репом и чека храну.

МАЈСТОР ЗА „ЛИНИЈУ"

Посматрајући овог необичног мезимца научници су успели да прикупе драгоцене податке о понашању, психологији и запрепашћујуће развијеним способностима слуха речних делфина.

Мада делфин неуморно плива током читава 24 часа, показало се да се ритам његових активности у току дана повремено ипак мења.

Речни делфин је снажна и добро прилагођена животиња па може да се храни свим рибама које живе у кинеским рекама, што иначе није случај с осталим врстама сродним овом сисару. Познато је, на пример, да је његов „рођак" морско прасе велики пробирач. Међутим, делфин се ипак храни искључиво рибом. Када му дају воће или тесто у облику рибе, Ћи Ћи брзо открива превару и потпуно је незаинтересован за такву „трпезу".

— Испитивања су открила да је крв речног делфина умногоме слична крви осталих сисара који живе на сувом, нарочито када је у питању облик крвних ћелија — каже асистент Лео Женђин. — Посматрајући промене састојака крви ми већ сада можемо да предвидимо промене у његовом физиолошком стању.

Ултразвучни таласи из делфиновог мозга, плућа и мокраћног мехура веома су слични снима код здравог човека, али се његов електрокардиограм разликује не само од људског, већ и од ЕКГ-а осталих сисара.

Ова топлокрвна животиња је мајстор у регулисању сопствене телесне температуре. Под његовом кожом налази се дебео слој масног ткива који је нешто тањи на врховима пераја и репа, па само сва места на његовом телу могу да испуштају топлоту. Кад отопли, делфин почиње да троши резерве масти и зато је током лета знатно мршавији. Захваљујући томе, температура његовог тела је без обзира на спољашњу стално једнака и износи 36 степени.

ШКЉОЦ — ШКЉОЦ!

Са Ћи Ћијем су извели многе огледе и научници Института за истраживање звука при Кинеској академији наука на челу са професором Ваном Дедасом. Показало се да речни делфин производи две врсте сигнала који би се најједноставније могли назвати звиждуцима и шкљоцањем. Људско ухо може да региструје звиждуке, али не и шкљоцање јер је оно ултразвучно.

Када се помоћу једног уређаја, који се ставља у базен, електронским путем емитују ови сигнали, Ћи Ћи одмах реагује. Он никада не пропушта да одговори на звиждање чија се фреквенција креће између 4 000 и 7 000 килохерца, али се при фреквенцијама нижим или вишим од ове његова способност да реагује смањује.

Ћи Ћи такође брзо реагује на снимке сопственог шкљоцања. Чим се уређај укључи, Ћи Ћи плива према њему и све док шкљоцање траје кружи око уређаја. Када се истовремено емитују оба сигнала, Ћи Ћи плива око опреме и при том испушта звиждуке.

Делфин такође „види" предмете далеко прецизније него најсавршенији сонар — уређај за испитивање морског дна. Зато користи изузетно сложен акустички систем. Попут бумеранга, сигнали које делфин „баца" у правцу неког објекта (подводног спруда, растиња или речних становника) враћају му се, а његов мозак их одмах претвара у „слику" простора који га окружује.

— Век речног делфина износи само око 30 година — завршава причу о кинеском речном делфину асистент Лео Женђин. — Будући да је трогодишњак, Ћи Ћи је још увек „дете" па нам предстоје још много година дружења с њим.

Љ. П.

Анегдоте о познатима

ПА, ВЕЋ САМ ВАМ РЕКАО

Ћутљиви тридесети председник САД Калвин Кулиџ (1872—1933) доводио је до очајања све оне који су покушавали да га увуку у неки разговор.

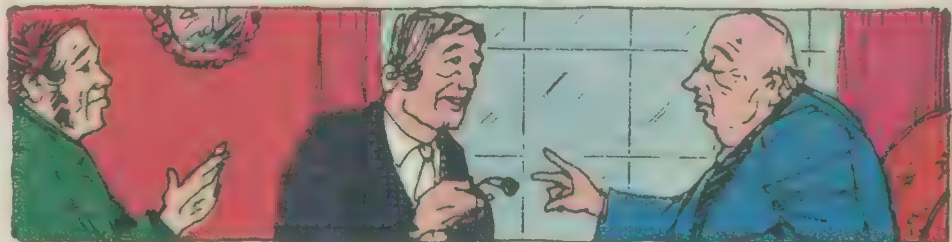
У току једне службене вечере Кулиџ се ни једном речју није обратио својој домаћици која је седела тик до њега. Очајна жена га је, на крају, да би некако прекинула непријатну тишину, упитала:

— Како вам се допада Вашингтон, господине председниче? Да ли се разликује од вашег Масачусетса?

— Да — гласио је кратак одговор.

— Заиста? Причајте ми о томе, молим вас.

— Управо сам то учинио — одговори ћутљиви Кулиџ, принесе уснама шољицу са кафом и разговор је био завршен.

ЈА ГОВОРИМ, ОНИ СЛУШАЈУ

Пред крај живота Винстон Черчил је делимично оглувео па су му лекари саветовали да користи апарат. Сјајном говорнику се предлог нимало није допао.

— Али, апарат ће вам сигурно помоћи — уверавали су га лекари.

— Мени та помоћ у ствари и није неопходна. Обично ја говорим, а други слушају.

ЦЕНТАР СВЕМИРА

Свака част Џорџу Гершвину, али ни његови биографи не крију: Џорџ је себе доживљавао као центар свемира.

Гершвин је тако једном купио једну Пикасову слику, а онда му се одједном учинило да је у питању фалсификат. Брже-боље је сликару послао фотографију платна и писамце у коме га је молио да посведочи да је слика заиста његова.

Како ни после неколико недеља није добио одговор, Гершвин је послао још једно писмо. Овога пута Пикасо му је одговорио. Слика је, уверавао га је, његова и оригинална...

Задовољни композитор је Пикасово умирујуће писамце показао једном пријатељу.

— Питам се зашто је чекао да му два пута пишеш, пре него што ти је одговорио — запитао је овај.

— Па то је бар јасно. Желео је два Гершвинова аутограма. Шта друго?

ОСТАВИ ХЕМИЈУ, ПИШИ МУЗИКУ

Руски композитор Бородин је, ако нисте знали, био изузетно способан хемичар. Хемија је била његова прва љубав, музика успутно занимање. Пријатељи и колеге нису крили шта о томе мисле. Кад год би га срели, поздрављали су га са „Надам се да си болестан!" Само тада Бородин није одлазио у лабораторију. Остајао би код куће и компоновао.

СРЕЋАН РОЂЕНДАН

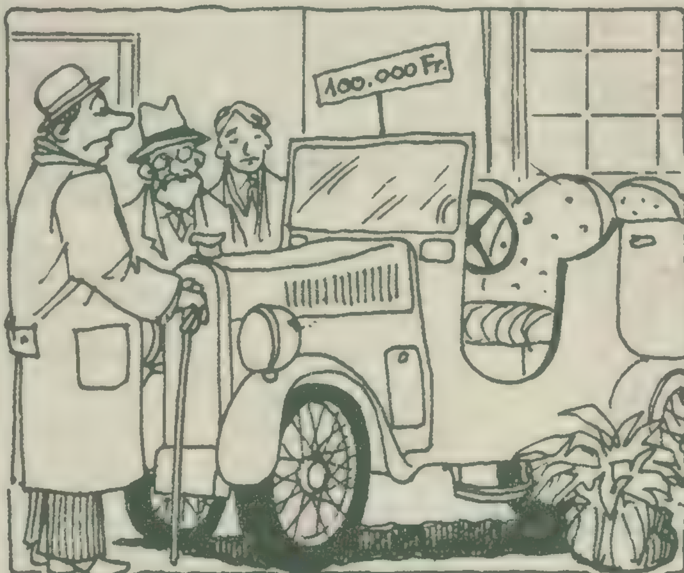
Четрдесет двогодишњи Џон Матар из Калифорније и његов рођени брат обавезно измењују рођенданске поклоне. Па шта? Ништа, да поклони нису мало чудни: прави правцати слон, па „камен мезимац" (пре ће бити стена) од 1800 килограма, па 45 коза које су, ту недавно, сачекале Џона у башти његове куће када се вратио с посла.

— Добар штос, али надмудрићу ја њега — изјавио је Џон слављеник.

Сада се сви питају чиме ће он обрадовати брата за рођендан. Биће да се и брат пита.

ПРОДАЈЕ СЕ ШЕСТ ВЕЛИЧАНСТВЕНИХ

У Паризу несвакидашња лицитација. Продаје се оних шест „величанствених" таксија што су у I светском рату у време битке на Марни превезли хиљаде и хиљаде француских војника на фронт.

Када је нешто изузетно, онда је и цена таква, али организатори аукције тврде да су овога пута врло умерени: за славне аутомобиле траже од 100 до 150 хиљада франака (отприлике, милион и триста педесет хиљада и деветсто хиљада динара). Реч је „реноима" АГ из 1912. године.

ИНТЕРКОНТИНЕНТАЛНА НАПОЈНИЦА

После ручка у једном лондонском хотелу на Вест Енду Американка Едит Мекартур заборавила је да остави напојницу келнеру који је служио и био изузетно љубазан. Када је Едит схватила да му ништа није дала, сместа се упутила поново у ресторан да га потражи. Међутим, тамо је добила обавештење да тај келнер ради код њих само повремено а да је иначе стално запослен као стјуард у авиону. Још су јој рекли да је управо отпутовао за Њујорк. С обзиром да се госпођа Мекартур и онако спремала да се за неколико дана врати у САД, одлучила је да га потражи у Њујорку. И заиста, нашла га је и дала му напојницу од 20 долара.

ШЕСТ, МОЈ ЦЕЗАРЕ...

Ко каже да велики не греше? У другој сцени другог чина Шекспировог „Јулија Цезара" Цезар пита Брута колико има сати, а овај му одговара „Откуцало је шест, Цезаре." У чему је то песник омануо? Заборавио човек да су механички часовници измишљени тек 14 векова после Цезарове смрти...

На својој првој графици Пикасо је приказао пикадора, али је при том заборавио да ће у штампи добити изврнуту слику од оне коју је угравирао у бакарну плочу. Пикадор је на готовој слици тако уместо у десној држао копље у левој руци. Пикасо се није дао збунити: назвао је слику „Леворуки".

ЗАКОН ЈЕ ЗАКОН

Један тридесет шестогодишњи Ирац је прво у наступу беса завитлао ципелу у излог једне радње у Перту. Онда је позвао полицију да му ципелу извади из излога. Зашто, побогу? Па, зато што није хтео да крши закон тако што би сам ушао у пусту радњу усред ноћи, објаснио је.

МИСЛИМО И ПРЕ РОЂЕЊА?

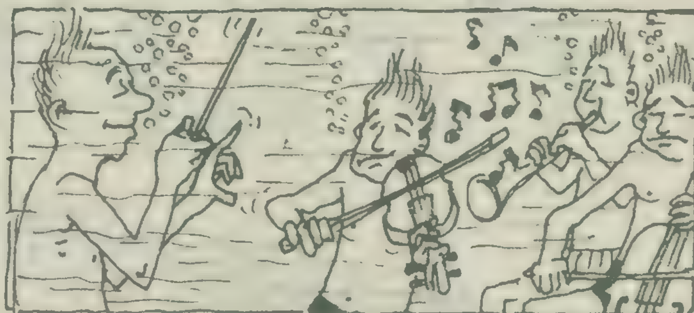
Већ доста дуго фетус више није никаква тајна. Снимали су га захваљујући компликованим техникама. Онда је дошла екографија: „видели" смо га уз помоћ ултразвука. Могло би се рећи да о њему данас знамо много, ако не и све. Знамо, рецимо, да прави гимнастичке покрете, смеши се, сиса прст... Јавило се, неизбежно, и питање: в мозак? Да ли фетус мисли?

У Милану је недавно завршен међународни конгрес чија је тема била „Психолошко рођење и његове биолошке претпоставке". У класичној психоанализи „прото-мисао", односно могућност да почињемо да мислимо и пре него што дођемо на свет се и не помиње: „психолошко рођење" долази после биолошког, односно тек онда кад дете постане свесно себе као засебне јединке у односу на свет који га окружује. Како онда објаснити онај прст у устима још у мајчиној утроби?

Одувек се веровало да је сисање прста замена за мајчину дојку, утеха. Сада када се зна да сисање прста почиње још у утроби, хипотеза више не стоји. Неки су читаву ствар обрнули: дете с толиким уживањем прихвата дојку зато што се сећа уживања које је осетило сисајући прст још пре рођења. А сећање је мисаони процес, зар не? Истраживања се настављају

ПОДВОДНА МУЗИКА

[illegible] базени [illegible] концертне дворане [illegible] вићања даје композитор [illegible] америчког града Сан Дијего [illegible] специјално конструисаном инструменту за подводно свирање [illegible] САД. А да би [illegible], не морају да [illegible] јер ову музику репродукују звучници [illegible] на површини базена.

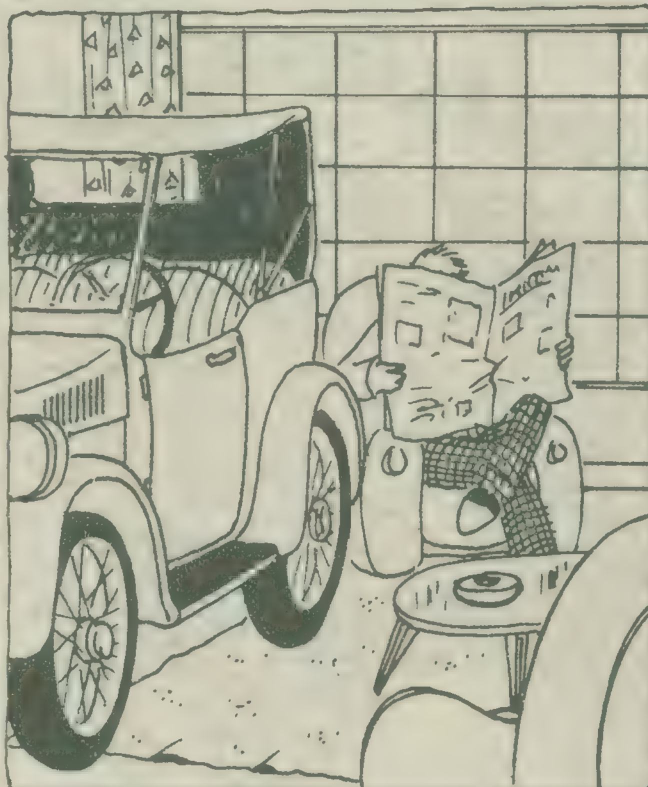
КОРУНД, ПОМОЋНИК ХИРУРГА

[illegible] специјали[illegible] [illegible] је го[illegible] ће почети [illegible]бљава

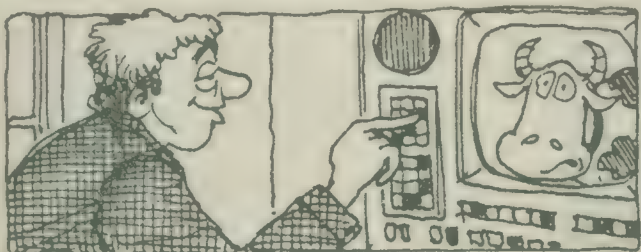
ЉУБИМАЦ ЗАУЗЕО ПОЛА СОБЕ

Неко у кући држи мачку, неко пса, неко зеца, корњачу, јежа канаринца или веверицу... а овај Американац Џемс Хоскинсон из Санта Монике у Калифорнији, као што и сами видите, аутомобил — један стари модел „форда". Ауто је прави и ту нема никаквог трика, а доспео је у кућу уз помоћ дизалице и кроз велики прозор дневне собе. Хоскинсон се иначе бави рестаурирањем старих возила па се може догодити да се „форд" једног дана поново нађе на улици, а то би, изгледа, највише растужило његову децу Сузану и Џемса јуниора који се овако лудо забављају

НЕКЕ НОВЕ КРАВЕ

[illegible] Напротив, [illegible] компјутер

И ТО МИ ЈЕ НЕКА УЛИЦА

[illegible]

[illegible]ите до[illegible]шло до тога да се створ[illegible]? Градски оци имају су на том месту у [illegible]

МОЈЕ РУКЕ!

Дејвид и Деби на дан венчања. Његова бурма висила је на ланчићу око врата.

ДЕЈВИД СЕ БАЦИО НА ЦЕРИЈА КАКО БИ ГА ОДГУРНУО ОД ОПАСНОСТИ КОЈА СЕ МУЊЕВИТО ПРИБЛИЖАВАЛА И СЕЧИВО ЈЕ ПРОЗВИЖДАЛО ИЗМЕЂУ ЊИХ. КАДА ЈЕ ПОКУШАО ДА СЕ ПОДИГНЕ, НИЈЕ МОГАО, А ОНДА ЈЕ СХВАТИО УЖАС...

Био је последњи дан марта 1977. У руднику цинка Церси, поред градића Картаж у америчкој држави Тенеси, ноћна смена радника намештала је оплате на рупе за довод ваздуха у нову јаму. Деветнаестогодишњи Дејвид Џексон и седам година старији Цери Данкан налазили су се у подножју отвора, на 335 метара дубине и дочекивали челичне плоче широке метар а дугачке пет и тешке по 73 килограма које су им другови одозго спуштали помоћу челичних ужади. Мало изнад Церија и Дејвида радили су Дејвидов ујак Лемон и Роналд Ергл кога су другари звали Р.Д.

Плоче су клизиле доле једна за другом производећи шкрипу услед трења метала о метални рам за оплату. У једном тренутку Дејвид је схватио да та шкрипа више није иста. Погледао је горе и под светлошћу рефлектора угледао тешку плочу како се суновраћује надоле, откачена са кабла. Цери се налазио баш на дну рупе и Дејвид је само успео да викне док се бацао на њега како би

ћа одгурнуо. У следећем часу тешка плоча прозвиждала је између њих као неко огромно сечиво и треснула о камено дно јаме.

Цери је одбачен на зид, а његова десна рука као гиљотином одсечена до самог рамена. Дејвид је пао на другу страну. Покушао је да устане ослањајући се на леву руку како би помогао Церију, али није ишло. Тада је спустио и десну на под, међутим, никако није могао да устане. Осетио је ужасан, оштар бол. Спустио је поглед: десна рука била је одсечена до изнад лакта, лева на самом лакту!

— Ох, не! — узвикнуо је млади рудар затворивши очи пред том језивом сликом. А онда је почео да урла и језиви ехо испунио је јаму губећи се у мрачним висинама.

Лемон је скочио са платформе на којој је радио и почео да вуче звоно за узбуну. Онда је скочио доле и нашао се поред нећака, док је Р.Д. већ клечао крај Церија Данкана који је био у несвести. Други Дејвидов ујак Чарлс Роџерс који се у тренутку несреће налазио у лифту близу горњег излаза из јаме одмах је кренуо доле, а на површини су већ телефонирали у Картаж удаљен десет километара, по кола за спасавање.

Чарлс је помогао да Дејвида сместе у лифт, а онда је покушао да нађе његове руке. Кад је успео, ускочио је и таман да пођу, кад се зачуо узвик Р Д.:

— Чарлс, узео си Церијеву руку!

Дејвид је још био при свести, али је херојски подносио бол, без гласа. Стиснутих капака мислио је на своју вереницу Деби Гоф и на њихово венчање заказано за следећу седмицу. Сада су уносили Церија у лифт. Пошли су горе, Дејвиду је све више зујало у ушима, а бука гласова на површини постајала је све јача и мешала му се у глави. Мутна светлост обасјавала је улаз у јаму: било је 6 сати када је лифт стигао.

Баш у том метежу избезумљених људи који су дочекали лифт и који су се сваки час осртали према друму одакле је требало да дојуре кола хитне помоћи, у зрбци гласова, узвика и јаука, Р. Д. се сетио чланка који је некада прочитао у рудничком листу. Писало је да је могуће поново саставити поједине одсечене делове тела — хируршки захват звао се реплантација.

— Идем да нађем његове руке! — изненада је рекао Р. Д. и ушао у лифт. Лемон и још један друг из смене пошли су с њим.

Када су се поново вратили горе, кола су већ била однела Дејвида и Церија. Дејвидове руке, умотане у чаршаве и најлон са ледом, другови су аутомобилом понели у Баптистичку болницу у Нешвил, 100 километара далеко од рудника јер се само тамо могла овако тешко унесрећенима указати помоћ.

Узбуђеним рударима лекари нешвилске болнице после прегледа саопштили су да је Церијева рука толико оштећена да не постоји никаква нада за успех реплантације. Али, код Дејвида је био друкчији случај, вредело би покушати — уколико би младића одмах пребацили у Јеврејску болницу у Луисвилу, држава Кентаки, 350 километара далеко. У тој болници радио је доктор Харолд Клајнарт који је баш у то време почео да користи нове методе у микрохирургији.

Дејвида су укрцали у мали авион који је одмах полетео. У један по подне он је већ лежао на операционом столу Јеврејске болнице.

У операционом блоку све је већ унапред било спремно, а доктор Клајнарт осетио је међу лекарима и особљем помало чудну атмосферу. Глас се већ био пронео да ће он покушати нешто до тада непојмљиво: двоструку реплантацију. Педесетчетворогодишњи доктор Харолд Клајнарт, висок и витак, ушао је у салу сталожен и без журбе. Чекао га је дуготрајан и напоран посао, али он је био спреман и сасвим сконцентрисан. Уосталом, управо по његовим реплантацијама прстију које је изводио под лупом и микроскопом, инструментима ситнушним попут сајџијских, ова болница је и постала позната. Проценат успешних реплантација изведених у њој износио је 85 одсто!

С обе стране операционог стола болничарке су почеле да одмотавају завоје са Дејвидових патрљака. Две екипе хирурга биле су спремне за интервенцију која је требало да се одвија истовремено на обе руке, као да су у питању две сасвим одвојене операције. Свака екипа била је опет подељена на два дела: једни су радили на патрљцима, други су истовремено припремали одсечене делове. На свакој страни био је постављен по један микроскоп.

Планирано је да операција траје пуних 12 часова и за то време болничарке и асистенти ће се смењивати у интервалима јер овако напорне операције не може да изведе само једна екипа

Када су и ране и одсечени удови добро очишћени, хирурзи су почели под микроскопом да хватају крвне судове. После тога је дошао најделикатнији део посла, повезивање прекинутих вена и артерија. На артеријама је радио доктор Клајнарт. Он би прво саставио крајеве тако да савршено одговарају, а онда би их ушио са 10 или 12 убода. Неко време артерија би остала спљоштена, а потом би се покренула и испунила: крв је почињала опет да струји кроз њу.

Вене су састављали хирурзи. На крају су повезани нерви, мишићи и лигаменти. Када је све било готово, доктор Клајнарт је климнуо главом. Они који раде с њим знају шта то значи: операција има добре изгледе да успе!

Када се Дејвид пробудио, било је прошло двадесет сати од несреће. Крај његове постеље седели су отац мајка и Деби. Кад је схватио где се налази, Дејвид је прво погледао у своје руке. Уместо патрљака, из дугачких завоја вирили су његови прсти!

— Моје руке! Саставили су моје руке! — отело му се. Онда је питао за Церија. Деби је промрмљала:

— Жив је, ти си му спасао живот, али рука му је одсечена

Три дана по изласку из болнице, 23. априла, Дејвид се венчао са Деби Гоф. Гипс је још носио на рукама, па му је Деби венчани прстен обешен о ланчић ставила око врата — привремено. А када су се после венчања одвезли у своју нову кућу, Дејвид је обећао Деби да ће је, чим буде могао, пренети преко прага, по прастаром обичају многих народа. Мада она ништа није рекла, у том тренутку није мислила да ће се то и остварити. Превелика ствар била је већ и то што је успела двострука реплантација — прва на свету! Само да се Дејвиду још врати осетљивост прстију и моћи ће да каже како је рођен под невероватно срећном звездом.

Прошла су три месеца напорних рехабилитационих вежби док једног дана Дејвид није осетио руку своје жене. Осетио! Значи, нерви су такође били спасени. Девет месеци после несреће он је испунио обећање које је дао на дан венчања: подигао је Деби и унео је у кућу! Могло би се рећи да је овај млади рудар из Тенесија не само више него срећан него и право медицинско чудо. Наравно, захваљујући вештини лекара и пожртвованости другова који су његове откинуте руке онако брижљиво и брзо пренели у болницу.

За подвиг који је учинио спасавајући друта Дејвид је добио орден. Већ је био нашироко познат јер је о чудесно успелој реплантацији његових руку писала сва штампа. Новинари су и на додели одликовања били присутни, севали су блицеви, а неко је упитао Дејвида — да ли би сада опет учинио исто дело. Он је не трепнувши једноставно и просто одговорио:

— Бих. Људски живот вреди више него две руке.

М. К.

КАКО ПАРЕ ...

ЛЕПШИ ОД ТАТИНОГ

Bimbo racer је име џипа за децу од 4 до 11 година који, тврде произвођачи, може да се вози по асфалту, трави а ако треба и камењару. Покрећу га два електро-мотора од 140 W, има мењач за погон напред и назад, ручну кочницу и независно вешане точкове опремљене диск кочницама. С обзиром да има електро-мотор bimbo rаreг не загађује околину, па зато није непожељан у парковима и школским двориштима.

Судећи по опреми бимбо (зову га ларедо) је прилично луксузан: осим пуњача акумулатора има хромирани сигурносни лук, волан пресвучен полиуретанском пеном, радио, брисаче и хромирани браник.

Брзина од 7 до 8 km на час омогућава младом возачу да ужива у вожњи која може трајати и више од три сата, колико наиме могу да „издрже" батерије од 12 V (после се допуњују струјом из исправљача). Дужина бимба је 1,75 м, ширина 0,85 м а тежина 75 kg. Погон је преко задњих точкова. Да би заиста изгледао као прави, бимбо има и светлосне уређаје. Овај џип за који клинци верују да је много лепши од татиног, производи се серијски у фабрици „Сила Телекоманди" у Никелину у Италији.

... БАЦИТИ КРОЗ ПРОЗОР

БУБА ЗА ДЕЦУ

Пуки специјал ГТ је мини верзија популарне фолксвагенове „бубе". Овај дечји кабриолет својим спортским изгледом одушевљава и млађе и старије, последње, додуше, док не чују цену. Јер, цена мини модела је прилично „макси": пуки кошта 3400 ДМ (нешто преко 200000 динара), или прерачунато у половне аутомобиле, исто толико и мерцедес, наравно у СР Немачкој.

Пуки има четворотактни мотор јачине 5 KS, опремљен електричним стартером. Дуг је 2,2 м, каросерија му је израђена од полиестера и тежак је 70 kg. Максимална брзина му је 30 km на час. Пуки је опремљен свим уређајима као и велики аутомобили, има чак и радио-апарат, а израђује се у једној приватној радионици у западнонемачком граду Хану.

Досије несталих лица

ШТА СЕ ДОГОДИЛО СА СУДИЈОМ?

ДРУГОГ АВГУСТА 1930. У ЛЕТЊИКОВЦУ КРЕЈТЕРОВИХ У МЕЈНУ ЗАЗВОНИО ЈЕ ТЕЛЕФОН. ПОСЛЕ КРАТКОГ РАЗГОВОРА БОГАТАШ ЈЕ ОДЈУРИО ГЛАВОМ БЕЗ ОБЗИРА У ЊУЈОРК. ЧЕТИРИ ДАНА КАСНИЈЕ НЕСТАО ЈЕ БЕЗ ТРАГА.

Џозеф Крејтер изашао је из отменог њујоршког ноћног клуба у 45. улици држећи под руком дугоногу играчицу и зауставио такси. Нежно је привукао девојку, пољубио је и седајући у аутомобил нехајно јој добацио:

— Видимо се сутра, Руби.

Нису се више срели. Ни сутра, ни икада више... Нешто касније исте вечери судија је виђен како купује карте за бродвејски хит „Играчки пар".

Тог 6. августа 1930. године Џозеф Крејтер је заувек ишчезао. Његово име још се налази на списку несталих лица њујоршке полиције. Уколико је жив, данас има деведесет и три године...

Ко је био Џозеф Форс Крејтер? Породични човек, али и велики љубитељ жена. Угледан грађанин који слободно време проводи у друштву сумњивих типова. Строг судија, али и припадник једне од најкорумпиранијих градских власти у историји Њујорка. Бриљантни професор права Њујоршког универзитета који по сваку цену жели да се обогати. Једном речју, идеална личност за људе који су у то доба „одржали" Њујорк.

Враћам се за твој рођендан

У лето 1929. хотел „Либи" је банкротирао. Правне послове компаније која га откупљује за 75 хиљада долара (око 4,8 милиона динара) води Џозеф Крејтер. Само шест недеља касније хотел је продат граду Њујорку јер се налази на земљишту предвиђеном за изградњу саобраћајнице. Цена: два милиона и осамсто хиљада долара (око 179 милиона динара)!

У трансакцији са хотелом „Либи" обогатили су се многи припадници градске администрације Њујорка, и Џозеф Форс Крејтер.

Године 1930. Крејтер живи како је одувек желео — на високој нози. Прижељкује још можда само углед. Добиће и то. Френклин Д. Рузвелт — у то доба гувернер државе Њујорк — наименовао га је за судију градског Врховног суда. Сада је судија Крејтер човек коме су се остварили сви снови.

Онда се, 2. августа увече, догодило нешто што је из темеља потресло његов живот. У летњиковцу Крејтерових у Мејну у коме г-ђа и г-дин проводе вече удвоје, зазвонио је телефон. После кратког разговора судија је главом без обзира одјурио у Њујорк. Пре него што је отишао, запрепашћеној жени рекао је само:

— Морам да се објасним с неким људима.

Госпођа Крејтер добила је и свечано обећање да ће јој се муж вратити до деветог, на време да заједно прославе њен рођендан.

Никад га више није видела.

Ћуте и пријатељи и непријатељи

Шестог августа Џозеф Крејтер написао је два чека у износу од 4100 долара (око 270 хиљада динара) и замолио свог помоћника Џоа Мару да их однесе у банку и уновчи. Мара се вратио с готовином у тренутку када је судија на брзину трпао

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

У јесен 1975. реших да купим папагаја. Продавцу сам казала да хоћу једног плавог који је имао два-три бела перца на глави између сивог. Као и многи папагаји и наш је добио име Кићо. У почетку сам га много поштовала да буде слободан јер се тако најлакше и најбрже припитоми. Кад је проговорио своје име, даље је све ишло врло брзо.

Пошто нисам запослена уз јутарњу кафу на столу обавезно је био и Кићо. Дошао би до мене, ја бих сагнула главу, а он би ми се уносио у лице, готово до самих уста и помно слушао шта му причам. Имала сам стрпљења које ми се на крају многоструко вратило: научио је да брбља и заволео ме. Неке би речи запамтио па их после неколико дана проговорио а неке је одмах понављао.

Прочитала сам негде да је папагај исто тако одан свом господару као пас. Волео нас је све, али мене највише. Научио је око 70 речи, био велико сладало. Викао би из кавеза: „Ти чујеш, ти чујеш", а онда би ми казали „Чујем" он би рекао „Па шта ако чујеш". Чим би чуо врапчиће, викао је „Ти чујеш ћи-ћи, а гугутке су биле „тичице". Никада се није забунио. Мени је цео дан говорио: „Кувај ручак, кувај, кувај, колико је сати"! Знао је и да псује, али верујте то ни код кога није изазивало згражање већ буру смеха. Имао је за забаву мали прапорац који сам му ја бацила 2—3 метра далеко и показивала прстом до мојих ногу говорећи: „Ти донеси ту, ту". Прапорац је испадао. он се упорно враћао по њега, али би га на крају увек доносио до ногу. Волео је да гледа телевизију. Чим бисмо угасили светлост у трпезарији, он је већ пре мене био на мојој фотељи. Увек би дошао и припљубио се уз мој врат и тепао ми: „Срећо моја, ти си моја мала маза, љуби мене!", све оно што смо ми њему тепали. Често је седео на нашим наочарима и завлачио гла-

своја пословна документа у четири овеће торбе и две актнташне

— Идем на неколико дана у Вестчестер — рекао је Крејтер.

Те вечери судија се појавио у свом омиљеном клубу у 45. улици, испио неколико мартинија са већ поменутом Руби Риц и ускочио у први такси који је наишао јер му се, како јој је објаснио, журило у позориште.

За нестанак судије врховног суда сазнало се тек четири недеље касније. Страхујући од скандала у који би и сами могли да буду увучени, његови пријатељи и непријатељи учинили су све да заташкају ствар.

Један од ретких који, изгледа, није имао чега да се боји, био је окружни јавни тужилац Томас Крејн, али госпођа Крејтер уопште није била расположена да му помогне. Тачније, одбила је да разговара с њим. Моћни пријатељи њеног мужа потрудили су се да јој „обезбеде мир".

Новине су једно време доносиле вести са причама сведока који су, наводно, видели судију у овом или оном делу земље или света. Могуће је да је нека од тих пријава и била тачна, али се Џозеф Крејтер више никада није лично огласио.

Неки верују да је нестао својевољно, други су уверени да је убијен. Уколико је ово друго тачно, ко га је убио и зашто? Ако су у праву они први, од чега је то побегао судија Крејтер? Извесно је само да је у његово време праву истину знало бар туце људи. И то моћних.

М. И.

— ДУГО САМ У СЕБИ НОСИО ИДЕЈУ ДА НАПИШЕМ РОМАН ЗАСНОВАН НА ЖИВОТУ СЛИКАРА ПОЛА ГОГЕНА — ПИШЕ У СВОЈОЈ КЊИЗИ „СВОЂЕЊЕ РАЧУНА" ЕНГЛЕСКИ КЊИЖЕВНИК СОМЕРСЕТ МОМ. У ТОМЕ МУ ЈЕ ПОМОГЛО ПУТОВАЊЕ И ЈЕДАН СЛУЧАЈ.

С ТЕСТЕРОМ У РУЦИ...

ГОГЕНОВА ВРАТА

У Европи бесни први светски рат. Година је 1916. Америка је још ван ратног сукоба, људи живе уобичајеним животом, забављају се, одлазе у позоришта. На америчким позоришним сценама припремају се две драме Сомерсета Мома и он долази у Америку да би присуствовао припремама и премијерама. А кад су се завесе спустиле, он из Америке одлази на Тахити да прикупља материјал о Гогену с намером да коначно оствари своју давнашњу жељу и напише роман о сликару. Одсео је у једном малом дрвеном хотелу у граду Папете одакле је свакодневно одлазио у околна насеља трудећи се да у разговору с домороцима сазна што више о Гогену, необичном сликару и човеку који је већ у зрелим годинама одлучио да се бави сликарством и напустивши успешну каријеру банкарског чиновника дошао на Тахити да ту живи и слика.

Једног дана, шетајући, свратио је Мом да посети жену једног умрлог поглавице. Нашао ју је у њеној дрвеној колиби како седи на поду и без престанка пуши окружена европским креветима који су испуњавали собу. У разговору Мом је запитао за Гогена.

— Ту близу има много његових слика — равнодушно му је казала старица одбијајући густе димове. На Момову молбу дала му је једног дечака да га одведе до куће у којој су слике. Испред усамљене куће, удаљене неколико километара, на дрвеној веранди лежао је домаћин, тамна лица и спљоштена носа. У целој кући, препуној деце која су се посетиоцу мувала око ногу, осим асура никаквог другог намештаја. Али, између соба, на вратима од дасака налазе се уметнути правоугаони комади стакла. А на стаклу — Гогенове слике.

Домаћин куће имао је само десет година када се Гоген разболео и дошао код њих да се ту опорави. Његови родитељи су га хранили и неговали колико су знали и умели, а он им је из захвалности, и из дуга времена, на сваком од стакала насликао по једну слику. Гоген је умро, године су пролазиле, а деца су, играјући се, мало-помало толико изгребала две слике да су се на једном стаклу видели само трагови боја, а на другом само део горњег дела тела жене која клечи. На трећим вратима слика је била релативно добро очувана. „Било је, међутим, очигледно — пише Мом — да ће најдуже за пет година и она нестати".

За власника дрвене куће слике су биле само успомена на необичног госта који је већ одавно био мртав. О њиховој вредности није знао ништа. Мому није било тешко да га убеди да му је за успомену довољно и оно мало преостале боје на двоја врата али се домаћин успротивио кад је посетилац затражио да му прода ону трећу.

— Како могу да их продам? Онда би морао да купим нова и каква ми је онда корист од продаје? — рекао је збуњено.

Кад је Мом запитао пошто би била нова врата и домаћин одговорио да би стајала сто франака, посетилац му је дао двестотине и брзо, да се продавац не предомисли, уз помоћ дечака који га је довео, скинуо врата са шарки, одрезао им тестером доњи, дрвени део да би лакше стала на аутомобил, и вратио се у Папете.

Мом је овај догађај описао у својој књизи „Пишчева бележница" али у њој више не помиње шта се даље догодило са сликом. А роман о животу сликара Пола Гогена Мом је објавио 1919. године под насловом „Месец и стопарац".

Д. М.

У СПОМЕН КИЋИ!

вицу између стакла и ока. Да је могао под кожу да нам се завуче, учинио би то од силне љубави према мени. Мада смо га стварно пазили, папагаји су осетљиве птичице, па је и наш Кићо често побољевао. Неколико пута смо га носили на Ветеринарски факултет. Сваки пут би нам дали неке прашкове, али слабо је помагало. Тада је највише волео врућу камилицу коју сам му давала кап по кап.

Била је тмурна недеља после ручка и мој је супруг већ био у соби и гледао телевизију, наравно и Кићо уз њега. Изашла сам на балкон да покупим веш и заборавила да затворим врата. Одједном сам осетила да се нешто миче иза леђа. Тог тренутка ни на крај памети ми није било да је то Кићо већ сам инстинктивно замахнула руком према рамену, он се сиромах уплашио и одлетео чак према трећем улазу наше зграде. Зграбила сам кавез и потрчала до комшинице на том улазу која је имала два папагаја: изнели смо их на лођу да привучемо Кићу, али он је у међувремену већ сам долетео и чучао ту у близини на огради балкона. Док сам ја петљала око вратанаца кавеза, долетео је преко моје руке и сам ушао у кавез. Од тада смо га волели још више.

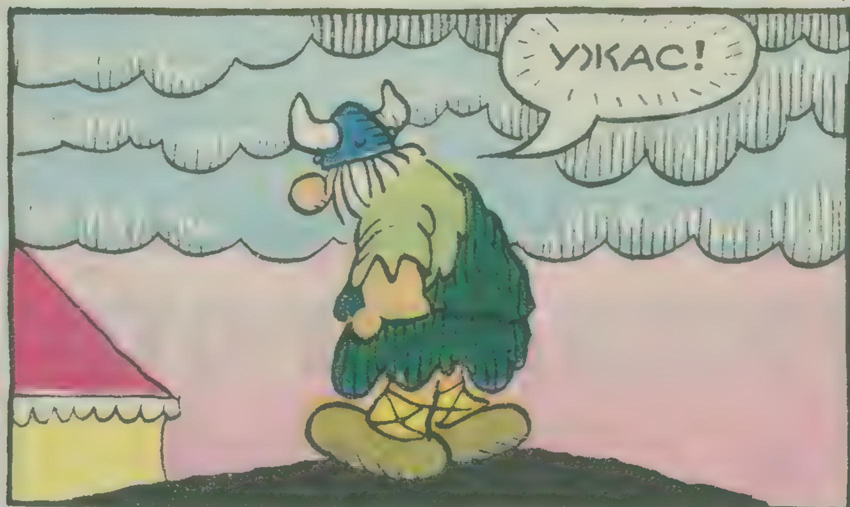
Прошле године у лето постао је некако превише осетљив — чим би ме изгубио из вида, одмах ме је дозивао. Испод крилца му се био појавио неки лишај који га је јако сврбео. Опет сам отишла у амбуланту за мале животиње и професор ми је дао неки прашак да растворим и тиме мажем три дана. Лишај се повукао, али моја птичица је од тада, можда се то сасвим случајно поклопило, почела нагло да слаби и болује. Осамнаестог августа после подне по његовом цичању и бацакању по кавезу видела сам да нам се зло пише. Извадила сам све преграде, љуљашку и посудице да се не повреди. Пробдела сам целу ноћ уз њега, кувала му камилицу али ништа није помогло. Око три часа ујутру узела сам га у руке и после неколико минута и два-три трзаја и моје мале птичице више није било. Гледала сам немоћна како се гаси сјај у очицама и одлази толика наша радост. Ко је изгубио неког свог љубимца неће се смејати кад прочита да сам данима не плакала него ридала. У ствари, то није тешко разумети: Супруг је због посла често путовао и Кићо је углавном био мој мали и верни друг у часовима усамљености. Хтели су да ми купе другог, али казала сам: никад више.

Кићин мали живот трајао је шест година.

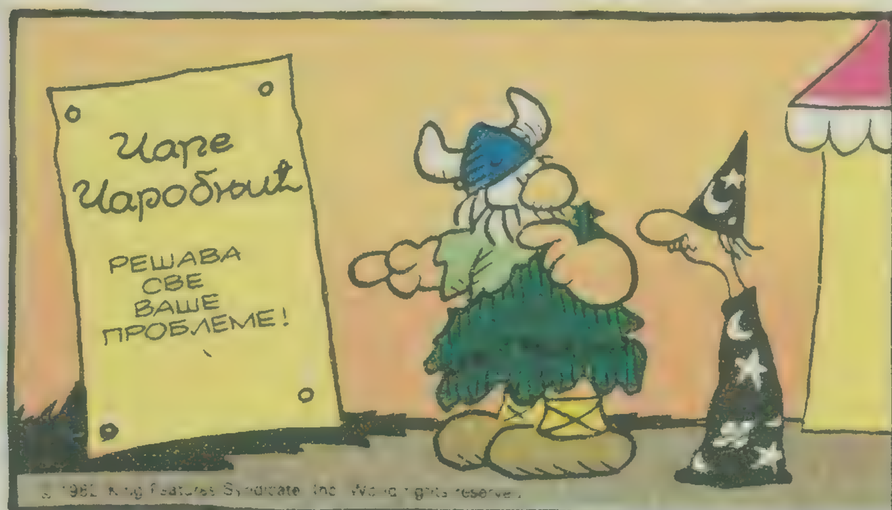
Неда Торбица,

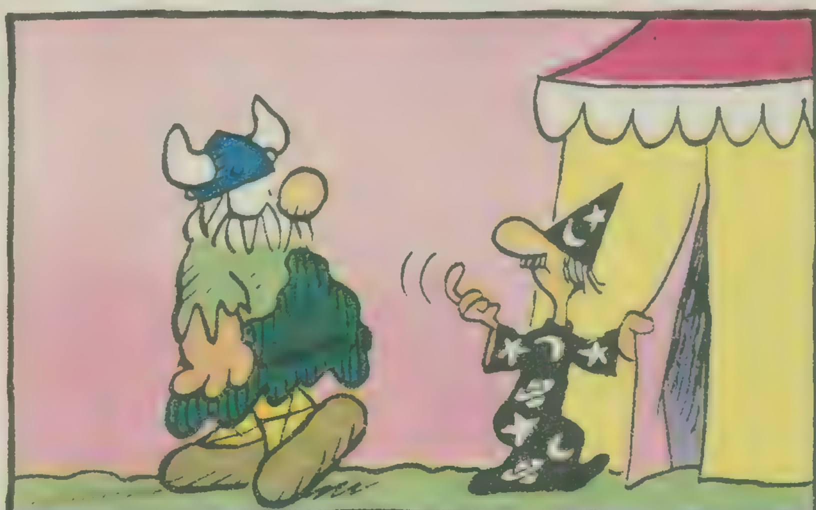
Раковица,
Р. Вујовића 8/27
(Хонорар 1.500,00 динара)

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

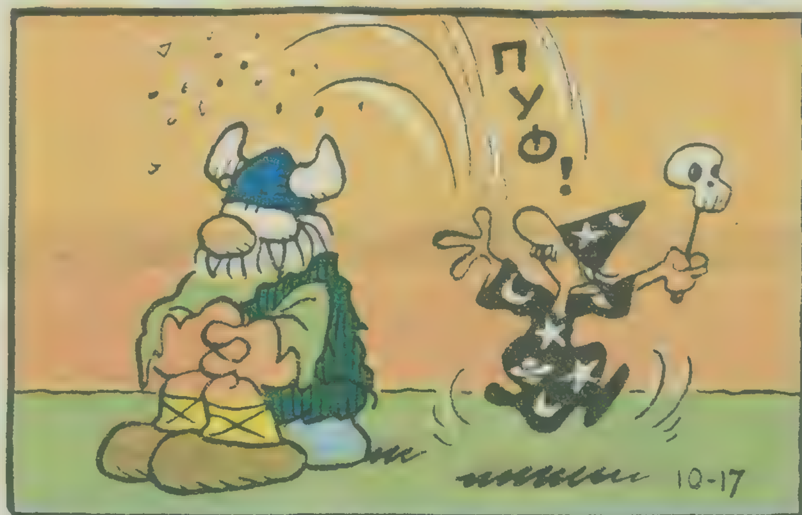

Рип Кирби: ПАНИКА У СТУДИЈУ

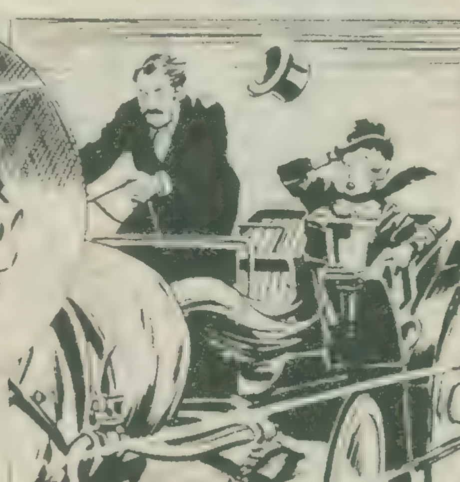

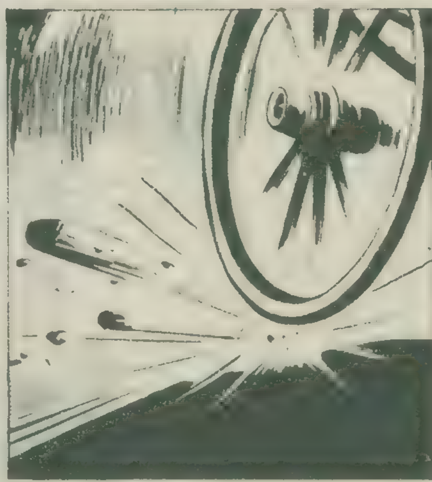

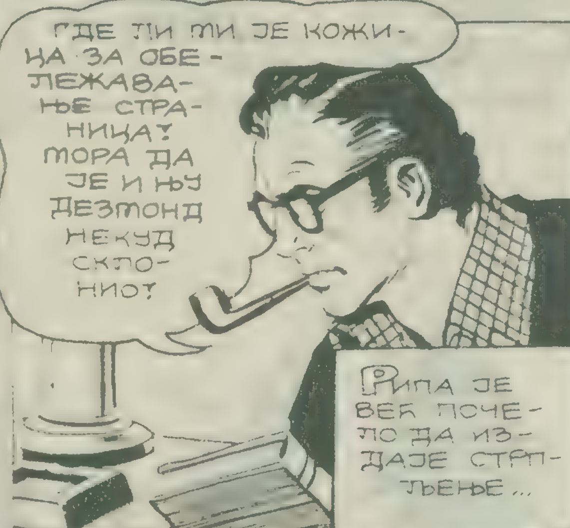

И ДА НИКО НИЈЕ ПРИМЕТИО...

ЕНО ЈЕ!

КРИСТАЛ, ЈЕСИ ЛИ ПОВРЕЂЕНА?
ОДМАХ ДАЈТЕ ОТКАЗ ОНОМ КОЧИЈАШУ!

ПЕГИ, КОЊ ЈЕ ПОБЕГАО С КРИСТАЛ ХАРТ!
НИЈЕ НИ ПРВИ НИ ПОСЛЕДЊИ!
ПЕГИ ЛИН СЕ УОПШТЕ НИЈЕ УЗБУДИЛА...

МА, ПРАВИ КОЊ! КРИСТАЛ ЈЕ ЗАВРШИЛА У СЕНУ! НА СРЕЋУ, НИЈЕ ПОВРЕЂЕНА!

ГДЕ ЛИ МИ ЈЕ КОЖИЦА ЗА ОБЕЛЕЖАВАЊЕ СТРАНИЦА! МОРА ДА ЈЕ И ЊУ ДЕЗМОНД НЕКУД СКЛОНИО!
РИПА ЈЕ ВЕЋ ПОЧЕЛО ДА ИЗДАЈЕ СТРПЉЕЊЕ...

ЗАИСТА ТИ ЈЕ ДОБРО, КРИСТАЛ? ИДЕМ ПО ТВОЈА КОЛА! ОДВЕШЋУ ТЕ КУЋИ!
НЕКА, ХВАЛА!
КРИСТАЛ ЈЕ БИЛА ХОЛИВУДСКА ЗВЕЗДА...

ЏЕК, ТИ СИ РЕЖИСЕР ОВОГ ФИЛМА! НАЈМИ КОЊЕ И КОЧИЈАШЕ КОЈИ ЗНАЈУ СВОЈ ПОСАО, ИЛ' ОДЛАЗИМ!

ЧУЈЕШ ЛИ ЈЕ, ПЕГИ?
УОБРАЖЕНА ТИКВА!

ШТА ЈЕ КРИСТАЛ ТРАЖИЛА У ТОМ ФИЈАКЕРУ КАД СМО ВЕЋ ПРЕКИНУЛИ СНИМАЊЕ?
ЖЕЛЕЛА ЈЕ ЊИМЕ ДА СЕ ОДВЕЗЕ КУЋИ! ТИ ЗНАШ ДА СЕ ОНА УВЕК УЖИВИ У УЛОГУ!

ОБИЧНА ФОЛИРАНТКИЊА, КАД ТИ КАЖЕМ!

СТЕНЛИ, НАПИШИ ОВУ ПРИЧУ ЗА НОВИНЕ! БИЋЕ ТО СУПЕРРЕКЛАМА ЗА МОЈ ФИЛМ!
НАРАВНО! ОДЛИЧНО СТЕ СЕ СЕТИЛИ!

ОКЕЈ! ПРЕСВУЦИТЕ СЕ И ПОЂИТЕ КУЋАМА! ВИДИМО СЕ ОПЕТ УЈУТРО!
ГЛУМЦИ СУ ЈОШ БИЛИ У ШОКУ...

ГОСПОДИНЕ ТУЛСА, МОГУ ЛИ ДА РАЗГОВАРАМ С ВАМА?

О ЧЕМУ СЕ РАДИ, СИРИЛЕ?
МИСЛИМ ДА ОНО НИЈЕ БИО НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ! ЧУО САМ ПУЦАЊ!

ШТА?! ОДАКЛЕ ЈЕ ДОПРО?
СА ПРАГА КУЋЕ ПОРЕД ПУТА!
КРИСТАЛИН НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ ДОБИО ЈЕ НОВ ОБРТ...

ВЕРУЈЕМ ДА ЈЕ НЕКО НАМЕРНО УПЛАШИО КОЊА!

НИКОМЕ НЕ ГОВОРИ О ОВОМЕ! СЛУЧАЈ МОРА ДА СЕ ИСПИТА!
БЕЗ БРИГЕ! АКО ВАМ ЗАТРЕБА МОЈА ПОМОЋ, ТУ САМ!

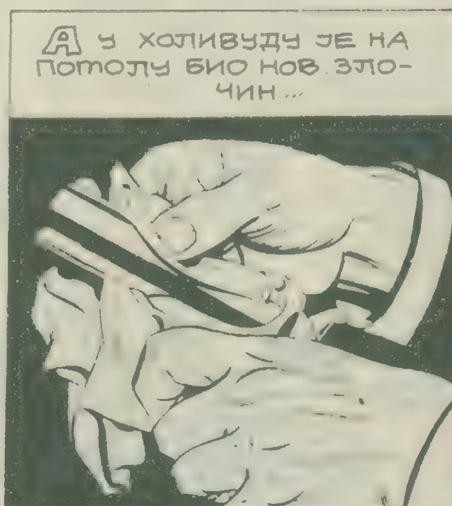

ПОЖУРИТЕ, САЛИ, ПРЕ НЕГО ШТО НАС ПРОФЕСОР МОРИЕР НЕ ПОЗОВЕ НА ПИЋЕ!
И ЈА НИСАМ РАСПОЛОЖЕНА ЗА ЋАСКАЊЕ С ЊИМ! УЗБУДИЛО МЕ ЈЕ ОНО С КРИСТАЛ!

СИРИЛ ЈЕ МОЖДА У ПРАВУ! КРИСТАЛ ЗНА ДА БУДЕ ОКРУТНА ПРЕМА МУШКАРЦИМА И НЕКО ЈЕ СИГУРНО ХТЕО ДА ЈОЈ СЕ ОСВЕТИ!
ЗАТРАЖИЋУ ПОМОЋ...

А НА ДРУГОМ КРАЈУ КОНТИНЕНТА...
НИ ТРАГА ОД КОЖИЦЕ!

ДОБРО ВЕЧЕ, РИПЕ! ЧИТАТЕ НЕШТО ЛЕПО?
ДА, ДЕЗМОНДЕ! МОЛИМ ТЕ, КАЖИ МИ ГДЕ СИ ОСТАВИО КОЖИЦУ ЗА ОБЕЛЕЖАВАЊЕ СТРАНИЦА?

У ФАСЦИКЛУ ПОД СЛОВОМ "К"! ЗНАМ ЈА ДА ВИ ЦЕНИТЕ ВРЕДНОСТ!

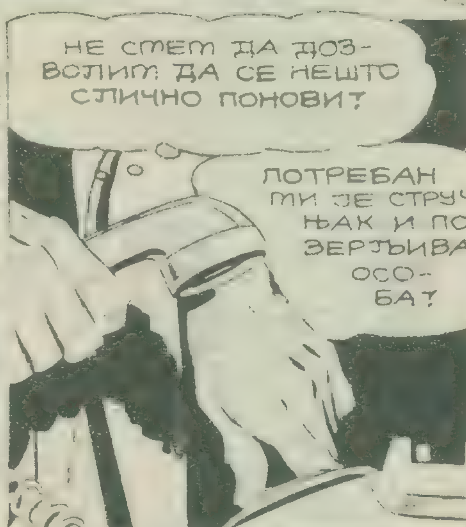

А У ХОЛИВУДУ ЈЕ НА ПОМОЛУ БИО НОВ ЗЛОЧИН...

УМОРНИ ПУТНИЦИ ВРАЋАЛИ СУ СЕ КУЋИ...
ДЕКОР ЛОНДОНА ЈЕ ТАКО РЕАЛИС-ТИЧАН ДА ТИ СЕ ЧИНИ КАО ДА САМ У ЊЕМУ!
ЏЕК ТРАЖИ САВРШЕНСТВО У СВЕ-ТУ!

САМО, БОЈИМ СЕ ДА ЋЕ И ОН ПОД-ЛЕЋИ ЧАРИМА КРИСТАЛ ХАРТ КОЈА ЋЕ ГА ОН-ДА ОКРЕТАТИ ОКО МАЛОГ ПРСТА!

ЏО, ЈЕСИ ЛИ СИГУРАН ДА СИ ЧУО ПУ-ЦАЊ?
САСВИМ! МЕТАК ЈЕ ЧАК ОКРЗНУО УВО МОГ КО-ЊА!

ЏО, ОВО ТИ ЈЕ ЗА ЛЕЧЕЊЕ КОЊА. АЛИ НИКОМ НИ РЕЧ!
БЕЗ БРИГЕ! АКО МЕ НЕШТО ПИТАЈУ, РЕЋИ ЋУ ИМ ДА ПОРАЗГО-ВАРАЈУ С МОЈИМ КО-ЊЕМ! ХА, ХА!

НЕ СМЕМ ДА ДОЗ-ВОЛИМ ДА СЕ НЕШТО СЛИЧНО ПОНОВИ!
ПОТРЕБАН МИ ЈЕ СТРУЧ-ЊАК И ПО-ВЕРЉИВА ОСО-БА!

ГОСПОДИН ТУЛСА, РЕЖИСЕР? ОСТАНИТЕ НА ВЕЗИ!

ЗНАМ ДА СНИ-МАТЕ ФИЛМ „ЛОН-ДОН ПОД СВЕТ-ЛОШЋУ ЛАМПИ"! ПЕГИ ЛИН, МОЈА ПРИ-ЈАТЕЉИЦА, ИГРА У ЊЕ-МУ!
ИМАМО ЈЕДАН ПРО-БЛЕМ - ПОТ-РЕБНА НАМ ЈЕ ВАША ПО-МОЋ!

ДЕЗМОНДЕ, ДА ЛИ БИ ВО-ЛЕО ДА ГЛЕ-ДАШ СНИМА-ЊЕ ФИЛМА О СТАРОМ ЛОНДОНУ?
ЈОШ ПИ-ТА-ТЕ!

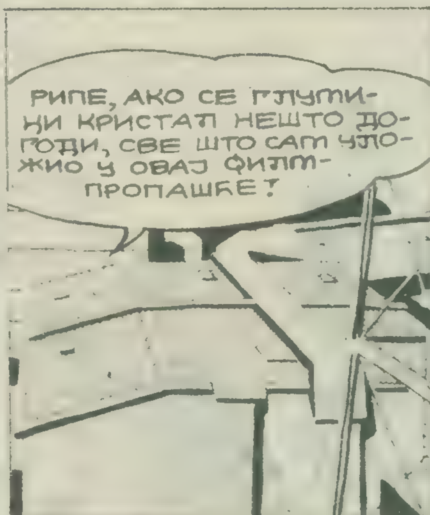

СУТРАДАН УЈУТРО...

И У ГРАДУ СНОВА...
ГОСПОДИН ТУЛСА ЈЕ ПОСЛАО АУТО ПО ВАС!
БАШ ЈЕ ЉУ-БАЗАН!
ДА!

ХВАЛА ВАМ ШТО СТЕ ДОШЛИ, РИПЕ! СА-МО ПРОДУ-ЦЕНТ РУПЕРТ БАЈЛД ЗНА ДА СТЕ СТИГ-ЛИ!
ОВДЕ ЈЕ ПЕГИ ЛИН ОД КОЈЕ НЕ МОГУ И НЕ ЖЕЛИМ ДА СЕ КРИЈЕМ!

АЛИ, ТУ ЈЕ БИО ЈОШ НЕКО ОД КОГА НИЈЕДАН МУШКАРАЦ НЕ МОЖЕ ДА СЕ САКРИ-ЈЕ...

ЈЕ 'Л' ТО ТАЈ ДЕТЕКТИВ? ГДЕ ВАМ ЈЕ ПОЛУЦИЛИНДАР?
ПОЈЕЛИ ГА МОЉЦИ!
ПРОДУЦЕНТ ЈЕ БИО МАЛО НЕЗГОДАН ТИП...

РИПЕ, АКО СЕ ГЛУМИЦИ КРИСТАЛ НЕШТО ДОГОДИ, СВЕ ШТО САМ УЛОЖИО У ОВАЈ ФИЛМ ПРОПАШЋЕ!

ХОЋЕ ЛИ СЕ У ОНОМ СТУДИЈУ ПОЈАВИТИ НЕКО ЗАНИМЉИВ?
СВИ СУ МИ ВЕЋ ДОЈАДИЛИ...

И ПЕГИ ЛИН ЋЕ МОРАТИ ДА САЗНА ЗАШТО САМ ОВДЕ! НЕ БИСМО ТО МОГЛИ ДА САКРИЈЕМО ОД ЊЕ!
У РЕДУ!
РАДИТЕ ШТА ЗНАТЕ, САМО МЕНЕ НЕ ЗАМАРАЈТЕ СВИМ ТИМ!

ПАКЕТ ЗА ПЕГИ ЛИН!

РИПЕ!

ПЕГИ, ЛЕПША СИ НЕГО ИКАД!
БАШ ТИ ХВАЛА! А ШТА ВЕЛИКИ ДЕТЕКТИВ ТРАЖИ У ХОЛИВУДУ?
ТО ТРЕБА ДА ЈЕ ТАЈНА! СТУДИО ЖЕЛИ ДА ЧУВАМ КРИСТАЛ ХАРТ!

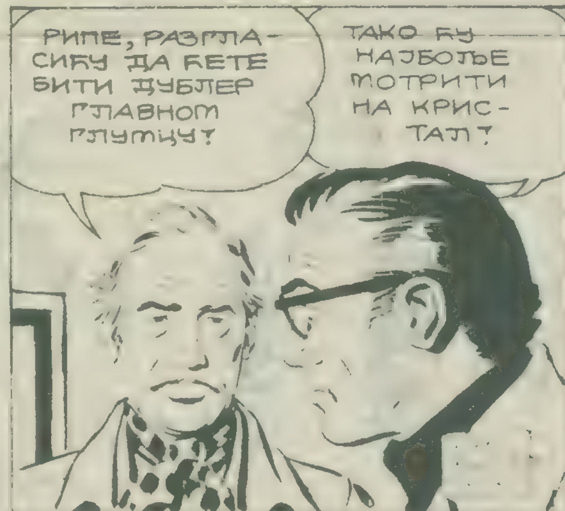

БОЉЕ СЕ ТИ ЧУВАЈ ЊЕ! ПРЕД ЊОМ ПАДАЈУ СВИ МУШКАРЦИ!
ТАКО ЗНАЧИ!

ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ ДА ЈЕ МНОГЕ ЗАВЕЛА И ОСТАВИЛА?
КОМПЈУТЕР БИ ЕКСПЛОДИРАО АКО БИ ПОКУШАО ДА ИХ СВЕ НАБРОЈИ!

ТАКО ЈЕ МОГЛА ДА СТЕКНЕ МНОГО НЕПРИЈАТЕЉА!

ПАЗИ ДА И ТИ НЕ БУДЕШ ЈЕДАН ОДЊИХ!
БЕЗ БРИГЕ! ДА НЕКО НЕ БИ НЕШТО ПОСУМЊАО, ДЕЗМОНД И ЈА ЋЕМО СЕ ПОЈАВИТИ У ФИЛМУ КАО СТАТИСТИ!

СНИМАЊЕ ФИЛМА ЈЕ НАСТАВЉЕ-НО...
КРЧМА

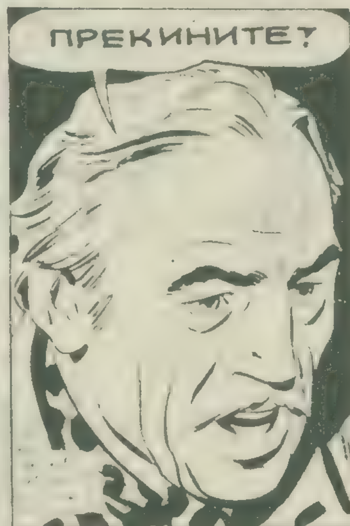

РИПЕ, РАЗГЛА-СИЋУ ДА ЋЕТЕ БИТИ ДУБЛЕР ГЛАВНОМ ГЛУМЦУ!
ТАКО ЋУ НАЈБОЉЕ МОТРИТИ НА КРИС-ТАЛ!

ПОЧИЊЕ СНИМАЊЕ!
ЧУВЕНА КРИСТАЛ ХАРТ! ИМАМ ПРИ-ЛИКУ ДА ЈЕ ГЛЕДАМ УЖИВО!

ИЗВИНИТЕ, ДА ЛИ СМО СЕ ВЕЋ НЕГДЕ СРЕ-ЛИ?

НАЈЗАД НОВО ЛИЦЕ! МММ! ЗГОДАН ЈЕ, НЕМА ШТА...

ШТА ЛИ РА-ДИ ОВ-ДЕ?
ПРИДОШЛИЦА ЈЕ ПРИВУКАО ПАЖЊУ ЗВЕЗДЕ...

ПРЕКИНИТЕ!

КРИСТАЛ, ТРЕ-БА ДА ГЛЕДАШ ПРАВО И ИГ-НОРИШЕШ НА-СРТЉИВОГ ПРОЛАЗНИ-КА!
ИЗВИНИ, ЏЕК! ПОНОВИ-МО СНИ-МАЊЕ!

КРИСТАЛ, КОН-ЦЕНТРИ-ШИ СЕ, МОЛИМ ТЕ!
НАРАВ-НО, ЏЕК!

ПЕГИ НИШТА НИЈЕ ПРОМАКЛО...

СТВАРНО ЈЕ ЛЕПА... НЕ ЧУДИ МЕ ШТО ЈЕ МУШ-КАР-ЦИ ЈУРЕ...
ПРИМЕТИ-ЛА ЈЕ РИПА... ТО САМ МОГЛА ДА ОЧЕКУЈЕМ...

ПАУЗА!
И ПОШТО КРИСТАЛ НИКАКО НИЈЕ МОГЛА ДА СЕ УЖИВИ У УЛОГУ...

ЗОВЕ СЕ РИП КИРБИ! АЛИ, ПРЕСТАНИ ДА ГА ГЛЕДАШ! ОН ЈЕ САМО ДУБЛЕР!
ПА, ШТА! СВИЂА ТИ СЕ! ЖЕЛИМ ДА ГА УПОЗНАМ!

ДРАГО МИ ЈЕ, КРИСТАЛ!
ВИ ЋЕТЕ, ЗНАЧИ, СПАШАВАТИ МОЈУ ДУБЛЕРКУ!

О, КАКО ИМАТЕ СНАЖНУ РУКУ!
РЕЗУЛТАТ УПОРНОГ ТРЕНИНГА!
РИПЕ, ТИ ЈОЈ СЕ СВИЂАШ...

ПРИЧАЋЕТЕ МИ О СВОМ ПОЗИВУ ДУБЛЕРА!
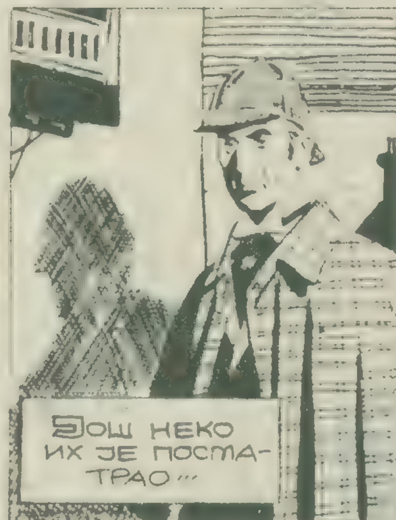

КАКО БИХ ЈЕ СЛАТКО УДАРИЛА! ОНА ВЕЋ ВИДИ РИПОВУ ГЛАВУ У СВОЈОЈ СОБИ ТРОФЕЈА!
СМИРИ СЕ, ПЕГИ! НЕ ЖЕЛИШ, ВАЉДА, ДА ИЗГУБИШ ПОСАО!

У ПРАВУ СИ, САЛИ! РИП ЈЕ ПАМЕТАН И НЕЋЕ ДОЗВОЛИТИ ДА ГА ЗАВЕДЕ!
НЕ ОБРАЋАЈ ВИШЕ ПАЖЊУ НА ЊИХ!
АЛИ, НЕОЧЕКИВАНО ЗА ПЕГИ...

ИМАМ ГИМНАСТИЧКУ САЛУ У СВОЈОЈ КУЋИ! ДОЋИ ЋЕТЕ ДА МИ ПОКАЖЕТЕ НЕКУ ВЕЖБУ?
СА ЗАДОВОЉСТВОМ!

ЈОШ НЕКО ИХ ЈЕ ПОСМАТРАО...

ХОЋЕМО ЛИ ИКАД ЗАВРШИТИ ОВАЈ ФИЛМ? КРИСТАЛ ОПЕТ ЗАВОДИ НЕКОГ ТИПА...
ЗА РЕЏИНАЛДА ФОРБСА ТО НИЈЕ БИЛО НИШТА НОВО...

РЕГИ, ДА ТЕ УПОЗНАМ С РИПОМ КИРБИЈЕМ!
КРИСТАЛ, ДРАГА, МОЖЕМО ЛИ ДА НАСТАВИМО?

О! ПА, ОВО ЈЕ ЧУВЕНИ ГЛУМАЦ, ЉУБИМАЦ СВИХ ЖЕНА!
СВИХ СИГУРНО НЕ!

САД КАД СТЕ СЕ СВИ УПОЗНАЛИ, МОЖЕМО ДА КРЕНЕМО НА ПОСАО!
ОНДА СУТРА, РИПЕ! И ПРЕБИЋО НА ТИ!
У РЕДУ, КРИСТАЛ!
НЕШТО СТЕ ЗАБРИНУТИ, ПЕГИ?
РИП ТИ БАШ НЕ ИЗГЛЕДА ХЛАДАН, ДЕЗМОНДЕ!

ПЕГИ НИЈЕ ПРЕТЕРАЛА... КРИСТАЛ НИКОГ НЕ ОСТАВЉА РАВНОДУШНИМ...
ХЕЈ, ДЕЗМОНДЕ, ЈЕСИ ЛИ ЗАДОВОЉАН СВОЈОМ УЛОГОМ?
НЕ БАШ!
ГЛУМИМ ОНО ШТО САМ И У ПРИВАТНОМ ЖИВОТУ! ДА САМ БАР КРИМИНАЛАЦ...

КРИСТАЛ, ЗАР БАШ СВАКОМ МУШКАРЦУ МОРАШ ДА СЕ ОБЕСИШ ОКО ВРАТА?
ОСТАВИ МЕ НА МИРУ, РЕГИ? ОНО ШТО ЈЕ БИЛО ИЗМЕЂУ НАС, САД ЈЕ ПРОШЛОСТ!
РИП ЈЕ ДИВАН! КАКО ТИ ЈЕ САМО ДРЖАО РУКУ!
РЕЦИНАЛД ФОРБС ЈЕ СЈАЈАН ГЛУМАЦ! ПОГЛЕДАЈТЕ ТАЈ ХЛАДАН ИЗРАЗ ЛИЦА!
РЕКО БИХ ДА УОПШТЕ НЕ ГЛУМИ!

КАД БУДЕТЕ ИГРАЛИ УМЕСТО ФОРБСА, ХОЋЕТЕ ЛИ СЕ ОБУЋИ К'О ОН?
ПРЕТПОСТАВЉАМ, ДЕЗМОНДЕ!
НА СЦЕНИ ХЛАДАН...
... А У СВОЈОЈ СОБИ У ГАРДЕРОБИ...
КРИСТАЛ НЕ СМЕ ТЕК ТАКО ДА МЕ ОДБАЦИ!

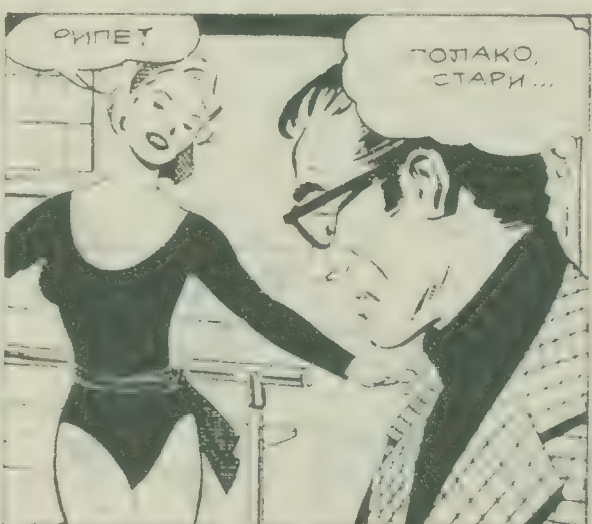

О, ХОЛИВУД! ДОМ УМЕТНИКА КОЈИ ВОЛЕ ЈЕДНОСТАВНЕ СТВАРИ У ЖИВОТУ!
СУТРАДАН...

ГЛУМИЦА ЈЕ У ГИМНАСТИЧКОЈ САЛИ! ЈАВИЋУ ЈОЈ ДА СТЕ СТИГЛИ!
ХВАЛА!

ДОШАО ЈЕ!
УВЕДИ ЈАГЊЕЦЕ, ФРЕДИ!

ПОЂИТЕ ЗА МНОМ!

ДОБРО ЈЕ ДА ЋЕ ТЕ ПРИМИТИ У ГИМНАСТИЧКОЈ САЛИ, А НЕ УЗ СВЕЋЕ И ЗВУК ВИОЛИНЕ...

РИПЕ!
ПОЛАКО, СТАРИ...

КРИСТАЛ ЈЕ БИЛА У НЕВЕРОВАТНОЈ ФОРМИ...
УХВАТИ МЕ, РИПЕ!

КАКО СИ БРЗ И СНАЖАН!
КРИСТАЛ, А ШТА ДА ТЕ НИСАМ УХВАТИО?
ЈЕСАМ ЛИ ЈА ЗА ОВО ПЛАЋЕН

ШТА КРИСТАЛ ЖЕЛИ ТО И ДОБИЈЕ...

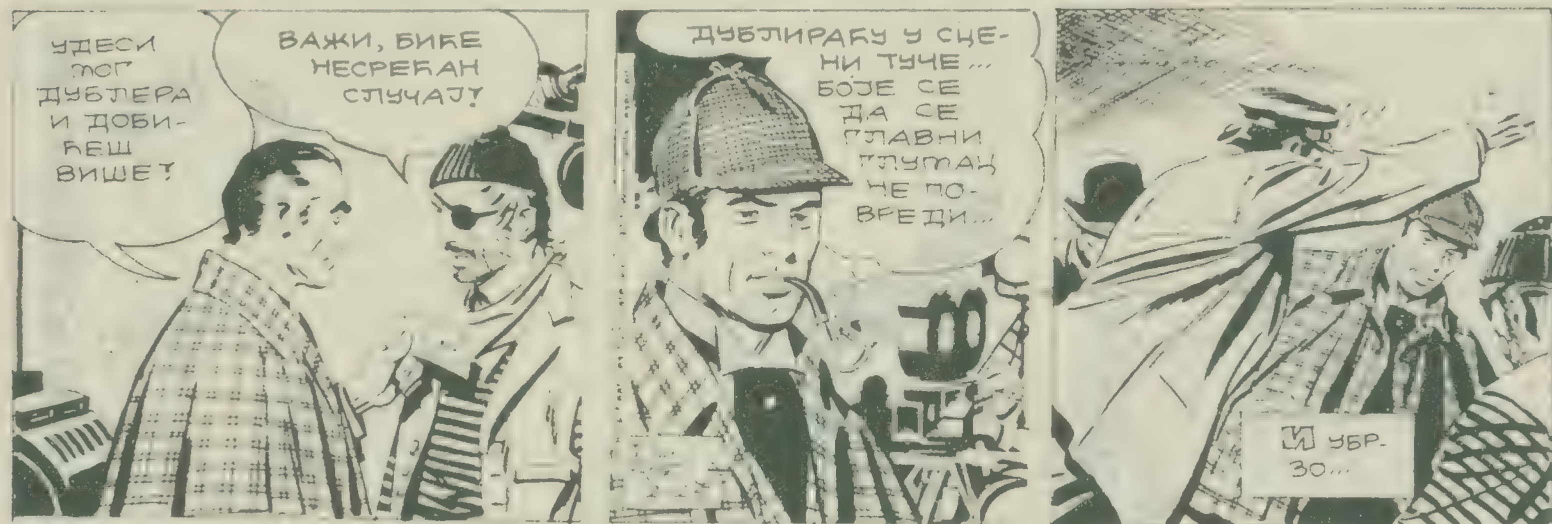

ФРЕДИ, ПОВУЦИ СЕ ДА НЕ БИ БИО НЕПРИСТОЈАН...
У ТОМ ТРЕНУТКУ...

НА ПОТОЛУ ЈЕ БИЛА НОВА КРИСТАЛИНА ЖРТВА...

ХЕЈ, ШТА ЈА ТО РАДИМ?! А ЗАДАТАК МИ ЈЕ ДА ШТИТИМ ОВУ ДЕВОЈКУ ОД ИДИОТА КАКАВ САМ САДА И САМ ИСПАО...

РИПОВ МОЗАК ЈЕ ИПАК БРЗО РЕАГОВАО ...
РИПЕ, ШТА ТИ ЈЕ?
МЕНИ? НИШТА! ИМАШ ЛЕПУ ГИМНАСТИЧКУ САЛУ!
ДО ВИЂЕЊА, КРИСТАЛ!
УМАЛО И ЈА ДА ПОДЛЕГНЕМ ЊЕНИМ ЧАРИМА...
ЗНАМ КАКО ЋУ ГА УКРОТИТИ...

РУЧАК ЈЕ СЕРВИРАН!
СЈАЈНО, ДЕЗМОНДЕ!
НИЈЕ НЕКА ВЕЛИКА УЛОГА, АЛИ МОЈ ПРИЈАТЕЉ ВИГЕРС ЋЕ ПУЋИ ОД ЉУБОМОРЕ КАД МЕ ВИДИ НА ПЛАТНУ...
ИЗГЛЕДАТЕ К'О ПРАВИ ШЕРЛОК ХОЛМС... САМО ДА НЕМАТЕ НАОЧАРЕ!
ЊИХ ЋУ СКИНУТИ ЗА ВРЕМЕ СНИМАЊА!

УДЕСИ МОГ ДУБЛЕРА И ДОБИЋЕШ ВИШЕ!
ВАЖИ, БИЋЕ НЕСРЕЋАН СЛУЧАЈ!
ДУБЛИРАЋУ У СЦЕНИ ТУЧЕ... БОЈЕ СЕ ДА СЕ ГЛАВНИ ГЛУМАЦ НЕ ПОВРЕДИ...
И УБРЗО...

ОВО ЈЕ СВЕ ШАЛА! ПРЕДА МНОМ СУ ПРАВИ МАЈСТОРИ ЗА СИМУЛИРАЊЕ ТУЧЕ...
© King Features Syndicate Inc. 1977
УУПС! ОВО ЈЕ БИО ПРАВИ УДАРАЦ...
ХЕЈ! ПРЕНЕСИ ОВУ ПОРУКУ СВОМ УЧИТЕЉУ!

РИП УОПШТЕ НИЈЕ ГЛУМИО...
СЈАЈНО, РИПЕ! БИЛИ СТЕ ТАКО УБЕДЉИВИ!

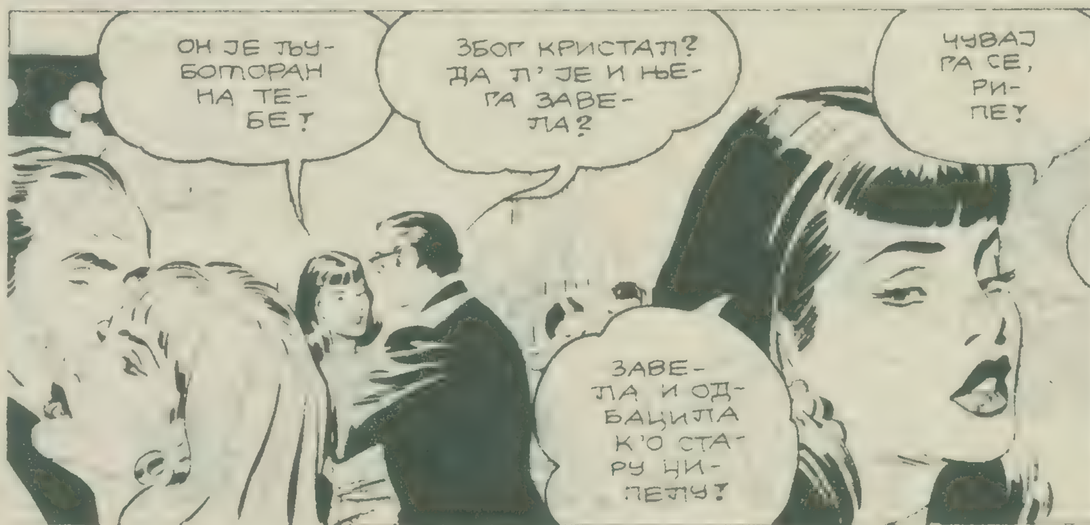

АУУ, АЛ' ИМА ПЕСНИЦУ ОВАЈ ТВОЈ ДУБЛЕР!
ТО МЕ НЕ ЗАНИМА, ЧАРЛИ...
ПЕГИ ЛИН

...ПЛАТИО САМ ТИ ДА ГА УДЕСИШ!
ХЕЈ! ОВО ЈЕ РЕГИЈЕВ ГЛАС...

МЕНИ НЕ ПАДА НА ПАМЕТ ДА СЕ ЈОШ ЈЕДНОМ УХВАТИМ УКОШТАЦ С ЊИМ!
СМИСЛИЋУ ЈА ВЕЋ НЕШТО ДРУГО!
ПЕГИ ЛИН

БРЗО ДА ОБАВЕСТИМ РИПА О ОВОМЕ...

ЧИТАВ ТАЈ РАЗГОВОР ВОДИО СЕ ИСПРЕД МОЈИХ ВРАТА!
ЈА САМ ВЕЋ ПОСУМЊАО У ФОРБСА! ТАКО МЕ ЈЕ НЕПРИЈАТЕЉСКИ ПОСМАТРАО!

ОН ЈЕ ЉУБОМОРАН НА ТЕБЕ!
ЗБОГ КРИСТАЛ? ДА Л' ЈЕ И ЊЕГА ЗАВЕЛА?
ЗАВЕЛА И ОДБАЦИЛА К'О СТАРУ ЦИПЕЛУ!
ЧУВАЈ ГА СЕ, РИПЕ!

АХА! ПОЖАР У КУЛИ! ТО ЈЕ СЦЕНА У КОЈОЈ ЋУ ДОКАЗАТИ КРИСТАЛ ДА САМ ПРАВИ ХЕРОЈ...

РЕГИ ЈЕ ПРАВИО СВОЈ ПЛАН...
ВЕРУЈУЋИ ДА ЋЕ РИП ДА ЈЕ СПАСАВА ИЗ ПОЖАРА, КРИСТАЛ ЋЕ ОДБИТИ ДА УМЕСТО ЊЕ ИГРА ДУБЛЕРКА...

А КАД СЕ ЈА ПОЈАВИМ И ИЗБАВИМ ЈЕ ИЗ ТОГ ПАКЛА, ЗАУВЕК ЋЕ ТИ СЕ ОБИСНУТИ ОКО ВРАТА!

АДРИЈАНА, ШТА МИСЛИШ ДА ЛИЧНО НАСТУПИМ У ТОЈ СЦЕНИ ПОЖАРА?
НЕ! ТО БИ БИЛО СУВИШЕ ОПАСНО!

И КРИСТАЛ ЈЕ ПРАВИЛА ПЛАН...
МИСЛИМ ДА ВРЕДИ РИЗИКОВАТИ КАД ЗНАМ ДА ЋУ СЕ НАЋИ У РИПОВИМ РУКАМА!
А, ТО ЈЕ У ПИТАЊУ...

ЗНАЧИ, СЛАЖЕШ СЕ СА МНОМ!

ЛАКУ НОЋ, ПЕГИ! ХВАЛА НА ОБАВЕШТЕЊУ!
ЛЕПО САЊАЈ, РИПЕ, АЛ' НЕ О... ЗНАШ НА КОГА МИСЛИМ!

ФИЛМСКИ СТУДИО
РИПЕ, ДРАГО МИ ЈЕ ДА ЈЕ У СТУДИЈУ СВЕ МИРНО! ФИЛМ ВЕЋ ПРИВОДИМО КРАЈУ!
ТО МЕ РАДУЈЕ!

ХОЋЕШ ДА ПОГЛЕДАШ СЦЕНУ У КОЈОЈ СЕ ПОЈАВЉУЈЕ ТВОЈ ПРИЈАТЕЉ ДЕЗМОНД!?

РУЧАК ЈЕ СЕРВИРАН!

КАМЕРА ДВА, ПОДИГНИ СЕ ЈОШ МАЛО!
НА РЕД ЈЕ ДОШЛО СНИМАЊЕ НАЈОПАСНИЈЕ СЦЕНЕ...

ПАЗИ, САЛИ, У ОВОЈ СЦЕНИ ПОЖАРА, ГДЕ ЗАМЕЊУЈЕШ КРИСТАЛ, МОРАШ ДА ЛЕГНЕШ КАД МАШИНА ПОЧНЕ ДА ИЗБАЦУЈЕ ДИМ!
ОКЕЈ, ЏЕК!

ИЗГЛЕДА ДА САМ ЏАБЕ ДОЛАЗИО... КРИСТАЛ ВИШЕ НЕ ПРЕТИ НИКАКВА ОПАСНОСТ...

АЛИ, ДОК СЕ РИП ПРИПРЕМА ДА СПАСЕ КРИСТАЛИНУ ДУБЛЕРКУ...

КРИСТАЛ, КИРБИ ЈЕ ВЕЋ СПРЕМАН, А ЕНО И САЛИ!
ПЛАН ЗНАШ, ФРЕДИ!

КРИСТАЛ ЖЕЛИ ДА РАЗГОВАРА С ВАМА, САЛИ!

1624/12

ЗАР САДА КАД ТРЕБА ДА ПОЧНЕ СНИМА-ЊЕ?
ОНА ЋЕ ВАМ СВЕ ОБЈАСНИТИ!
САЛИ ЈЕ БИЛА ЗБУ-ЊЕНА...

УЂИ, САЛИ, САМО НА МИ-НУТ!

ОДВЕЗИ ЈЕ, ФРЕДИ!

КРИСТАЛ ЈЕ ВЕШТО ПРЕВАРИЛА ДУБЛЕРКУ...
А САД БРЗО ДА УЂЕМ У КУЛУ И САЧЕКАМ ДА МЕ РИП СПАСЕ...

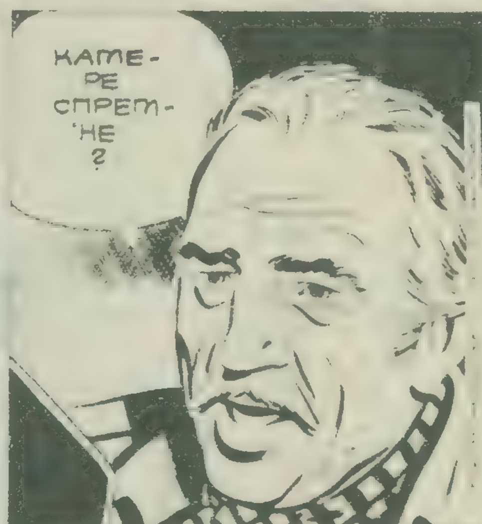
ХЕЈ! ШТА ОВО ЗНАЧИ! ПЛАЋЕНА САМ ДА ДУБЛИ-РАМ!
КРИСТАЛ ЋЕ ВАМ ДОБРО ПЛАТИТИ ЗА ОВО!

РЕГИ ЈЕ СВЕ ВИДЕО...
КАО ШТО САМ И ПРЕТ-ПОСТА-ВЉАО!

НИКО НЕ ЗНА ДА САМ ЗАУЗЕ-ЛА САЛИ-НО МЕСТО... РИП ЋЕ БИТИ ИЗНЕНАЂЕН...
КРИСТАЛ СЕ УШУЊАЛА У КУ-ЛУ..

КАМЕ-РЕ СПРЕМ-НЕ?

ПОЛАКО, КИР-БИ! РЕГИЈУ ЗА ОВУ СЦЕНУ НИЈЕ ПОТРЕ-БАН ДУБ-ЛЕР!

ЏЕК, НЕ ТРЕБА ДА БРИНЕШ ЗА МОЈЕ ЗДРАВ-ЉЕ!

У РЕДУ, РЕ-ГИ, АЛ' БУДИ ОПРЕ-ЗАН!
БАР КРИСТАЛ НИЈЕ У КУ-ЛИ...

НЕК МЕ РИП СА-МО ЈОШ ЈЕДНОМ ЗАГРЛИ И БИ-ЋЕ МОЈ!

А КАД ЈЕ ДИМ ПОЧЕО ДА КУЉА ИЗ КУЋЕ...
ПОЛАЗИ, РЕГИ, КАД НЕЋЕШ ДУБЛЕРА ЗА ОВУ СЦЕНУ!

ПОКАЗАЋУ КРИСТАЛ ДА САМ ХРАБАР И СНАЖАН К'О СВАКИ ДУБЛЕР...

ОХ! ГУШИ МЕ ОВАЈ ДИМ...

ДИМ ЈЕ ОПАСАН КОЛИКО И ВАТРА.. НАДАМ СЕ ДА РЕГИ ЗНА ШТА РАДИ.
ЗА ТО ВРЕМЕ...

ДОБРО ЈЕ, СЛУЖЕ РИП... НЕ БИХ ЈОШ ДУГО ИЗДРЖАЛА...

РИПЕ!
ЈА САМ... РЕГИ! КРИСТАЛ, ДРАГА!

ТИ!
ФИЛМСКА ДИВА ЈЕ ДОЖИВЕЛА ПРАВИ ШОК...

ОНЕСВЕСТИЛА СЕ... ШТА ДА РАДИМ?

НЕ СВИЂА ТИ СЕ ОВО... ДУГО СУ УНУТРА...

ИЗГЛЕДА ДА СУ ФИЛМСКИМ ЗВЕЗДАМА ИПАК БИЛИ ПОТРЕБНИ ДУБЛЕРИ...
НЕ МОГУ ДА ЈЕ ПОДИГНЕМ... ГУШИМ СЕ...

И ГЛАВНИ ЈУНАК СЕ ОНЕСВЕСТИО...

ИСКЉУЧИТЕ ТЕ МАШИНЕ ЗА ДИМ! ИДЕМ УНУТРА!

ЕВО ДЕВОЈКЕ!

И ОН ЈЕ БЕЗ СВЕСТИ!

ШТА?! ОВО ЈЕ КРИСТАЛ!

УБРЗО ЈЕ И РЕГИ БИО ИЗВАН ОПАСНОСТИ...

СТИЖЕ ДОКТОР, РИПЕ! МОГУ ЛИ НЕШТО ДА ПОМОГНЕМ?
ДА, ДЕЗМОНДЕ! СЕДИ ПОРЕД ЊЕ И ПРИДРЖАВАЈ ЈЕ!

ЈА ДА ПРИДРЖАВАМ КРИСТАЛ ХАРТ?!
У МОЈИМ РУКАМА НИКАД НЕ БИ ДОШЛА К СЕБИ!
КОЈЕ ЈЕ ТО ИЗНЕНАЂЕЊЕ БИЛО ЗА ДЕЗМОНДА...

ВИ... ВИ СТЕ МИ СПАСЛИ ЖИВОТ...

ЗВЕЗДА ЈЕ НАШЛА НОВОГ ХЕРОЈА...

ОТКУД КРИСТАЛ У КУЛИ, РИПЕ?
БЕЗ БРИГЕ, ЏЕК!

ТВОЈА ДИВА СЕ ВЕЋ САСВИМ ОПОРАВИЛА!

КРИСТАЛ, ЈЕСИ НЕПОСЛУШНА! МОРАШ ДА СЕ ОДМОРИШ!
ХОЋУ, ЏЕК! А ТИ САЗНАЈ ИМЕ МОГ СПАСИОЦА!
СВЕ СЕ ИПАК ДОБРО СВРШИЛО...

ХВАЛА, СТАРИ ДРУЖЕ!

ДРАГО МИ ЈЕ ДА САМ БИО ОД ПОМОЋИ!

РЕГИ, ОКАНИ СЕ ПЛАШЕЊА КОЊА И ДРУГИХ ГЛУПОСТИ!
ПРАВИ СИ ДЕТЕКТИВ, РИПЕ! ЈА ЧАК НИСАМ УСПЕО НИ ДА ГА ОДГЛУМИМ!

У СВАКОМ СЛУЧАЈУ, ИЗЛЕЧЕН САМ!

А САД ДА СПАСЕМ СВОГ ПРИЈАТЕЉА ДОК ГА ЗАУВЕК НИСАМ ИЗГУБИО...

ОДМАХ СЕ ВРАЋАТЕ У ЊУЈОРК, РИПЕ?
ПРВИМ АВИОНОМ! ОВДЕ И ТАКО ВИШЕ НЕЋЕ БИТИ ПРОБЛЕМА!

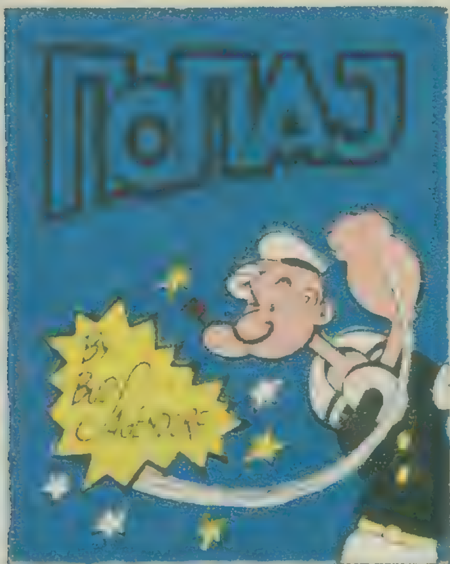

ХОЋЕШ ЛИ ДА МИ ПОМОГНЕШ ПЕГИ?
ЗА ТЕБЕ СВЕ, РИПЕ!

КРИСТАЛ ХАРТ ТЕ ЈЕ ПОЉУБИЛА!

ЗАИСТА СЕ ДОБРО ОСЕЋАШ, ДЕЗМОНДЕ?
БЕЗ БРИГЕ! САСВИМ САМ СЕ ОПОРАВИО!
МАЛО КАСНИЈЕ У ЊУЈОРКУ...

ОДЛИЧАН ЈЕ ФИЛМ, ВИГЕРС, КАД ТИ КАЖЕМ!
ТЕШКО ТЕБИ АКО НИЈЕ!
ТАЈНА
ВЕЧЕРАС

ВЕЧЕРА ЈЕ СЕРВИРАНА!
О, НЕ!
КРАЈ

ПОПАЈ

ДА Л' ЗНАШ РАЗЛИКУ ИЗМЕЂУ ПРАВДЕ И КРИВДЕ?
НЕ, АЛ' ИМАМ ТЕБЕ ПА ЋЕШ МИ РЕЋИ!

ПРАВДА ЈЕ КАД ЈА ПОБЕДИМ БАЦУ!
ТО ЈЕ ПРАВДА!

ПРАВДА ЈЕ КАД МЕ ЗОВУ 'НЕПОБЕДИВ'!
И ТО ЈЕ ПРАВДА!

КРИВДА ЈЕ КАД СЕ СЕКИРАМ ЗБОГ МАЛОГ, НЕЈАКОГ СТВОРА!
КРИВДА ЈЕ!

ДРАГО МИ ЈЕ ДА СЕ СЛАЖЕШ СА МНОМ!
?

А САДА - МАГЛА ДА СРЕДИШ СВОЈУ СОБУ!
!

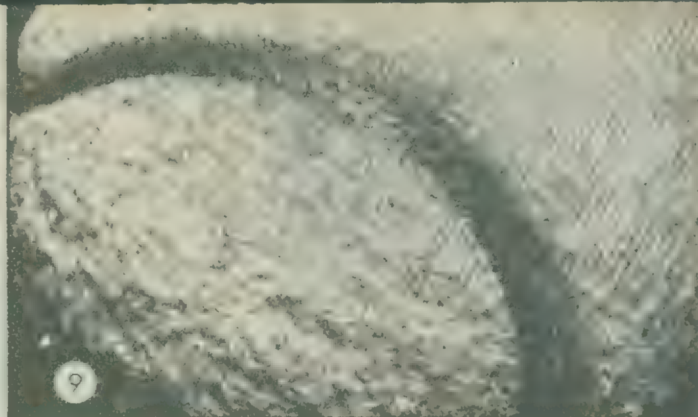

ЈА БИХ ОВО ПРЕ НАЗВАО НАЈЧИСТИЈИМ ПРИМЕРОМ ЗБУЊИВАЊА ПРОТИВНИКА!

ПРЕПОЗНАЈТЕ ИХ!

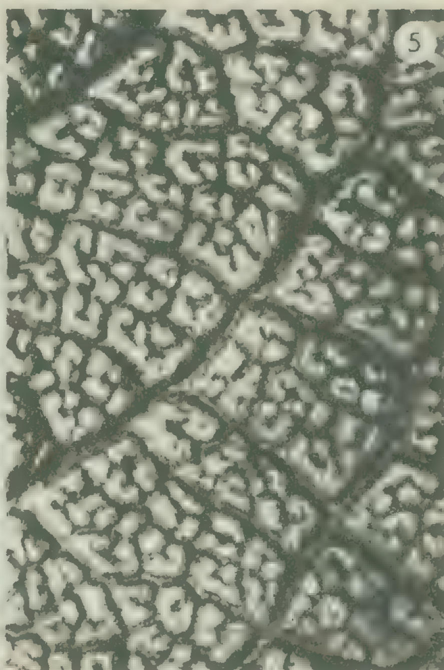
ТАЈАНСТВЕНИ ПРЕДМЕТИ

На фотографијама је приказано дванаест ствари из свакодневног живота, снимљених изблиза, или увећаних. Можете ли да погодите шта оне представљају?

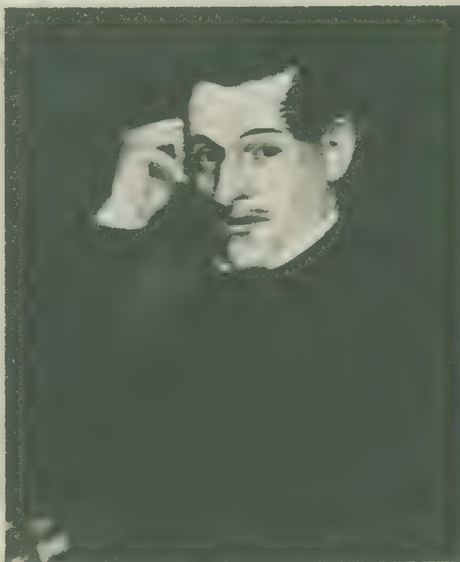

ОДГОВОРИ

1. Главе шибице. 2 вентил за точак бицикла, 3. тело пчеле, 4. крајеви кључева за отварање конзерви са танком металном траком, 5. лист биљке, 6. свећа. 7. доња страна печурке, 8. рупица за дугме на пластичном кишном мантилу, 9. лоптица за тенис, 10. крајеви махуна, 11. звоно на врху будилника, 12. лоптица за бадминтон.

Через Јоана Поповића молован

ТРЕБАЛО ЈЕ ДА ПРОЂЕ ПРЕКО СТО ГОДИНА ДА БИ СЕ КОНАЧНО ОТКРИЛО ДА ЈЕ НЕПОЗНАТИ АУТОР ЈЕДНОГ ОД ПРВИХ СТЕРИЈИНИХ ПОРТРЕТА У СТВАРИ ЊЕГОВ ИМЕЊАК — У СЛИКАРСТВУ ВРЕДАН ГОТОВО ИСТО КОЛИКО И ОВАЈ У КЊИЖЕВНОСТИ. У ОВУ НЕОБИЧНУ ПРИЧУ УТКАНА ЈЕ И СУДБИНА САМОГ СЛИКАРА — НЕОЧЕКИВАНА, ТУЖНА И НЕЗАСЛУЖЕНА.

Јован Стерија Поповић, рођен далеке 1806. године, син Стерија Папаза односно Штефона Поповича, који је име оца убацио између свог имена и презимена само да би се разликовао од толико других Јована Поповића, никада није фотографисан, јер је у његово време фото-апарат био у повоју. Његов лик је сачуван захваљујући ондашњим сликарима од којих за неке, можда, никада нећемо сазнати. Углавном, са портрета из читанки, галерија и музеја гледају нас Стеријине продорне очи „у којима светли оцена света!" Тужне су јер је то део меланхоличне природе творца наше комедије, али и утицај тешких несрећа у породици и у животу уопште: смрт веома поштоване и вољене мајке баш у време док је трајала борба са оцем који је желео да од њега по сваку цену учини трговца, трагична погибија веренице, неочекивани сукоби са познатим личностима које је, иначе, волео и поштовао...

Заґонетка

Кад је 1968. године једна његова слика, вођена као дело непознатог аутора, заједно са још неколико које су дотад украшавале зидове ректората у Капетан Мишином здању у Београду, стигла на рестаурацију у Народни музеј, у руке кустоса Николе Кусовца, оку познаваоца нису могли да промакну неки детаљи. Слику је, најпре, добро изблиза осмотрио, а затим окренуо да види полеђину. На њој је, исписано црквенословенским језиком, стајало следеће: „Через Јоана Поповича 1836 м... (молован)". Одмах му је било јасно где је кључ неспоразума — овај потпис толико дуго нико није успео правилно да преведе. А значи: **„Од Јована Поповића 1836. сликан"**. Не ради се о писцу Јовану Поповићу, како су веровали његови рођаци и чувени колекционар Јоца Вујић из Сенте који је слику купио и касније поклонио Универзитету, већ је то дело сликара Јована Поповића, пишчевог савременика и пријатеља, односно кума.

Многе историчаре уметности збуњивао је обичај сликара Јована Поповића да се потписује на полеђини својих радова, и то на шест различитих начина само иницијалима, као Јохан, Јоан или Јован — са тврдим и меким знаковима, дуплираним сугласницима и »ch«, »cs« или само „ч" на крају презимена, али и по правилима које је, у оквиру новог правописа, одредио такође његов познаник Вук Караџић.

Нова потврда да је баш он аутор убрзо је стигла и из лабораторије где је уочено нешто карактеристично за сва Поповићева дела из тог периода — док још није завршио академију. Реч је о једва приметним наборима бојеног слоја, као резултат недовољног познавања технологије и жеље да се уштеди материјал. Другим речима, нарушавао је равнотежу између количине боје и ланеног уља у којем је растворена, тако да је вишак уља временом испарио а слој бојеног пигмента се неравномерно таложио...

Тиква

И кад више није било никакве сумње да је Поповић заиста аутор овог портрета, откривен је један нов, збуњујући детаљ: на једној од неколико уредно сложених књига на које се Стерија ослања лактом десне руке показујући свој леви полупрофил, што је такође необично јер се не понавља ни на једном од његових каснијих портрета, сасвим читко пише: ПОКОНДИРЕНА ТИКВА. Откуд то да се види књига чије се прво издање појавило 1838, а портрет је сликан две године раније? — питали су се Никола и његове колеге.

Правог одговора још нема. Само се претпоставља да је млади сликар већ знао за ово дело и да је, највероватније, било у припреми за штампање које је трајало управо толико — две године.

Јовану Поповићу сликару, дакле, дугујемо то што имамо Стеријин лик из његових најранијих списатељских дана, иако се на једном јавном скупу културних радника, одржаном пре извесног времена, тврдило да не постоји!?

Ми смо тај портрет, више документарне него уметничке вредности, позајмили из монографије Николе Кусовца посвећене сликару чија је већина најбољих радова расута по разним збиркама и тако остала готово непозната, или је приписивана другим уметницима. Очигледно да се судбина поиграла са човеком о коме је чак и мишљење његових савременика било веома ласкаво.

Бећарац

Почело је неспоразумом између њега и хроничара тог времена Лазара Николића, учитеља и такође сликара, који је, због сујете, практично сковао освету уметнику: готово да га нигде и не помиње. Из истих разлога нису га трпеле ни његове друге колеге, осим најславнијег међу њима Константина Данила, јер су његови портрети угледних личности у Србији тога доба бројем и квалитетом значајнији од свих осталих.

У књизи венчаних о њему су заведени нетачни подаци... О његовим последњим данима ништа се не зна... У протоколу умрлих цркве Успења Богородице у Панчеву нетачно су уписане године старости, па чак и дан кад је умро. А то је било 25. септембра 1864. године (сурово га је покосила тешка болест позната као слинаака). Кратка и нетачна новинска вест гласила је овако: „Двадесет осмог септембра умро је сликар Јован Попович у Панчеву, који је у својој вештини врло добар био. Више банатских православних храмова украсио је он својом кичицом".

Тако је испраћен један вредан уметник. Ни успомена, ни заслужених похвала, ни критичких оцена.

Његови мештани Опошњани ипак су му, на неки начин, вратили дуг: подигли су му галерију, једну од најлепших у Србији. У њој ћете, између осталог, затећи и матичара који сваке недеље, уз звуке Менделсоновог „Свадбеног марша", обавља венчања за све који желе да овај тренутак посебно обележе. Отвара се шампањац, трешти банатски бећарац... Сваки пар добија од матичног уреда монографију са потписом и печатом...

Јован Поповић је, по други пут, међу нама!

Диего Варагић

СПОРТ КОЈИ СЕ НАЈБРЖЕ РАЗВИО

ДАСКА И НА ОЛИМПИЈАДИ

ЈЕДРЕЊЕ НА ДАСЦИ СПАДА У НАЈМЛАЂЕ СПОРТОВЕ, АЛИ ЊЕГОВА НАГЛА ПОПУЛАРНОСТ И ДАЉЕ ВРТОГЛАВО РАСТЕ. УВРШЋЕН ЈЕ У ОЛИМПИЈСКЕ ДИСЦИПЛИНЕ, А ВЕЋ ЈЕ ДОБИО И ЈЕДНОГ ПРАВОГ ХЕРОЈА.

На Јадрану сада цветају мимозе и бадеми, али се још нико не купа. Неће проћи много. међутим, па ће се појавити они најнестрпљивији љубитељи мора, а међу првима треба очекивати једриличаре на дасци. И како дани постају топлији, тако се и једра множе, као неки троугласти морски цветови јарких боја. Овога лета биће их сигурно више него икад јер подаци говоре да је једрење на дасци спорт који се нагло и брзо развио и не престаје да осваја нове поборнике. Развијен је, кажу статистике, у осамдесетак земаља!

Међу 150 фирми које конструишу даске за једрење и чији се број вртоглаво повећава сваке године, највише се прославила једна холандска даска чије је облике 1981. исцртао Тен Кејт. На тој дасци оборена су четири светска рекорда, тако да је Олимпијски комитет одлучио да баш њу одабере за следеће Олимпијске игре у Лос Анђелесу 1984.

Али, мада је највећу популарност даска с једрима доживела у Европи, њена права постојбина је сунчана Калифорнија. Измислила су је два висока стручњака: инжењер информатике Хојл Швајцер и инжењер аеронаутике Цим Дрејк и то пре петнаестак година. Хојл Швајцер је постао први фабрикант дасака с једрима и, што се могло очекивати, мултимилионер (као сваки геније који се досети да направи нешто што после сви пожеле да имају). Швајцер и Дрејк су заштитили свој изум, што ипак није спречило да се произвођачи намноже као печурке, јер је потражња толика да даске имају одличну прођу.

Годишње се у свету одржи хиљаде регата, али и разних других спортских дисциплина с даском на једро: брзинске трке, слалом, трке на дуге стазе, скскови. Измишљена је чак и игра налик на ватерполо која такође стиче све више присталица.

Даска с једром добила је прошле године и једног рекордера толико необичног и храброг да ће његов подвиг сигурно ући у историју спорта. То је тридесет седмогодишњи француски пилот Кристијан Марти који је на дасци преједрио Атлантик!

За тај подвиг Марти се дуго припремао. Најпре је обишао мексичко острво Гвадалупе за 51 час. Други његов подухват био је прелазак од Азурне обале до Корзике без заустављања, први пут у свету. Када је и ту успео, Марти је почео систематски да се припрема за савлађивање Атлантика. Две пуне године он је планинарио, редовно трчао, возио бицикл и радио гимнастику, а упоредо с физичким припремама изучавао је биологију, физиологију и климу „како ништа не би препустио случају", објаснио је.

Његова даска, серијски израђена, била је опремљена са три комплета по девет једара, а за ноћ је имала додатне делове на надувавање како би се лако и брзо претворила у неку врсту чамца. Марти је имао специјално одело од непромочиве материје, испробано у експедицијама на Хималаје без кога би тешко поднео хладне ноћи у океану.

Дошао је и 12. децембар 1981, дан одређен за почетак подухвата. Из сенегалског главног града Дакара Марти је „исплово" вешто управљајући својим једром, а пратио га је бродић дугачак 22 метра са дванаест чланова посаде који су непрестано држали везу са храбрим пилотом помоћу токи-вокија. Свакога дана са брода би се спустио гумени чамац којим су Мартију достављали на даску храну и остало што му је било потребно.

Само неколико дана после поласка он је искусио праву тропску олују, са таласима високим то шест метара! Прошао је

добро, али на путу га је тек чекало нешто још горе... Таман је 31. децембра прославио нову 1982. годину са шампањцем — а радовао се и рекорду који је поставио од 1000 пређених морских миља (1852 километра) кад је право на њега наишао кит. Годосија није била расборна, али га је добро проњушала и за неко време скренула с правца. А десет дана после тога сручило се такво невреме да се Марти преврнуо. Гумени део је одлетео на једну страну, даска на другу. Била је ноћ, па ипак, Марти је запливао да сустигне даску и можда би га океан прогутао да се није на време ухватио за једро и тако одржао.

Сустигао је даску и све поново довео у ред — ништа га није могло поколебати да одустане од невероватног подухвата! Пет недеља после поласка из Дакара, 19. јануара 1982, Кристијан Марти је стигао на свој циљ у место Кару у Француској Гијани. Дочекала га је права флотила од једриличара на даскама: била је то дивна слика коју је угледао још из даљине. Дочекали су га овацијама, а било је и разлога! Марти је превалио Атлантик у дужини од 2400 морских миља на дасци с једром без заустављања. Упитан зашто се уопште упустио у то, одговорио је:

— Моја филозофија је врло једноставна: човек мора бити авантуриста, а ја волим напор и изазов!

М. К.

БАТИНЕ КОЈЕ СЕ ПАМТЕ

ЗАР ПОСЛЕ СВЕГА?

Било ми је 18 година. Моја другарица Беба и ја забављале смо се са два друга, Славенком и Дудом. Тога дана Славенко је славио рођендан. Наравно, биле смо позване и нас две. Знајући да он обожава псе, од нашег скромног студентског џепарца купиле смо малог белог псића коме смо сви заједно дали име „Атила".

Некако баш у то време разболела се моја бака, па су мама и тата отишли у Жабаљ да је обиђу. Било ме је страх да ноћим сама у кући, па су Бебини родитељи пустили њу да спава код мене. Поподне смо пошле на рођендан. Наравно, повели смо и „Атилу". Знала сам да мама и тата не могу доћи из Жабља до сутра после подне јер немају други аутобус а није нам се журило кући.

Време је, као што то обично бива на рођендану, брзо пролазило. Певали смо, играли, причали вицеве и нисмо осетили да је давно прошла поноћ. Око три часа смо се сетили да ипак треба да пођемо кући. Али, заборавили смо да у то доба не саобраћају трамваји, а за такси нисмо имали паре. Истрошили смо се око рођендана. Они за припрему, а ми за поклон.

Ја сам становала на Коњарнику а Дуда и Славенко на Трошарини, а пошто то у ваздушној линији није далеко, одлучили смо да идемо пешке. Препречили смо преко данашњег насеља Браће Јерковић II и дошли до Централног гробља. Ту смо застали. Шта сада? Размишљали смо, ако се вратимо натраг, ко зна када ћемо стићи кући јер бисмо морали ићи около, око Аутокоманде. Да се вратимо код њих кући и ту сачекамо јутро док не прораде трамваји, није долазило у обзир. Тада су била друга времена — пуританска. Зато смо решили да прођемо кроз гробље јер, на крају крајева, ми смо студенти, одавно смо рашчистили са тим предрасудама.

Како је проћи ноћу кроз сред гробља зна само онај ко је то некад урадио. Споменици, надгробне плоче, клупе, дрвеће, све то добија аветињски облик, а шуштање лишћа, лавеж паса и мјаукање мачака звучи као музика вампира. Свима нам се дизала коса на глави, али назад више нисмо могли. Ухватили смо се за руке и брзо грабили напред. Готово да смо изашли из гробља кад је почело да свиће. Видели су се обриси Коњарника.

Тај део пута смо претрчали. Једва смо чекали да уђемо у кућу. Када смо коначно стигли, увелико је свануло. Сви смо били уморни од страха. Зато сам позвала Дуду и Славенка да сврате код мене, попију кафу и одморе се мало. Већ сам рекла да маму и тату нисам очекивала пре поподнева. Али, заборавила сам на јутарње аутобусе.

Таман смо почели да пијемо кафу кад око шест неко позвони на врата. Претрнула сам. Отворих врата и угледах моје родитеље. Ушли су у кућу и угледали два, за њих непозната, младића како пију прву јутарњу кафу у њиховој соби. Шта су они тог момента помислили, могу само да претпоставим.

Није било времена за објашњавање. Мама ме је прострелила погледом, а од тате сам добила два таква шамара да ми и данас, кад се сетим тога, заовони у ушима. Образи су ми горели од стида. Стид ме је било и пред родитељима и пред Бебом, Дудом и Славенком. Зар после свега што сам те ноћи доживела још и батине да добијем? Њих троје су скочили да ме бране, углас говорећи да нема разлога за шамаре. Мама је некако умирила тату молећи га да их саслуша. Чувши објашњење тата је рекао:

— Ти си своје добила, а побринућу се да и они од својих родитеља добију заслужено.

Пошто су Дуда и Славенко из Аранђеловца и њихови родитељи тамо живе, ова претња се односила само на Бебу. Кад је дошла кући, прошла је као и ја. Обе смо извукле дебеле шамаре због наше лакомислености и неозбиљности.

Од тада је прошло преко десет година. Завршили смо факултете. Удале се и имамо децу која читају „Забавник". За Дуду и Славенка претпостављам да су ожењени, па ако и они имају децу која читају „Забавник", ево прилике да сазнају још неки детаљ из младости својих очева.

Весна Рогановић,
Устаничка 172/62,
Београд
(хонорар 1.000 дин)

КРАЈ ЗА ГРУПУ ЏЕМ (ЈАМ)

ДЕФИНИТИВНО — ЗБОГОМ!

Једна од најцењенијих и најпопуларнијих енглеских рок група, састав Џем (Jam), однедавно и званично не постоји. Одлуку о разлазу донео је вођа бенда, гитариста и певач Пол Велер, у часу када су Џем себи осигурали позиције на листама популарности и са лакоћом освајали публику концертима и плочама. Разлог за овакву одлуку је жеља самог Велера да „Џем не постане још једна од шаблонских група које по инерцији раде свој посао, претварајући се у навику и — голи бизнис".

Подсетимо да су Џем основани 1977. када су објавили свој деби албум који је одмах изазвао критичаре да их упореде са групом Ху: каснија дела, пак, потврдила су да су Џем много више од млађе верзије састава Ху, потпуно аутентични и самосвојни бенд који се увек трудио да буде нов и свеж, чак и по цену да понекад не наиђе на разумевање публике.

Ипак, трио је последњих година постао једна од бестселер група на Острву: сваки њихов ЛП и сингл изазивао је много хвале, док су им тиражи били у успону. Податак да су током 1981. и 1982. Џем у Енглеској имали чак седам хитова јасно говори да су нашли праву формулу и тако се уврстили међу најзначајније групе седамдесетих, односно осамдесетих година.

Од самог почетка свог рада Џем нису мењали поставу: у саставу су Пол Велер (гитаре, вокали), Рик Баклер (бубњеви) и Брјус Фокстон (бас). Од 1977. до данас, Џем су објавили седам албума од којих је последњи »Dig The New Breed« ових дана у Енглеској веома популаран. Код нас су објављене само две ЛП плоче овог изврсног трија: једна је »Setting Sons« друга »Gift« — обе планиране на тржишту посредством лиценцног програма Продукције РТВ Љубљана.

АЛЕН СЛАВИЦА

Већ три године на музичкој позорници је један млади певач забавних мелодија, сада осамнаестогодишњи АЛЕН СЛАВИЦА. У јавност је избио победом у Сиску на такмичењу аматера Хрватске 1979. године с песмом Ђеле Јусића „Једина жена на свијету" којом је освојио и публику и жири. Од тада ради са Ђелом и пре годину и по излази Аленов први ЛП који је продат у прено 15.000 примерака и исто толико касета. На Београдском пролећу 1982. Ален осваја високо 5. место што је сасвим добро за певача на почетку каријере. Учествује и на Сплитском фестивалу после чега се појављује и његова друга ЛП плоча која се, као и прва, једноставно зове АЛЕН. Највећи хит са ове плоче била је „МАРИЈА МАРЈУ". Радо слушане биле су и остале песме „ДОЂИ", „ЉУБАВ БЕЗ ШАБЛОНА", „МЛАДОСТИ МОЈА", „ТВОЈЕ РУКЕ", „БУДИ СА МНОМ, БИЋЕШ СРЕТНА", „НИМА ЛИТА", „САЧЕКАЈ МЕ, СТАНИ МАЛО", У ЈЕДНОЈ УЛИЦИ МАЛОЈ" и „ПОЛАКО, ПОЛАКО". Као раније, музику је написао Ђело Јусић.

Плоча је заинтересовала публику и музичке критичаре посебно због Аленовог одличног певања и гласовних могућности. Доказао је да подједнако добро може да пева и поп, и рок, и медитерански и шпански мелос. Очигледно је да Аленово време тек долази. Управо се траже нови сарадници, композитори који би Алену помогли да уради нови ЛП са, како каже, новијом и модернијом музиком, подједнако блиском и садашњој и будућој публици. За сада је цела ствар неизвесна јер приликом мењања имиџа увек постоји нека стрепња и неизвесност. Ален је на то спреман. Већ је променио фризуру, скратио косу као што је тренутно модерно. Плоча би се снимала у марту или априлу (исто за ПГП РТБ као и до сада) да би се пре лета нашла у продавницама а слушала док је Ален у војсци (на одслужење војног рока одлази у октобру

ДРАГОЦЕНО

(PRECIOUS)

ИЗВОДИ: **ГРУПА ЏЕМ**
Текст и музика: **Пол Велер**

Your precious love — that
means so much
Will it ever stop or will
I just lose touch
What I want to say — but my
words just fail
Is that I need it so I can't
help myself
Like a hungry child — I just
help myself
And when I'm all full up —
I go out to play
But I don't mean to bleed
you dry
Or take you over for the
rest of your life
It's just that I need
something solid in mine
Lonely as the moors on a
winter's morning
Quiet as the sea on the
good calm night
In your tranquil shadow —
I try and follow
I hear your distant show clicks
To the morning beat
I feel trapped in sorrow
In this imagery
But that's how I am and why
I need you so

БЕРЗА ПЛОЧА

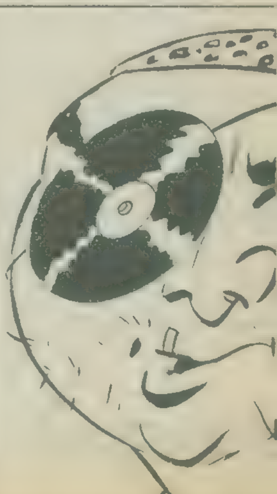
Купујем касете: „Азра" и „Сунчана страна улице II, било коју касету групе Токинг Хедс, купујем такође и кутије за касете. Продајем касету »Earth Wind And Fire« за 100 динара и гитару „Пионир" (2000). Понуде слати на адресу:

Сашо Ацески,
Драган Димески 19а
97500 Прилеп
телефон 098 — 21-835

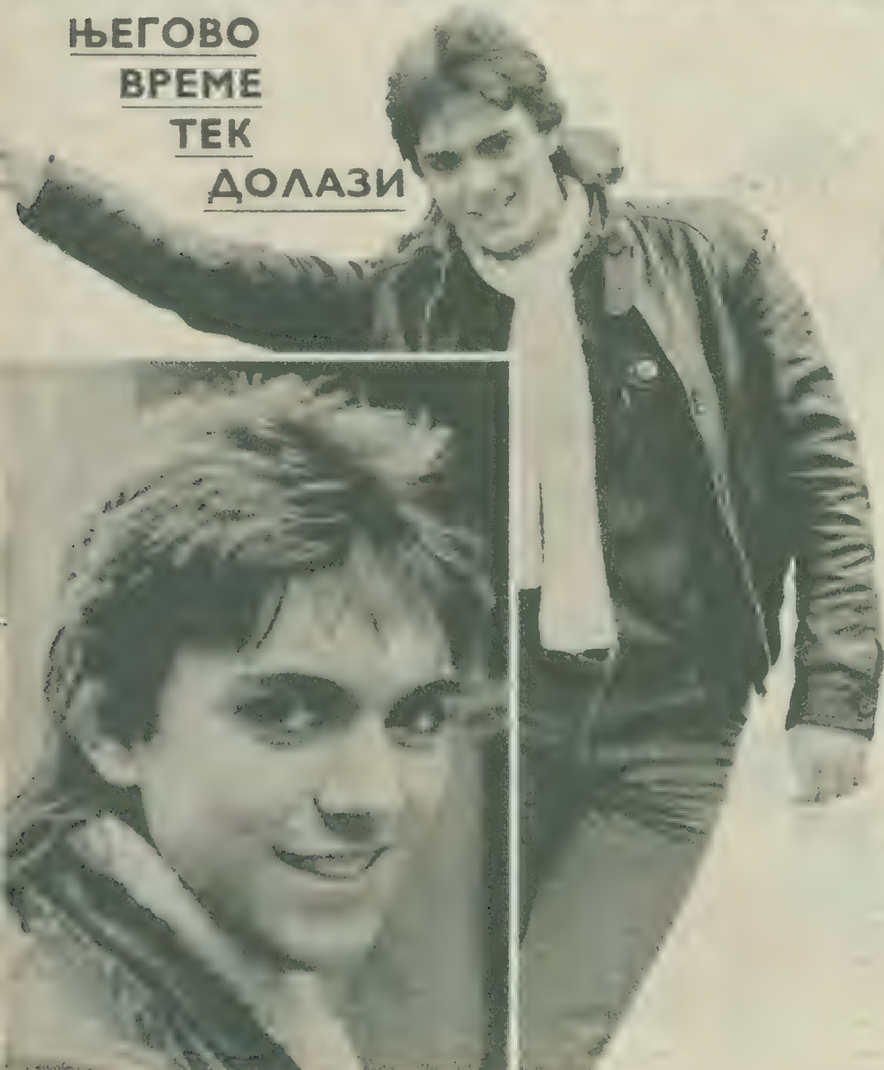
Купујем плочу групе Црни на којој се налази песма Wheel In The Sky« а такође и плочу групе Блек Сабат на којој се налази песма »Change«. Цена по договору.

Дуња Вицков,
О. Ш. „Посавски партизани"
11500 Обреновац

Купујем добро очуване плоче следећих група: све плоче AC/DC осим »Let There Be Rock«, све плоче групе Блек Сабат осим плоче »Mob Rules«, све плоче осим »Deepest Purple«, групе Дип Парпл, све плоче групе Лед Цепелин, плочу »Iron First« групе

ЊЕГОВО ВРЕМЕ ТЕК ДОЛАЗИ

ове године). Аленова жеља је да се на новој плочи окупе велика имена наше музичне сцене: Лаза Ристовски, Андреј Баша, Дејан Петковић, Сања Илић, Слоба Марковић, Рајко Дујмић, Бобан Петровић.

У плану је од априла и турнеја по Југославији. Алену је потребан и неки бенд, по могућности из Београда, који би га пратио на концертима а имао и сопствени материјал. Овом приликом напомињемо да се сви заинтересовани могу обратити Алену Славици на адресу његове дискографске куће ПГП РТБ, Ул. Македонска 21 (ЗА АЛЕНА СЛАВИЦУ У ВЕЗИ САРАДЊЕ) и ако нису много познати послати податке о себи. Ален је до сада имао већ неке наступе, неколико солистичких концерата, затим је био гост на концертима Киће Славинца, Терезе Кесовије...

Ален је веома млад, тек му је 18 година а иза себе има већ два ЛП. Његово време тек долази: одлично пева, лепо изгледа, само још да пронађе одговарајуће композиторе и успех и добри резултати су ту. Уосталом, то ће најбоље показати време и можда трећи ЛП... А дотле слушајте „Марија Марју", „Дођи" и остале нумере са другог албума...

ТАЊА ВУКЧЕВИЋ
фотоси: НЕБОЈША НИНКОВ

МОЈ ИЗБОР

Зовем се Татјана Милић и живим у Вршцу. Имам 13 година. Волим спорт и музику коју воле млади. Редован сам читалац „Политикиног забавника" и сматрам да је у њему најбоља „Хит-страна". Шаљем вам избор од десет песама које највише волим.

ДОМАЋЕ:

1. МАЈСТОР ЗА ПОЉУПЦЕ — Зана
2. МАРИЈАНА — Сеид Мемић Вајта
3. БАЛЕРИНА — Макадам
4. ДОДИРНИ МЕ — Ади Караселимовић
5. ИВАНА — Здравко Чолић

СТРАНЕ:

1. THE LAND OF MAKE BELIVE — Бакс Физ
2. TYLER — УБ 40
3. START ME UP — Ролингстонс
4. GIRLS ON FILM — Дуран Дуран
5. BELFAST — Бони М

СЕЗОНА ЖУРЕВА

Пре извесног времена у Београду су се веома често организовале кућне забаве које су окупљале велик број младих људи. На тим забавама или журевима појављивале су се и звезде наше рок музике. Тако је и долазило до спонтаног сусрета обожавалаца и обожаваних. И видело се да између једних и других готово нема никакве разлике. Ова фотографија је снимљена на једном таквом масовном кућном скупу. На њој свакако препознајете Слађану Милошевић и Милана из сада непостојеће групе Шарло акробата.

Моторхед, плочу »The Eagle Has Landed« групе Саксон и све плоче групе Секс Пистолс.

Тони Јаневски,
Карла Маркса 23
92220 Св. Николе

Продајем сасвим очуване касете: »Stars On 45« Vol. I. »Stars On 45-Vol. II«. »Stray Cats« групе Стреј Кетс, »The Beatles — 1962/1966« »Reggatta De Blanc« групе Полис, »21 At 33« Елтона Џона и »Guilty« Барбре Стрејсенд. Цена 100 динара.

Душан Вишић,
Бориса Кидрича 185у18
11250 Железник

ПОЛИЦАЈАЦ И ВОЈВОТКИЊА

На фотографији су **Стинг**, певач и вођа групе ПОЛИС (Полиција), и војвоткиња од Глочестера снимљени на једној добротворној вечери чији је приход намењен болесној деци. Изгледа да је вечера протекла у најбољем реду што показују и задовољни осмеси Стинга и војвоткиње.

БИМ И БУМ

ТРАПОЊЕ

NOVO – NOVO

VELIKI ZIDNI **MOTO** 1983

НАЈНОВИЈИ МОДЕЛИ ПОЗНАТИХ СВЕТСКИХ ПРОИЗВОЂАЧА МОТОРА!
БРЗИНА — ДИЗАЈН — СНАГА
SUZUKI — HONDA — KAVASAKI — BMW — JAVA — JAMAHA — TRIUMF
ПРВИ ПУТ КОД НАС ЗИДНИ КАЛЕНДАР ДИМЕНЗИЈА 50 x 35 цм.
СА ФОТОГРАФИЈАМА ТРЕНУТНО НАЈПОПУЛАРНИЈИХ МОДЕЛА МОТОРА.

Календар је повезан спиралом тако ...
... у с цветном лакираном позадином ...
... д фотографија најновијих моде...
... колико фо...

... МЕСЕЦИ ● 12 ФОТОГРАФИЈА ● 2 ЛИСТОВА

... писници или у пи...
... у адресу и ми...
... Платићете по...
... за више од два кал...
... платити новац унапред

... МОТО-КАЛ... 11030 БЕОГРАД, ... мадијски трг 2-а, поштански преградак

PEZ ФИГУРИЦЕ — ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!

Pez фигурице Мики, Пата, Паја, Шиља и Плутон вас чекају у трговини. Играјте се PEZ фигурама, сладите се Pez бомбонама!

PEZ
ČEŠNJA

Цицин кутак

ОБУЦИТЕ БАБА ВЕШТИЦУ

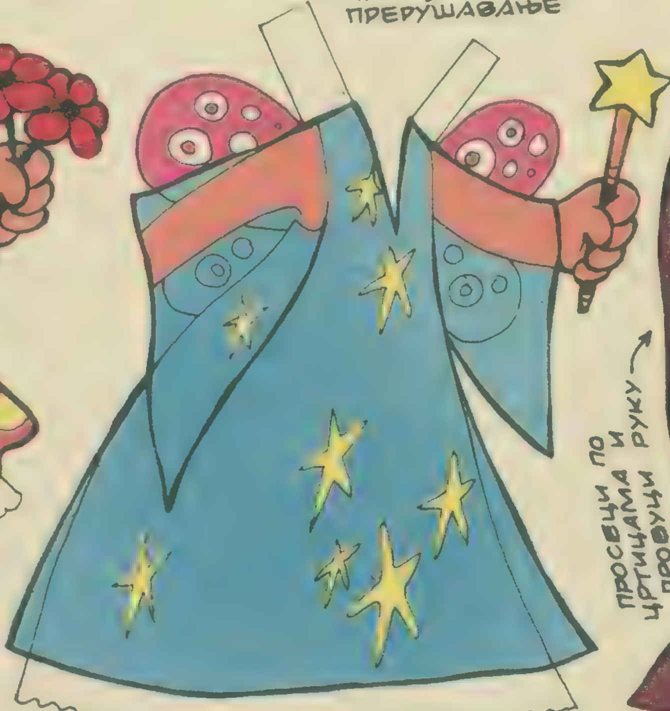

ЗВЕЗДА ЗА НА ЧЕЛО „ДОБРЕ ВИЛЕ"

Не знамо шта се у ствари тамо догађа — рекли су Гилсону у Вашингтону — али секретар жели потпун извештај. Крените одмах.

После два сата лета Гилсон се нашао у канцеларији професора психологије Кранца.

— Др Кранц, потребно ми је комплетно објашњење. Служба Државне безбедности обавестила је секретара о неким чудним појавама. Задужен сам да поднесем детаљан опис свега... ни сам не знам чега.

— Па, ето! Нестала нам је једна зграда, једна лабораторија, један стари компјутер и,... хм... један истраживач, психолог по имену Калвергаст.

— Како нестали?

— Тако, лепо: нема једне целе зграде са свим оним што је било у њој. Уместо ње добили смо нешто друго на истом месту. Прилично невероватно, бар за наше могућности схватања. Али, најбоље би било да одемо до тамо па да се сами уверите.

У колима др Кранц је покушао да објасни пројекат на коме је Калвергаст радио: нека врста опита у области телекинетике помоћу кога свет манипулише материјом. Калвергаст је тврдио да постоје особе које, можда и не знајући, изводе одређене менталне радње и њима активирају и каналишу енергију која нас, изгледа, стално окружује, али је разасута, па самим тим и неупотребљива. Таква енергија представљала би значајно оружје када би се дефинисала и употребила у одређене сврхе. Гилсон га је посматрао с неверицом.

— Схватам ваш поглед — настави Кранц хладно — међутим, причекајте да прво све видите својим очима. Онда ћете схватити да је мој колега, изгледа, дошао до значајног открића које је вероватно превазишло и његова очекивања. На жалост, пошто је нестао заједно са свим својим забелешкама не можемо сазнати више од онога што нам је испричао ноћни чувар.

— А то је?

— Пре тачно пет дана у 21.30, стојећи на капији улаза у ограђен простор зграде лабораторије, чувар је зачуо јак прасак. Закључао је капију и кренуо према усамљеној згради лабораторије. Угледао је нешто сасвим друго на месту на коме је дотад стајала оронула грађевина.

— Слушајте, будите мало јаснији. Ко или шта је уклонило зграду? Ко или шта је њу заменио?

Тада су баш стигли до кордона униформисаних лица Државне безбедности. Возач је зауставио кола, а др Кранц изговори лозинку: „Све је у реду с погачицама!" Врло примитивно, помисли Гилсон, али ништа не рече јер се у том тренутку капија отворила и пред његовим запањеним очима указала се предивна, бела кућа у викторијанском стилу, окружена травњаком, дрвећем и цвећем, обасјана сунцем које, осим на пропланку око ње, иначе није сјало. У ствари, дан је био тмуран и хладан. Амбијент се никако није могао повезати с околином куће: каменит, запуштен терен. прекривен разном одбаченом гвожђуријом. А онда, као лењиром повучена линија — травњак украшен дрвећем и цвећем!

— Шта је сад ово?! — промуца Гилсон.

— Једна коцка... висока, дугачка и широка 300 метара, а могла би бити свашта: тродимензионални телевизијски екран, четвороугаона кристална... ко зна. А сад погледајте!

Бацио је камен који је летео лучном путањом, а онда одједном нестао. И Гилсон баци камен снажним покретом безбол играча, али и овај исто тако нестаде.

— Како? Па камен не пада на травњак, не удара у кућу... где одлази?

— Кад бисмо то знали можда бисмо одгонетнули и где је лабораторија и мој колега. Ово место никако не може бити у садашњем времену нити овде, јер кад је тамо сунце, овде је киша и обратно. То је као прозор...

— Прозор са видиком на шта?

— Па, кад су овакве куће грађене? — упита Кранц.

— Око 1870. године... Ви мислите...?

— Да. Претпостављам да гледамо прошлост. Знам да сте запањени, а можда и грешим, али желео бих да саслушате Ривса, Калвергастсвог постдипломца. Ривс!

Појавио се висок, кошчат младић са наочарима кога је Гилсон на први поглед оценио као правог занесењака.

— То је свакако прошлост — рекао је... — Треба да их видите, Костими, тј. њихова одећа одговара тачно том периоду...

— Чекајте — завапи Гилсон — хоћете да кажете да тамо живе људи?

— Да, једна дивна породица. Посматрао сам их пет дана. Воле се, добри су једно према другом... Видећете.

— Када?

— Обично излазе на терасу после вечере. Изгледа да су потпуно несвесни нашег постојања. Ништа не пролази кроз тај невидљиви обруч. Ми их видимо, али их не чујемо. У ствари, кад смо једном дугачком мотком покушали да „пробијемо" ту, назовимо је, интерфасаду, није пружала никакав отпор, али кад смо је бацили, нестала је, као и камење. Међутим, постоји један тренутак, тачније, пет секунди, када непробојност интерфасаде нестаје. То смо утврдили помоћу малог катапулта из кога сваке секунде избацујемо по једну обојену коцкицу леда. Дођите да видите!

Гилсон је несвесно пошао за Кранцом и Ривсом: машина примитивног изгледа избацивала је коцкице леда које су баш као и претходно бачено камење нестајале.

— Посматрајући овај процес тачно четири дана и четири ноћи, дошли смо до закључка да се интерфасада отвара сваких 15 сати и три минута.

— Када је следеће отварање? — упита Гилсон.

— Сутра, тачно у пет и пет — одговори Ривс.

— До тада ћу послати извештај у Вашингтон — поче Гилсон који се најзад опоравио од шока. — Ово је можда откриће огромних размера које се није смело, пет дана држати у тајности! Схватате. професоре Кранц?

Молим вас. немојте одмах послати извештај! Сачекајте прво да их видите — рече Ривс тужно. — Кад навале научници, новинари. обезбеђење. све ће упропастити... и нико ме неће пустити да приђем онамо. мене обичног постдипломца! А ово је наше откриће.

— Жао ми је. али нећу моћи да вам изађем у сусрет — поче Гилсон, али не настави јер се управо тада на веранди појави породица. Осетио је носталгију према добу које никад није доживео, топлину, жељу за смиреним, безбедним, времену кад је ваздух још био незагађен, а људи се мирно кретали елегантно одевени и имали више времена да посвете својим ближњима и лепоти предаха.

— Девојчица је права принцеза — рече Ривс. — Назвао сам је Марта, а њеног брата Пит, а пса Алфи. Из тих људи просто зрачи мирноћа. То је срећна породица.

ТАЧНО У 5 05h

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

БОБ ЛИМАН

ПОСЛЕ НЕПРОСПАВАНЕ НОЋИ НАШЛИ СУ СЕ ПОРЕД МАЛОГ КАТАПУЛТА СА КОЦКИЦАМА ЛЕДА. У ПРВИМ ЈУТАРЊИМ ЗРАЦИМА БЕЛА КУЋА ЈЕ ИЗГЛЕДАЛА ЈОШ ЛЕПША.

Деца су се играла на трави трчећи за псом, а мајка, још лепа жена, и отац, витак и висок, седели су на веранди у фотељама од прућа и, изгледа, причали. Он је пушио лулу и пијуцкао неко пиће. Најзад, када се готово сасвим смрачило, позвали су децу, а затим су сви лагано ушли у кућу на починак.

— Невероватно! — прошапута Гилсон. — Морам признати, Ривс, да ми је сад јасно зашто не желите да овај свет буде угрожен данашњом науком. Али, то је наша дужност... Биће постављено

најсавременије обезбеђење. Телевизија и новинари ће обавештавати јавност... Да, неће више бити овако, али то је моја и наша обавеза! — заврши одлучним гласом.

Тачно у пет и пет ујутро, после непроспаване ноћи, Гилсон, Ривс и Кранц нашли су се поред малог катапулта са коцкицама леда. У првим јутарњим зрацима бела кућа је изгледала још лепша.

— Јавили сте? — упита Ривс.

— Да. Сутра почиње циркус.

— Погледајте! Горе на прозору!

Гилсон угледа мало Мартино лице. Великим плавим очима гледала је негде ван домашаја свог света. Гилсон се готово окрете да види где је то њен поглед уперен.

— Ево, сад! — узвикну Ривс, и Гилсон виде да обојене коцкице леда, које су дотад нестајале, сада пролазе кроз интерфасаду и падају на травњак света прошлости.

— Немој, Ривс, забога! — заурла Кранц, али касно. Ривс је скочио заједно са последњом коцкицом леда кроз интерфасаду и нашао се на другој страни на травњаку. Скамењени, Гилсон и Кранц видели су га како полако устаје и победоносно се смеши, као да је хтео да каже „Успео сам!"

— Овога сам се бојао — мрмљао је Кранц. — Сувише се везао за ту породицу, престао да размишља као научник...

Међутим, ни Гилсон ни остали који су се окупили због Кранцовог узвика, нису га више слушали. Запрепашћени, гледали су према прозору са ликом умиљате Марте. Нешто није било у реду са њеним изразом: уместо запрепашћења што се један човек појавио ни из чега на њиховом травњаку, злослутни смешак прелетео је преко њеног дечијег лица, осмех који је одједном открио ред оштрих зуба.

Гилсоново челоороси се ледечим грашкама зноја. Лице са прозора нестаде и за свега неколико секунди девојчица потпуно нага истрча на травњак и невероватном брзином приђе Ривсу, баци се на њега и зубима га ухвати за врат. Млади научник се сруши на колена, држећи се обема рукама за грло из кога је лила крв. Она понови скок и зари још једном зубе, хладно га посматрајући гуштерским очима како умире. Затим се окрете према кући вероватно дозивајући остале. За трен ока сви истрчаше сасвим наги са истим оним искеженим осмесима, нељудским изразом на лицима која су се претворила у огромне чељусти и тада настаде ужасна, крволочна гозба. Неколико млађих припадника обезбеђења побегоше од стравичног призора, док су Кранц и Гилсон, потпуно одузети, са ужасом пратили цео канибалски процес. Када се породица најела, мање кости бацили су псу, а онда су полегали по травњаку, док је мушкарац пришао Марти, питајући је изгледа одакле се Ривс појавио. Она му показа начин на који је главачке улетео на травњак. Мушкарац упери поглед на место где је Ривс ускочио и за тренутак Гилсону се учини да му гледа право у очи.

— Забога, ово није могуће! — завапи Кранц. — Било би забележено у историјама... Ово никад није постојало на нашој планети...

— Не лупајте глупости, професоре — издра се Гилсон. — Ово није прошлост. Не знам шта је.. свемир, нека друга димензија, алтернативни светови, знате, све те теорије... Калвергаст је неком својом проклетом игром успео да се пробије до једног од њих... и довео ове. Какав ли је развој, какви ли су историјски услови створили ово... То нису људска бића, ма колико личили на нас...

Тада цела породица уђе у кућу. После кратког времена мушкарац се појави на веранди, сада обучен у бело одело, поново смиреног викторијанског изгледа. Листао је књигу у кожном повезу као да нешто тражи.

— Шта ли му је сада на уму? — упита Гилсон.

У том тренутку јак удар ваздушне струје сруши их све на земљу и кућа са целим призором нестаде. Остало је само четвртасто плитко удубљење као лењиром извучених ивица.

— Ови су мање људи него што су паук или острига — размишљао је гласно Кранц. — Плаши ме то што тачно знају како да употребе енергију којом се Калвергаст поигравао. Она књига, то је вероватно нека врста свакодневног приручника... Да... пошто му је Марта показала место ускакања, он се појавио са књигом... Као да му је било сасвим јасно како је Ривс упао у њихов свет... И, ПУФ! нестали су одмах после тога... Ко зна где је Калвергаст заглавио... — Одједном научниково лице пребледе: — Ако је са таквом лакоћом уклонио прозор, шта би га спречавало да га премести око нас или било где. Можда сада они нас посматрају као ми њих до малопре... Можда им треба још места...

— Не, немогуће... — прекиде га Гилсон. — Прозор је сасвим случајно отворен баш на овом месту, јер Калвергаст није имао појма шта ради. Он је само испробавао. Чак и ако ови нељудски створови знају како да отварају прозоре, постоји једна шанса у милијарду да од читавог универзума опет овде отворе један.

— Да, ваљда сте у праву. Могли би вечно покушавати а да нас никад опет не нађу. Али, сада знају да смо овде и свакако ће покушати...

— Докторе! Кранц! — урлао је један војник показујући прстом на нешто што је пало са неба. Гомила белих костију нашла се насред поравнатог простора где је била кућа. Војник је хистерично вриштао, Кранц се лелујао, настала је права паника. Једино је Гилсон сачувао присебност, извадио револвер и опалио неколико метака у ваздух. Сви су застали. Гилсон повика:

— Смири се! У реду! Знају да смо овде, пронашли су наше координате и ово су можда њихове коцкице леда. Испробавају. Треба да се организујемо. Земљани морају у најскорије време сазнати за њихово постојање. Свако расположиво средство информисања мора обавестити човечанство о опасности. Сви научници света ће се удружити да би пронашли одговор. Ми смо се случајно нашли овде и први открили ово... овај... ову појаву. Зато ми сви морате помоћи! Од нас зависи много. Сад ће се најзад све нације целе ове посвађане планете удружити пред заједничком опасношћу. Па, забога, људи, размислите! Ни људски род није сасвим беспомоћан! Кренимо!

Док је то говорио, са неба је пало и Ривсово одело.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ПРИЧА У СЛИКАМА	ВРСТА ГРОЖЂА И ВИНА	ЕСТЕТИЧАРИ	ГЛАВНИ ГРАД ГРЧКЕ	НЕРЕШЕН ИСХОД У ШАХУ	ПОБУДА, ПОДСТИЦАЈ (ЛАТ.)	ДРАМА ХЕНРИКА ИВЗЕНА
ГЛАВНИ САСТОЈАК МАСТИ							
ЛЕТОВАЛИШТЕ КОД ДУБРОВНИКА							
РОМАН ЛАВА ТОЛСТОЈА							
ВРСТА РЕЧИ							
ВРСТА КОЛАЧА					РОМАН ФРАНСОА ШАТОБРИЈАНА		ИМЕ ГЛУМИЦЕ ЕКБЕРГ
ИМЕ ОД МИЉА ЗА УЈАКА	ЗНАК ЗА НИКАЛ / ДРЖАВА У ЕВРОПИ			СВЕТА (ТУРЦ.) / СТАВКА ПРИ КЊИЖЕЊУ			
			НАСТАМБА / ВЕШТИНА ЛЕПОГ ГОВОРА				
"УРАН"							
УБЕЛЕЖИТИ ЦРТАЈУЋИ							
"ГРАМ"		ЕПОХА КАМЕНОГ ДОБА / ГРАД У СРБИЈИ					
ГРАД У ЧССР							
АМЕРИЧКА ГЛУМИЦА КИТИ					ОБЛАСТ ИЗМЕЂУ КОНАВЉА И БОКЕ		БУГАРСКА НОВЧАНА ЈЕДИНИЦА
ОСТРВО У ГРЧКОЈ						"ЛИТАР" / ЖИВА ОГРАДА	
КОЊИ				КОНОПАЦ / УТОЧИШТЕ			
ПЕТИ ПАДЕЖ (ГРАМ.)							
ИЗАЗИВАЊЕ							ЗАСАЂИВАТИ, СЕЈАТИ
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ДУЖИЦА У ОКУ / МИРИС				
НАШ СЛИКАР СТОЈАН							
"ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"	ЗНАК ЗА ЕРБИЈУМ / НАЗИВ			ИЗНАД / ЕНГЛ. ШАХИСТ ЦОН			
СТРАНО ЖЕНСКО ИМЕ						АУТО ОЗНАКА ЛИБАНА	
ДЕВОЈКА					ГРЕБЕН / ЗНАК ЗА АМПЕР		
"ЕАСТ"		ЛЕТОПИСИ					

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Поштено, истовар, сламати, копран, аб, сало, Ром, сик, Адем, го, литице, олизати, Ана, м, дешеније, т, трун, Истрани, киловат, атапаче, ич, Диљ, анилин, тата, ар, а, ето, У, Шаљапин, емисари.

НАЈВЕЋИ МЕТЕОРОЛОШКИ ЦЕНТАР

ШТА РАДИ ТО СУНЦЕ

Креј 1, компјутер геније, на једном од многобројних екрана који су за њега везани даје климатско стање на нашој планети. Слова „Н" и „L" означавају високе, односно ниске притиске — положај циклона и антициклона у атмосфери што је изузетно важан податак за метеорологе.

КАДА ЛЕПТИР ЗАЛЕПРША КРИЛИМА У БРАЗИЛУ, ДА ЛИ ЋЕ СТРУЈАЊЕ ВАЗДУХА КОЈЕ ПРОИЗВЕДЕ УТИЦАТИ НА ПОЈАВУ ТОРНАДА У ТЕКСАСУ?

Комплекс зграда Америчког националног центра за атмосферска истраживања делује као амбијент из научно-фантастичних филмова. Није ни чудо што је овде познати амерички режисер и глумац Вуди Ален снимио филм „Слипер" („Спавач"), комедију сутрашњице.

Ову загонетку метеоролози остављају [illegible] Едвард [illegible] NCAR [illegible] NCAR [illegible] NCAR [illegible] њихове [illegible] прашумама [illegible]

[illegible] проучавању торнада.

Њујорк под водом?

[illegible]

Летећи Пинокио

[illegible]

да би добили што више података и могли да предвиде промене у атмосфери. Користе разне авионе од „детова" до четворомоторних, типа „локид електра" које због издуженог кљуна зову „летећи Пинокио". Из посебне базе која се налази у Тексасу пуштају балоне велике и као четрдесетоспратни солитери који се или задржавају у Земљиној атмосфери или су направљени да могу да достигну знатно веће удаљености и да доспеју у свемир. Уз помоћ робота телескопа, научници могу да проматрају и добијају податке о звезди најближој Земљи. А Сунце је и најзначајније за одређивање времена на нашој планети. Није зато ни чудо што се стручњаци NCAR највише њиме и баве.

Једна група коју предводи искусни Џеком Едијем дошла је до закључка да се Сунце скупља и шири односно да пулсира у одређеном ритму као срце.

Један од 30 хиљада снимака Сунца снимљеног у периоду 1979/80, у време такозваног „соларног максимума", што се свакако одразило на Земљину атмосферу.

У једној од лабораторија NCAR смештена је колонија термита да би могао да се проучава проценат метана и угљен-диоксида који ови инсекти емитују и — угрожавају Земљу.

— У ствари, не би ме изненадило да се Сунце не скупља! То и није разлог што смо направили све ове најсавршеније телескопе којима га проматрамо — каже стручњак за Сунце Џек Еди — али циљ нам је да откријемо шта оно то ради.

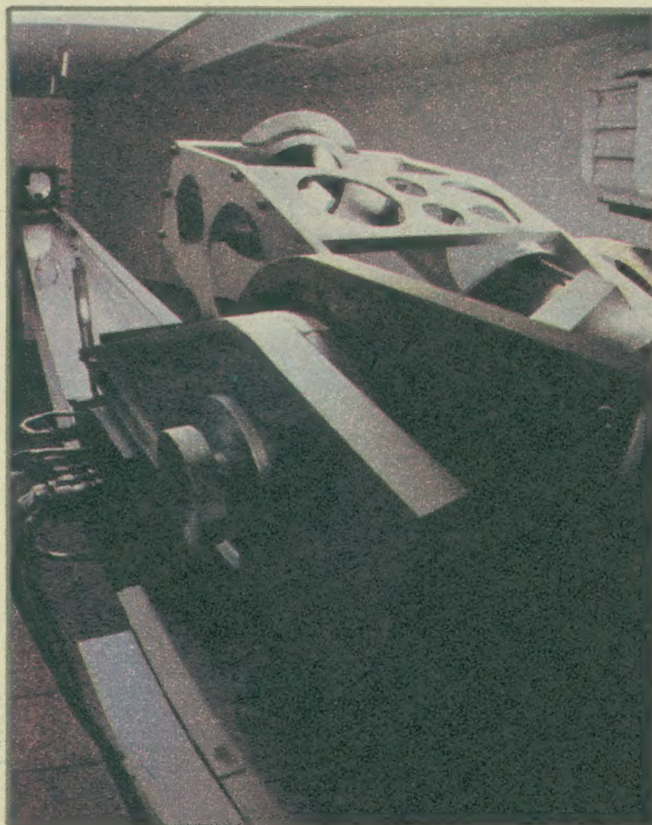
Сунце, за нас најважније небеско тело које представља и главни извор свих врста енергије, зависи опстанак живота на Земљи, удаљено око 150 хиљада километара од Земље, непрекидан је предмет изучавања. Само су сада, са развојем технологије и електронике, могућности да се промене на њему прате знатно веће. Оно се тренутно проматра из васионе!

Креј 1 — геније

У периоду 1979/80, када је Сунце постало изузетно активно, научници из читавог света скупили су се у Годардовом космичком летачком центру у Гринбелту у Мериленду. На овом централном телу нашег планетног система дошло је до страховитих ерупција, милиони тона гаса избацивани су у простор и то таквом брзином која може да се мери експлозијом милион водоничних бомби, значи око милион и петсто хиљада километара на час. Овај период назван је „соларни максимум".

У контролној соби у центру праћене су слике „соларног максимума" које су одашиљали коронографи (корона је круна, горњи слој, чије се честице простиру на више милиона километара око Сунчеве сфере), компјутерски вођени телескопи. Ови коронографи послали су 30 хиљада слика Сунца „у акцији". Сви скупљени подаци још увек се проучавају.

А огромне количине података који стижу до Националног центра тешко да би и могли да буду обрађени да нема компјутера. У NCAR располажу компјутером који би могао, ако би се уопште правиле такве поделе, да се сврста у машину — генија. То је Креј 1. Он у само једној секунди може да пружи 80 милиона података! Везан је за 75 института и факултета широм Америке и Канаде тако да је на располагању и другим метеоролозима, не само онима окупљеним у NCAR.

Купола изнад овог најсавршенијег телескопа сваког дана отвара се тачно у седам минута пре подне, а затвара у седам минута после подне и уз помоћ система огледала и фото-сензора уграђених у њега посматра се и снима нама најближа звезда.

Земља по жељи

Могућности које Креј 1 пружа готово су неисцрпне. Он може толико података да пружи и још толико да обради да научницима омогућава не само да предвиде климатске промене у будућности већ и да им да јасну слику оних до којих је дошло у давној прошлости! На екранима се стварају симулатори Земље каква је, на пример, била у време кад су изумрли диносауруси.

Ови највећи рептили живели су искључиво у мезозоику, врхунац развитка достигли су у периоду креде, а крајем горње креде почели су нагло да изумиру. Време у коме су живели било је знатно топлије него данас, а онда је дошло до наглог захлађења. Тада су ове највеће копнене животиње и изумрле. Сада научници покушавају, дајући све и најситније познате податке о том далеком раздобљу (пре 135 до 65 милиона година), да направе на компјутеру Земљу из периода креде. У то време континенти су заузимали другачији положај него данас, водене површине биле су веће. Објашњење совјетских научника да је у мезозоику температура на Земљи била толико виша него данас зато што је проценат угљен-диоксида у ваздуху био седам пута већи него сада, изгледа да је једино прихватљиво.

Ово је само једна од могућности да се симулира Земља и клима која је на њој владала. А научници, већ према области коју проучавају, могу да добију „Земљу по жељи" као и за период креде. Креју дају жељене податке и он им на екрану даје слику наше планете каква је била или, што је још интересантније, каква тек може да буде.

В. С.

Неприступачни Олимп

Желела бих знати што значи моје име, те да ли у Ријеци могу да се купе часописи тискани на енглеском језику? Још ме интересира због чега су стари Грци мислили да су њихови богови баш на Олимпу?

ДРАГАНА,
Ријека

Твоје име потиче од придева драг.

Часописе на енглеском језику потражи на киосцима који продају страну штампу. Ако их не нађеш тамо, прошетај до читаонице „Млака“, Подмурвице 2. А сада, да видимо зашто су стари Грци одабрали баш Олимп за боравиште својих богова.

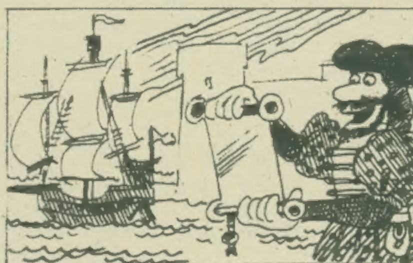
Претпостављамо да знаш да су Хелени били многобошци и да су боговима приписивали људске особине. Зато им боравиште нису одредили негде у бесконачном небу, као што су то касније учинили хришћани, већ су их сместили ближе себи, на саму Земљу. Међутим, пошто богови ипак нису равни људима, сместили су их на врхове Олимпа, планинског масива у Тесалији, једног од највиших на Балкану. Његови врхови, висина највишег је 2918 метара, готово током целе године покривени су снегом, скривени облацима и врло неприступачни.

Зашто не одговарамо

Имам 12 година и идем у шести разред осмогодишње школе. Јављам се због тога што је наставник историје одредио да напишем реферат о Дубровачкој Републици. Међутим, ја о њој готово ништа не знам, па те молим да ми помогнеш.

НИНА,
Тузла

Твоје писмо, Нина, карактеристично је за младе читаоце: с једне стране указује на поверење које имају у „Забавнику“ а с друге извесно несналажење. Најчешће смо у ситуацији да не можемо да вам помогнемо. Не због тога што немамо начина да дођемо до одговарајућих стручњака или литературе већ — због времена. Наиме, писали смо већ више пута о томе да од тренутка кад се предају рукописи, па док се „Забавник“ не појави у киоску, прође 5 до 6 недеља. У међувремену, рок за припремање реферата је — прошао. Зато мислимо, уосталом то и јесте најприроднији пут, да се о

литератури коју ћете користити распитате код наставника који су вам и одредили реферате. Они ће то свакако знати. Теби бисмо још препоручили да у школској или некој од градских библиотека, потражиш „Енциклопедију Југославије“ и у њој прочиташ све што се односи на Дубровачку Републику.

Тачка топљења

Желела бих да знам тачке топљења олова, калаја, бакра и алуминијума.

Десанка Шакић,
Сремска Митровица

Тачка топљења, изражена у Целзијусовим степенима, за олово је 327,3, калај 231,84, бакар 1083 и алуминијум 658.

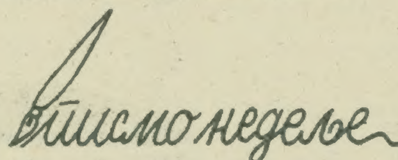
Буди дисциплинована!

Већ годину дана носим наочаре: на левом оку диоптрија ми је — 1,5 а на десном — 0,50. Занима ме да ли се мој вид може побољшати и излечити. Што се тиче наочара редовно их носим и идем на контролу.

ЧИТАТЕЉКА из ШТИПА

Из твог писма види се да на оба имаш такозвану рефракциону аномалију, односно да си кратковида. Међутим, како је степен те кратковидости различит, поремећај који имаш исправније је назвати анизометропија. Уколико не прелази диоптрију од 3,0, као што је код тебе случај, она се може кориговати наочарима. Али, ако је већа, неопходно је носити контактна сочива.

Претпостављамо да је лекар коме одлазиш обавио све потребне прегледе и коректно одредио диоптрију за оба ока. Потребно је да сваког дана носиш наочаре без обзира у којој мери напрежеш очи. Кад су у питању поремећаји вида као што је твој, не треба очекивати губитак па ни смањење диоптрије ако под тим подразумеваш побољшање или излечење. Међутим, много важније је да ли добро видиш са наочарима које имаш, да их редовно носиш, контролишеш диоптрију и, наравно, слушаш лекара коме одлазиш.

АУРОРА С ОРИОНА

Твој сам дугогодишњи читалац и редовно пратим ову рубрину. Зато те молим да ми одговориш да ли је тачно да на Земљи живе ванземаљци. Један мој пријатељ чак тврди да у Аризони живи брачни пар из сазвежђа Ориона, Аурора и Мајкл Ел-Легион. Ја веома сумњам у то па бих волео да знам и твоје мишљење.

ЂОКО АТАНАСОВ,
Струмица

Наше мишљење је да, ето, ни ванземаљци више нису оно што су били. Уместо да се мистериозно појављују час овде час онде и допусте да о њиховом постојању тек понешто наслутимо, па о томе на велика звона ударамо у штампи, на радију, телевизији, они су решили да више не крију свој идентитет. Штавише, сасвим су се поземљили. Доказ: узели су наша, тј. овоземаљска имена. Не би нас зачудило ни да су Аурора, у преводу Зора, и Мајкл основали у Аризони фарму крава или да се, рецимо, баве узгојем жита. Што да не? Све је то могуће али у филмовима Спилберга, Кјубрика или Лукаса. Наравно, и у машти твог пријатеља.

Ако нису излизани

Недавно ми је отац донео са терена необичан новчић: направљен је од бакра и потпуно излизан. Ипак, понешто се разазнаје. На средини новчића с једне стране је натпис KREUZER и година 1816. или 1916, не види се баш добро. С друге стране, на доњој половини новчића је неки грб, по свој прилици је у питању орао раширених крила. Изнад њега је нешто што личи на круну. Новчић је нађен у близини Сарајева. Молио бих те да ми кажеш нешто о њему и његовој вредности. Поседујем и новчанице од 50 и 1000 динара из 1941. године, затим новчиће од 2, 10 и 20 динара издатих 1938. Молио бих те и за њихову приближну вредност.

ЗОРАН ВЕЛИЧКОВИЋ,
Булевар Вељка Влаховића 43

Новчић на коме пише »KREUZER« највероватније је аустроугарски новац из 1916. године. С обзиром да је, како си написао, доста излизан и да се на њему не може прочитати ни натпис ни година ковања, нема никакву нумизматичку вредност.

Новчанице од 50 и 1000 динара су окупацијски новац емитован за време владе Милана Недића. У нетакнутом, односно изванредно очуваном, стању вреде 50 динара по комаду. Што се тиче новчића кованих 1938. године, они имају, под условом да нису нимало излизани и да имају ковнички сјај, следеће вредности: први 10, други 15 до 20 и трећи 120 до 150 динара.

Само прототип

У броју 1602 објавио си краћи чланак о „фолксвагеновом“ моделу на три точка. Интересује ме где може да се купи и по којој цени?

Адам Црнобрња,
Обреновац

Аутомобил о коме је реч не производи се серијски. Постоји само његово прототип који је и приказан на међународном такмичењу у немачком граду Хокенхајму.

Јави о »јави«

Интересује ме да ли се код нас увозе мотори МЗ — 150 и 250 ccm и „јава“ 350 ccm. Где све могу да се купе и по којој цени?

ДРАГАН БИЉАКА,
Стара Била

Где код нас могу да купим MZ — 125, 150 или 250 ccm и колико коштају?

ЖАРКО М.
Рашка

За сада код нас не могу да се купе ни „јава“ ни МЗ. Разлог је — забрана увоза.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Љиљана Љубичић, 11000 Београд, Запланьска I бр 12 — 14 година

Ана Сушерски, 21472 Кулпин, Радничка 34 — 11 година, воли хипи моду, сакупља разгледнице, украсна писма и стихове

Весна Алексић, 11211 Борча-Греда, Братства и јединства 117 — 17 година, воли народну и забавну музику, сакупља значке и навија за Партизан

Ружица Глигориевска, 91000 Скопље, Владимира Комарова 15/31 — 10 година, воли диско музику, сакупља писма, одговара свима

Славица Ђукић, 15300 Лозница, ОШ „Анте Богићевић", VIII/2 — 15 година, воли све што воле млади, одговара свима

Биљана Илић, 11211 Борча-Греда, Братства и јединства 82 — 17 година, воли народну музику, сакупља разгледнице, навијач Црвене звезде

Емилија Митевска, 91000 Скопље, Димо Хаџи Димов 111 — 14 година

Јасмина Стекић, 15300 Лозница, Средња школа-гимназија „Вук Караџић" — 17 година, воли спорт, музику, рок и добре другове

Зоран Јовановски, 25210 Чонопља, ОШ „Братство-јединство" — 14 година, воли спорт, музику, рок и добре другове.

Пеги Дворшак, 35000 Светозарево, Димитрија Туцовића 68/4 — 15 година, навијач Црвене звезде и Сарајева, воли добру музику

Матилда Младинић, 58000 Сплит, Пролетерских бригада 11 — 13 година

Велинка од велим

Одакле потичу наша имена?

Милица и Велинка, Кикинда

Име Милица настало је од придева „мио" а Велинка (као и Велимир, Вељко, итд.) долази од глагола велим (кажем), чије је првобитно значење „заповедати".

Патике

Молим те да објавиш моје писмо јер ће оно што ја желим да знам вероватно интересовати и многе друге. У којој фабрици код нас се производе „адидас" патике?

БОЈАН, Београд

„Адидас" патике производи „Планика". Адреса фабрике је Савска Лока 1, Крањ.

R

Редовно читам „Забавник" и „Малу пошту" али нисам нашла на питање шта значи знак R који се налази на разним паковањима спортских реквизита „Адидас", „Пума", „Ел Пасо", лекова

као што је „Оспен", затим „Белокал", „Миникал", „Ехотон" и да не набрајам више. Доста сам се распитивала о томе али нисам успела ништа да сазнам. Можеш ли ти да ми одговориш?

ЧАТАША ФИЛИПОВИЋ, Суботица

Ознака R значи да је назив произвођача, односно производа регистрован и заштићен.

Да би боље разумео

Желео бих да ми одговориш како могу да набавим књиге из области психијатрије и психологије. Молио бих да наведеш и колико коштају.

Златко, Титова Митровица

Књиге које те интересују можеш да нађеш готово у свакој књижари или да их наручиш од издавача, рецимо „Медицинске књиге" која у Београду има своје књижаре у Бориса Кидрича 54 и Др Суботића 3. Из каталога овог издавача за 1982/83. издвојили смо неколико наслова: „Медицинску психологију" Блажевића и сарадника која кошта 280 дин; „Психијатрију" — Худолина, 540 дин; „Неурозе" — Куленовића, 100 дин. и „Критички приручник психијатрије" — Јервига, 200 дин.

Пре него што купиш неку од ових књига било би добро да прочиташ нешто из домена опште психологије, на пример неки од уџбеника др Николе Рота. На тај начин овладаћеш познавањем основних психолошких појмова што је неопходно за разумевање онога што желиш да читаш.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Директор НО „ПОЛИТИКА" Драган Марковић

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Главни и одговорни уредник **Раде Шошкић**

Одговорни уредник **Вера Смиљанић**

Ликовно-графички уредник **Александар Мартиновић**

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ: Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО: Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY

МИКИ

